RADA GMINY
BYTOŃ

Załącznik nr 1
do uchwały Nr XXII/138/20 Rady Gminy Bytoń
z dnia 8 maja 2020 r.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bytoń na lata 2015-2022

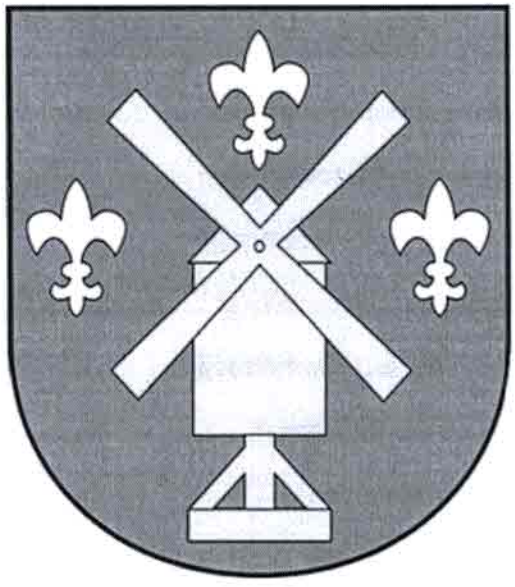

GMINA BYTOŃ

POWIAT RADZIEJOWSKI

WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

ZAMAWIAJĄCY	GMINA BYTOŃ
WYKONAWCA OPRACOWANIA	WESTMOR CONSULTING JOANNA KASZUBSKA
SPRAWDZAJĄCY	BARBARA WOJCIECHOWSKA
PODPIS SPRAWDZAJĄCEGO	

BYTOŃ 2016

Spis treści

1. Wstęp 4

2. Metodyka opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bytoń 6

3. Opis powiązań Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi 8

4. Uproszczona diagnoza stanu obecnego Gminy Bytoń 12

5. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego 17

6. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizowanego 26

6.1. Metodyka wyboru obszaru rewitalizowanego 26

6.2. Obszar rewitalizacji gminy 27

6.3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji 31

7. Wizja obszaru rewitalizacji po rewitalizacji 44

8. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych 47

9. Projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne 52

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym Programem Rewitalizacji 82

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji 88

12. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych 93

13. System realizacji (wdrażania) Programu Rewitalizacji 100

14. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu 104

15. Spis tabel, rysunków, wykresów 106

Wykaz skrótów

LPR – Lokalny Program Rewitalizacji

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

FS – Fundusz Spójności

JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego

UE – Unia Europejska

RPO – Regionalny Program Operacyjny

RPO WK-P – Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego

SZOOP – Szczegółowy opis osi priorytetowych

UP – Umowa Partnerstwa

1. Wstęp

Problemy społeczno-gospodarcze występujące w ostatnich latach na terenie Polski są następstwem dokonujących się zmian politycznych i gospodarczych. Sytuacja ta stawia przed władzami samorządowymi nowe wyzwania, które mają prowadzić do łagodzenia skutków tych niekorzystnych zjawisk. W efekcie, dużego znaczenia zaczęło nabierać planowanie, opracowywanie i realizowanie kompleksowych i wieloletnich *Programów Rewitalizacyjnych*, mających na celu rozwiązywanie zidentyfikowanych problemów występujących szczególnie na zdegradowanych obszarach.

Zgodnie z definicją rewitalizacji umieszczoną w art. 2.1 Ustawy o rewitalizacji (Dz.U 2017 poz. 1023): „*Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzonych w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji*".

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bytoń na lata 2015-2022 został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 poz. 446). Jest to spójny, strategiczny dokument, zawierający wieloletni program działań prowadzących do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego i stworzenia odpowiednich warunków do ich rozwoju.

Celami i oczekiwanymi efektami rewitalizacji jest m.in.:

- ✓ wzrost aktywności społecznej;
- ✓ zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego;
- ✓ ożywienie gospodarcze i wzrost potencjału gospodarczego.

Rewitalizacja to nie tylko odbudowa, renowacja czy też przywracanie stanu pierwotnego lub minimum stanu używalności określonego obiektu lub terenu, lecz przede wszystkim dążenie do przywrócenia ożywienia społeczno-gospodarczego danego regionu. Rewitalizacja jest procesem kompleksowym oraz długotrwałym, w związku z czym dotyczy wybranych obszarów zamieszkanych przez grupę społeczną dotkniętą określonymi problemami. Wyznaczone w jej ramach działania, muszą być konsekwentnie realizowane przez władze Gminy. Tylko takie podejście wpłynie na osiągnięcie wyznaczonych celów i pobudzi rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

Ponadto, rewitalizacja ma umożliwić na obszarach zdegradowanych tworzenie warunków lokalnych i infrastrukturalnych do rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, działalności kulturalnej i edukacyjnej, w tym także podniesienie kwalifikacji mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem działań obejmujących:

- poprawę estetyki przestrzeni publicznej;
- porządkowanie „starej tkanki" urbanistycznej poprzez odpowiednie zabudowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem;
- rewaloryzację obiektów infrastruktury społecznej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym;
- zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących miejsca pracy poprzez budowę i przebudowę infrastruktury (dróg, budynków, parkingów) aby dostosować się do działalności i potrzeb nowych przedsiębiorstw, przy równoczesnej trosce o ochronę stanu środowiska naturalnego warunkującego zrównoważony rozwój gospodarczo-społeczny;
- współpracę różnych środowisk i instytucji na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, poprawy bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości;
- aktywizację organizacji kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych dla rozwoju czy usprawnienia ich działalności poprzez remont lub przebudowę obiektów pełniących funkcje zaplecza turystycznego lub kulturalnego.

Lokalny Program Rewitalizacji (LPR) to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446), wieloletni program działań w sferze społecznej, ekonomicznej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej, kulturalnej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Program Rewitalizacji powinien charakteryzować się następującymi cechami:

- **KOMPLEKSOWOŚĆ**
  - działania całościowe i wielowymiarowe, uwzględniające aspekty: społeczne, ekonomiczne, przestrzenne, techniczne, środowiskowe i kulturowe,
  - włączenie środków z EFRR, EFS, FS, innych publicznych oraz prywatnych.
- **KONCENTRACJA**
  - koncentracja na obszarach najbardziej zdegradowanych, tj. obszarach gminy gdzie skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa.

- **KOMPLEMENTARNOŚĆ**
  - wzajemne oddziaływanie między projektami rewitalizacyjnymi,
  - powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy,
  - efektywny system zarządzania projektami rewitalizacyjnymi (współdziałanie instytucji, spójność procedur itp.),
- **PARTYCYPACJA**
  - nierozerwalnie wpisane w proces rewitalizacji uczestnictwo we współdecydowaniu,
  - musi mieć realny charakter,
  - stanowi fundament działań na każdym etapie procesu rewitalizacji: diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania i oceniania.

Lokalny Program Rewitalizacji, podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko (opiniowaniu przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska), a następnie przyjmowany jest uchwałą Rady Gminy.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bytoń na lata 2015 -2022 jest dokumentem planistycznym, określającym cele i programy działań, przy założeniu, że znamionuje się on „żywym" charakterem oraz możliwością aktualizacji. Stanowi on podstawę do ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

2. Metodyka opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bytoń

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bytoń został opracowany zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym. Ponadto, *Program* spełnia wymogi Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oraz jest zgodny z Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Prace związane z opracowaniem *Lokalnego Programu Rewitalizacji*, realizowane były przy aktywnym udziale społeczeństwa, które na etapie tworzenia dokumentu miało możliwość wniesienia swoich pomysłów, opinii, stanowisk, sprzeciwu, aprobaty. Konsultacje społeczne były skierowane do szerokiego grona odbiorców. Zaangażowanie mieszkańców, organizacji pozarządowych i partnerów społecznych spoza JST przebiegało na etapie uzgadniania zapisów dokumentu strategicznego m.in. w zakresie identyfikacji przedsięwzięć rozwojowych

(wywiady z mieszkańcami, udział w spotkaniach konsultacyjnych). Ponadto, dokument został opracowany we współpracy z pracownikami Urzędu Gminy w Bytoniu.

Przygotowanie *Lokalnego Programu Rewitalizacji* obejmowało następujące etapy:

1. Diagnoza stanu obecnego Gminy Bytoń – analiza i ocena potrzeb Gminy na podstawie obecnie panującej sytuacji społeczno-gospodarczej;
2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego - wskazanie obszaru Gminy znajdującego się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk;
3. Wyznaczenie obszaru rewitalizowanego - wskazanie obszaru zdegradowanego, na którym podjęte zostaną działania wspierające, rewitalizacyjne;
4. Wyznaczenie wizji obszaru rewitalizowanego - określenie wizerunku Gminy Bytoń w perspektywie na kilkanaście następnych lat;
5. Sformułowanie celów i kierunków działań rewitalizacyjnych - określenie priorytetowych działalności i kierunków rozwoju Gminy w celu wyprowadzenia obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego;
6. Opracowanie harmonogramu realizacji *Programu Rewitalizacji* i określenie źródeł jego finansowania;
7. Przedstawienie sposobów monitorowania i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych;
8. Przeprowadzenie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wraz z udziałem społeczeństwa.

Na poszczególnych etapach opracowywania *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bytoń* zapewniono wszystkim interesariuszom *Programu Rewitalizacji* możliwość partycypacji w jego przygotowaniu. Konsultacje społeczne miały na celu poznanie potrzeb społeczeństwa oraz oczekiwań interesariuszy wobec opracowywanego dokumentu. Dzięki konsultacjom możliwy był właściwy wybór obszaru rewitalizacji, określenie odpowiednich kierunków rozwoju Gminy oraz zaplanowanie adekwatnych działań rewitalizacyjnych. Partycypacją objęci zostali: mieszkańcy Gminy Bytoń, w tym mieszkańcy obszaru zdegradowanego, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, pracownicy Urzędu Gminy Bytoń oraz władze Gminy Bytoń.

Zastosowano następujące narzędzia partycypacji społecznej:

- ankietyzacja;
- spotkania z mieszkańcami Gminy;
- spotkania z pracownikami Urzędu Gminy oraz władzami Gminy Bytoń.

Lokalny Program Rewitalizacji jest narzędziem służącym do planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych form aktywności w zakresie rewitalizacji. Jego przyjęcie odbywa się poprzez podjęcie uchwały przez samorząd gminny na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy o samorządzie gminnym. Etapem finalnym, kończącym prace nad dokumentem, będzie uchwalenie *Programu Rewitalizacji* przez Radę Gminy Bytoń.

3. Opis powiązań Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

STRATEGIA OBSZARU ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO POWIATU RADZIEJOWSKIEGO NA LATA 2014-2020

Strategia ORSG Powiatu Radziejowskiego została zatwierdzona uchwałą nr V/2015 Komitetu Sterującego Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Radziejowskiego z dnia 7 sierpnia 2015 r.

Planowane działania rozwoju powiatu do roku 2020 koncentrować się będą na potencjale gospodarczym oraz społecznym regionu. Wyznaczona w Strategii wizja rozwoju powiatu, przedstawia powiat radziejowski jako:

- obszar gwarantujący mieszkańcom dobre warunki życia,
- siedziba strategicznego kapitału społecznego regionu,
- nowoczesny ośrodek przyjazny środowisku,
- rozwijające się centrum kultury i rekreacji,
- miejsce wyposażone w wysokiej jakości infrastrukturę.

Misją samorządu jest natomiast: osiągnięcie trwałego rozwoju powiatu, przy optymalnym wykorzystaniu potencjału.

Do realizacji misji i wizji sformułowano następujące cele rozwojowe:

1. Poprawa atrakcyjności infrastrukturalnej i gospodarczej powiatu;
2. Podniesienie poziomu kapitału społecznego;
3. Rozwój i dostosowanie systemu pomocy społecznej do potrzeb oraz zachodzących zmian demograficznych;
4. Poprawa efektywności energetycznej budynków zlokalizowanych na terenie powiatu;
5. Ochrona zabytków oraz kreowanie nowych rozwiązań kulturalno-rekreacyjnych;
6. Poprawa świadomości zdrowotnej mieszkańców oraz modernizacja infrastruktury medycznej.

Przedmiotowy, *Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bytoń,* przyczyni się do realizacji założonych celów w Strategii ORSG. Ponadto, zawarte w niej projekty z zakresu rewitalizacji

społeczno-gospodarczej są spójne z projektami planowanymi do ujęcia w *Programie Rewitalizacji.*

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU KIEROWANA PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ DLA OBSZARU POWIATU RADZIEJOWSKIEGO NA LATA 2016-2023

Gmina Bytoń należy do Lokalnej Grupy Działania „Razem dla Powiatu Radziejowskiego". Lokalna Strategia Rozwoju kierowana przez społeczność dla obszaru Powiatu Radziejowskiego na lata 2016 – 2023 określa cele ogólne, cele szczegółowe, rezultaty, oddziaływania oraz konkretne przedsięwzięcia jakie będą realizowane na terenie funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania „Razem dla Powiatu Radziejowskiego" w latach 2016 – 2023.

W Strategii wskazano słabe strony obszaru LGD, które uzasadniają również podjęcie działań rewitalizacyjnych na terenie Gminy Bytoń. Należą do nich:

- utrzymujące się na wysokim poziomie bezrobocie, mała liczba nowych ofert pracy na obszarze LSR;
- niewystarczająca aktywność podmiotów sektora pozarządowego spowodowana barierą finansową oraz zbyt niski poziom współpracy międzypokoleniowej, międzysektorowej i dialogu społecznego;
- niewystarczające wykorzystanie istniejących obiektów infrastruktury społecznej i rekreacyjno – sportowej do potrzeb mieszkańców (w tym niewystarczająco rozbudowana i dostosowana do potrzeb mieszkańców oferta spędzania czasu wolnego);
- niewystarczająca ilość i zły stan infrastruktury społecznej i drogowej w tym niewystarczająca sieć ścieżek pieszo – rowerowych, chodników, parkingów, oświetlenia, świetlic, placów zabaw, boisk sportowych;
- niewystarczająco rozbudowana i dostosowana do potrzeb mieszkańców oraz rynku pracy oferta edukacyjna, dotycząca ekologii i ochrony środowiska;
- mała liczba nowoczesnych mikro – i małych przedsiębiorstw oraz niski poziom wiedzy i kompetencji w zakresie przedsiębiorczości i prowadzenia działalności gospodarczej;
- niewykorzystane walory turystyczne i bogactwo historyczno – kulturowe, w tym brak kompleksowej promocji obszaru;
- niski stopień wsparcia rolnictwa i przedsiębiorczości, w tym niewystarczający rozwój oferty specjalistycznej oraz instytucji otoczenia biznesu;
- duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej;
- niska efektywność ekonomiczna małych gospodarstw rolnych;
- niskie zarobki/postępujące rozwarstwienie społeczne

Ww. problemy występują także na obszarze Gminy Bytoń. W celu ich rozwiązania przyjęto następujące cele:

I. Wzrost konkurencyjności gospodarczej obszaru LGD.

II. Poprawa jakości i standardu życia mieszkańców obszaru LGD w oparciu o zasoby lokalne.

Działania rewitalizacyjne zaplanowane na terenie Gminy ukierunkowane są przede wszystkim na aktywizację i integrację społeczno – zawodową mieszkańców zdegradowanych obszarów. Mają doprowadzić do zapewnienia wysokiego standardu życia mieszkańcom Gminy m.in. poprzez pobudzenie aktywności społecznej oraz zapewnienie odpowiedniej oferty edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej, dlatego też należy stwierdzić, że zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zgodne z celami LSR, która w ramach Celu ogólnego I, zakłada wpływ na jakość życia mieszkańców, dochody samorządów, rolę i pozycję powiatu w gospodarce narodowej. Z kolei podstawą identyfikacji Celu ogólnego II Poprawa jakości i standardu życia mieszkańców obszaru LGD w oparciu o zasoby lokalne jest dążenie do przyśpieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społecznej mieszkańców.

W nawiązaniu do powyższego, Program rewitalizacji jest powiązany z *Lokalną Strategią Rozwoju kierowaną przez społeczność dla obszaru Powiatu Radziejowskiego na lata 2016-2023* poprzez realizację wspólnych celów i wskaźników:

- produktu: liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa na obszarze wdrażania LSR do 2023 r., liczba szkoleń na rzecz wzrostu kompetencji zawodowych przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw z obszaru wdrażania LSR do 2023 r., liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej na obszarze wdrażania LSR do 2023 r., Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach wiejskich na obszarach wdrażania LSR do 2023 r., Liczba konkursów, warsztatów, imprez, wjazdów studyjnych, stoisk zorganizowanych w celu pobudzenia świadomości, aktywności i zwiększenia zaangażowania mieszkańców obszaru LSR z grupy de faworyzowanej w działalności na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru wdrażania LSR objętych wsparciem do 2023 r.,
- rezultatu: liczba nowo utworzonych miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne na obszarze LSR do 2023 r., liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań zawodowych, wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej na obszarze LSR w ciągu roku po zakończeniu operacji, liczba obiektów korzystających z rewitalizowanych obszarów w ciąg roku po zakończeniu operacji, liczba osób z grup de faworyzowanych obszaru LSR, uczestniczących w wydarzeniach do 2023 r., liczba osób zagrożonych

ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu do 2023 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BYTOŃ NA LATA 2015-2020

Strategia Rozwoju Gminy Bytoń stanowi plan osiągnięcia długofalowych zamierzeń Gminy. Wyznaczoną w dokumencie misją Gminy jest: *„Efektywne zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy, zapewniające godne warunki bytowe, rozwój społeczeństwa oraz poczucie stabilizacji w przyszłości".*

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego dążą władze lokalne i ich partnerzy. Jej brzmienie jest następujące:

„Gmina Bytoń - gmina przyjazna dla mieszkańców, turystów i inwestorów zapewniająca wysoki standard życia z poszanowaniem walorów środowiska przyrodniczego"

W Strategii sformułowano 3 cele strategiczne w ramach obszarów działań, do których należy: mieszkalnictwo, gospodarka, turystyka i środowisko przyrodnicze.

Cele strategiczne:

1. Wzrost atrakcyjności osiedleńczej Gminy Bytoń;
2. Rozwój gospodarczy Gminy Bytoń
3. Wzrost atrakcyjności turystycznej i poprawa stanu środowiska przyrodniczego Gminy Bytoń.

Określone w Strategii Rozwoju Gminy misja, wizja, cele strategiczne i operacyjne stanowią odpowiedź na zidentyfikowane w Analizie SWOT, liczne słabe strony oraz wyzwania Gminy Bytoń w sferze społecznej, przestrzennej, środowiskowej oraz gospodarczej. Opracowana analiza SWOT stanowi potwierdzenie występowania stanu kryzysowego na terenie Gminy.

Zawarta w Strategii Rozwoju Gminy analiza stanu obecnego Gminy, a także przeprowadzona ankietyzacja, wykazały szereg problemów: wzrastająca liczba osób bezrobotnych, wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, niska świadomość społeczna, izolacja społeczna, niewystarczająca infrastruktura techniczna, występowanie niskiej emisji.

W Strategii Rozwoju Gminy zaplanowano różnego rodzaju przedsięwzięcia, prowadzące do rozwoju Gminy oraz pobudzenia lokalnej społeczności.

Zidentyfikowane w SRG problemy społeczno-gospodarcze, są uzasadnieniem dla potrzeby przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Rewitalizacja pozwoli na minimalizację istniejących problemów oraz poprawi wizerunek Gminy w oczach mieszkańców. Opracowany Program Rewitalizacji będzie stanowił uzupełnienie i rozszerzenie Strategii. Przyczyni się

także do sprawniejszej realizacji jej założeń. Wspólnie, dokumenty te pozwolą na kompleksowe wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego. W związku z powyższym, *Lokalny Program Rewitalizacji* dla Gminy Bytoń niewątpliwie przyczyni się do osiągnięcia założonych celów w ramach Strategii i wpłynie na rozwój Gminy Bytoń.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BYTOŃ

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bytoń zostało przyjęte Uchwałą nr XXXI/163/98 Rady Gminy Bytoń z dnia 20 maja 1998 r.

Celem Studium jest koordynacja działań przestrzennych na terenie Gminy i stworzenie warunków do ekorozwoju i harmonijnego współdziałania sąsiadujących jednostek i terenów.

Celem poszczególnych części opracowania jest:

1) określenie uwarunkowań przestrzennych oraz społeczno – gospodarczych w zagospodarowaniu Gminy,
2) określenie kierunków rozwoju przestrzennego i zasad polityki przestrzennej Gminy,
3) określenie możliwych zmian kierunków rozwoju przestrzennego i zasad polityki przestrzennej dotyczących przedmiotowych terenów Gminy oraz określenie wytycznych do ich uwzględnienia w projektach planów miejscowych dla tych terenów,
4) uzasadnienie i objaśnienie przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń,
5) przedstawienie w formie graficznej ustaleń określających kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy wraz z granicami obszarów m.in. inwestycji celu publicznego, ochrony przyrodniczej, a także obszarów do objęcia planami miejscowymi.

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bytoń sformułowano cele rozwojowe. Cel pierwszy nadrzędny to długookresowa, lokalna polityka przestrzenna samorządu przy uwzględnieniu przestrzennej polityki województwa, a także przyjęcie ustaleń zawartych w planowych programach rządu i samorządu województwa kujawsko-pomorskiego. Drugi cel przewiduje ograniczenia eksploatacji zasobów środowiska naturalnego oraz ochronę i poprawę stanu środowiska naturalnego i kulturowego Gminy.

Programu Rewitalizacji przyczyni się do realizacji założonych w Studium celów, a także uwzględnia zapisy w nim przedstawione. W związku z tym, oba dokumenty są ze sobą zgodne.

4. Uproszczona diagnoza stanu obecnego Gminy Bytoń

Gmina Bytoń jest gminą wiejską, położoną w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego, centralnej części powiatu radziejowskiego. Siedzibą władz Gminy jest miejscowość Bytoń. Wewnętrzny podział administracyjny Gminy Bytoń wyznacza 17 jednostek sołeckich: Borowo, Budzisław, Bytoń, Czarnocice, Dąbrówka, Litychowo,

Ludwikowo, Morzyce, Nasiłowo, Niegibalice, Nowy Dwór, Pścinno, Pścininek, Stróżewo, Świesz, Wandynowo, Witowo. Gmina sąsiaduje z następującymi gminami: od wschodu z gminą Topólka, od północnego-wschodu z gminą Osięciny, od zachodu i południa z gminą Piotrków Kujawski., od północy z gminą Radziejów.

SFERA SPOŁECZNA

Na koniec roku 2016 Gminę Bytoń zamieszkiwało 3 552 mieszkańców, co stanowiło 8,63% ludności powiatu radziejowskiego i 0,17% ludności województwa kujawsko-pomorskiego. W roku 2016 w stosunku do roku 2009 nastąpił spadek liczby mieszkańców, który wyniósł ok. 3,56%, a dla powiatu wyniósł 1,49%. Struktura ze względu na płeć mieszkańców Gminy wskazuje na delikatną przewagę liczby kobiet nad liczbą mężczyzn (w 2016 r. – 50,07% kobiet).

Tabela 1. Liczba ludności na terenie Gminy Bytoń, powiatu radziejowskiego, województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2009-2016

Wyszczególnienie			2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ogółem	osoba	Gmina Bytoń	3 683	3 677	3 646	3 638	3 591	3 609	3 608	3 552
		powiat radziejowski	41 793	42 483	42 239	41 905	41 646	41 510	41 373	41 169
		województwo kujawsko-pomorskie	2 069 083	2 098 711	2 098 370	2 096 404	2 092 564	2 089 992	2 086 210	2 083 927

Źródło: Dane GUS, Dziedzinowe Bazy Wiedzy

Na poniższym rysunku przedstawiono prognozę liczby ludności na terenie Gminy Bytoń. Wskazuje ona na stopniowy spadek liczby mieszkańców. W związku z tym, niezbędne jest prowadzenie odpowiednich działań rewitalizacyjnych, w celu stworzenia dogodnych warunków życia dla mieszkańców.

Wykres 1. Prognoza liczby ludności na terenie Gminy Bytoń

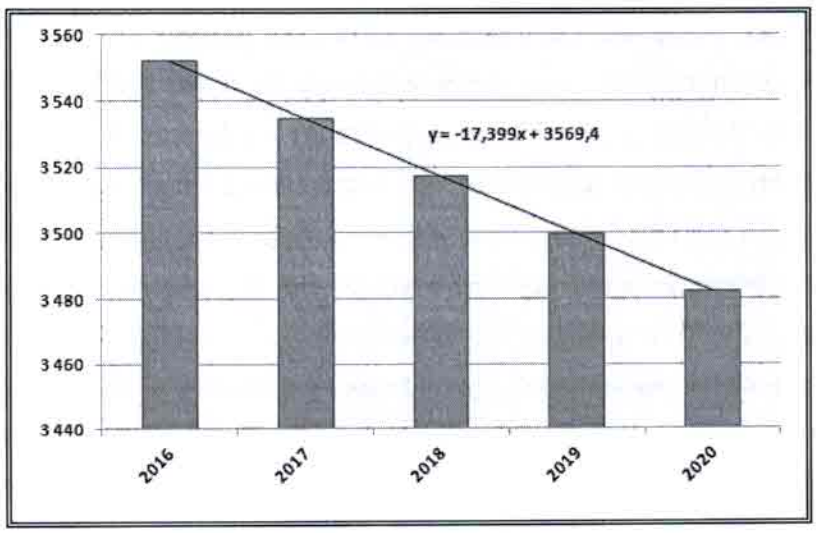

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS, Prognoza ludności na lata 2014-2050, województwo kujawsko-pomorskie, powiat radziejowski

Ze względu na strukturę populacji Gminy Bytoń, najliczniejszą grupę stanowili w analizowanych latach mieszkańcy w wieku produkcyjnym – 62,3% ogólnej liczny ludności

(2016 rok). W latach 2009 – 2016 na terenie Gminy nastąpił: spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym o 2,2 pp., wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym o 1,4 pp. oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym o 0,8 pp.. Tendencja ta w analizowanych latach wystąpiła również na terenie powiatu i województwa i charakteryzuje się niekorzystnym wpływem na sytuację demograficzną.

Jedną z niekorzystnych tendencji zaobserwowanych na terenie Gminy Bytoń jest ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego (jedynie w 2014 roku kształtował się on na dodatnim poziomie). Ujemna wartość świadczy o przewadze liczby zgonów nad liczbą urodzeń żywych.

Tabela 2. Kształtowanie się przyrostu naturalnego dla Gminy Bytoń, powiatu radziejowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2009-2016

Wyszczególnienie			2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ogółem	osoba	Gmina Bytoń	-13	-14	-18	-15	-5	11	-25	-24
		powiat radziejowski	-28	-95	-87	-99	-35	-57	-94	-75
		województwo kujawsko-pomorskie	2 670	2 143	1 308	328	-632	3	-1 333	-685

Źródło: Dane GUS, Dziedzinowe Bazy Wiedzy

Na terenie Gminy, zgodnie z tendencjami w Polsce, występuje również zjawisko starzenia się społeczności. Osoby starsze borykają się w wieloma problemami, które mają wpływ na pogłębianie się wykluczenia ich z życia społecznego, alienacje i osamotnieniem.

Do końca 2013 roku sytuacja na rynku pracy w Gminie Bytoń kształtowała się niekorzystnie, gdyż liczba osób bez pracy w porównaniu do tego roku wzrosła. W ostatnich latach odnotowano spadek liczby bezrobotnych. W 2016 roku bezrobotni stanowili 11,0% liczby ludności w wieku produkcyjnym. Powyższa tendencja na rynku pracy ma odzwierciedlenie również, w sytuacji występującej na terenie powiatu i województwa. Warto nadmienić, że liczba bezrobotnych mężczyzn przeważała nad liczbą bezrobotnych kobiet na terenie Gminy. Kształcenie młodych mieszkańców Gminy jest inwestycją w jej przyszły rozwój, wpływająca na ograniczenie w przyszłości bezrobocia na tym terenie. W związku z likwidacją Gimnazjów, na terenie Gminy Bytoń w następnych latach funkcjonować będzie w dwóch obiektach szkolnych 1 placówka oświatowa, tj.: Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Morzycach i w Witowie. W 2016 roku uczniowie Szkoły Podstawowej uzyskali wynik ze sprawdzianu zewnętrznego na koniec szóstej klasy na poziomie 57% z pierwszej części, w tym 73% z języka polskiego i 41% z matematyki. Wyniki te w stosunku do wyników średnich w województwie ogólnie kształtowały się poniżej średniej (60%). Jednostką realizującą zadania w zakresie pomocy społecznej na terenie Gminy Bytoń jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Do najpowszechniejszych problemów społecznych w Gminie Bytoń

zalicza się ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, alkoholizm. Ma to wpływ na występujące nierówności społeczne pomiędzy mieszkańcami, a co za tym idzie wykluczenie społeczne. Dotyczy to zarówno środowiska szkolnego oraz oddziałuje na życie codzienne dorosłych ludzi. Ponadto, uzależnienie od pomocy społecznej wpływa na bierne postawy mieszkańców.

SFERA GOSPODARCZA

Podstawą funkcjonowania Gminy Bytoń jest produkcja rolna. Na terenie Gminy Bytoń w 2016 roku funkcjonowało 222 podmioty gospodarcze. W Gminie, podobnie jak w powiecie radziejowskim, przeważają podmioty prywatne – w 2016 stanowiły one ok. 95,05% wszystkich podmiotów działających na obszarze Gminy (w powiecie ok. 94,83%). W badanym okresie liczba podmiotów gospodarki ogółem na terenie Gminy wzrosła o ok. 26,14%, w porównaniu do roku 2009. Wśród podmiotów sektora prywatnego największy udział zarówno w Gminie jak i w powiecie, miały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Biorąc pod uwagę liczbę przedsiębiorców w sektorze prywatnym według sekcji PKD 2007 funkcjonujących na terenie Gminy Bytoń w 2016 roku, można zauważyć, że największa ilość podmiotów działa w sekcji handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (ok. 29,28%), budownictwo (ok. 18,02%), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybołówstwo (ok. 7,21%). Ponadto na terenie Gminy przeważają małe podmioty gospodarcze. Wartości wskaźnika podmiotów gosp. wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym są niższe od wartości dla powiatu radziejowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego, co wpływa na mniejszy rozwój gospodarczy tego terenu.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Na terenie Gminy dominują gleby o wysokiej przydatności rolniczej. Większą część gruntów ornych stanowią gleby I-VIb klasy, z czego szczególnie wartościowe gleby I-IIIb stanowią 34%. Gmina leży w zlewni rzeki Zgłowiączki. Ponadto na jej terenie znajdują się dwa Jeziora Bytoń oraz Jezioro Świesz. Wzdłuż północno-wschodniej granicy Gminy położone jest również Jezioro Głuszyńskie. Przyczyną istniejącego zagrożenia zanieczyszczenia wód powierzchniowych na terenie Gminy Bytoń należy zaliczyć: emisję ścieków komunalnych, odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych, niekontrolowane odprowadzanie wód opadowych do kanalizacji sanitarnej; niewłaściwy sposób postępowania z wodami opadowymi i roztopowymi, spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

Na terenie Gminy ważną funkcję stanowi rolnictwo, w związku z czym jednym z głównych problemów są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Ponadto, duże zagrożenie stanowi niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów sztucznych i organicznych, stosowanie

chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych. Zagrożenie dla zasobów wód stanowi również niewłaściwe użytkowanie melioracji wodnych, odprowadzanie nieoczyszczonych wód opadowych z zanieczyszczonych powierzchni bezpośrednio do odbiorników oraz niewłaściwie prowadzona gospodarka odpadami, jak np. dzikie wysypiska śmieci.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I TECHNICZNA

Struktura osadnicza na terenie Gminy charakteryzuje się w znacznym stopniu typem zabudowy rozproszonej. Zabudowa mieszkalno-usługowa wykształciła się w większych i bardziej skupionych rejonach. Budynki leżące w zasobie Gminy są w niewystarczającym stanie technicznym, który wpływa również na problemy w strefie środowiskowej. Na terenie Gminy występują budynki, budowle (budynki mieszkalne, użyteczności publicznej, komunalne, usługowe itp.), których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie. Łącznie na terenie Gminy jest ich 63 z 916 budynków. W każdym sołectwie występuję także jakaś część powierzchni zdegradowanej, łącznie wynosi ona 27,8 ha, co stanowi 0,47% obszaru Gminy. Odpowiedni stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej jest niezbędny do zapewnienia bezpieczeństwa poruszania się mieszkańców na terenie Gminy. Brak podstawowej infrastruktury stanowi dużą uciążliwość dla ludności. Na terenie Gminy Bytoń nawierzchnia dużej liczby dróg gminnych znajduje się obecnie w złym stanie technicznym. Ponadto na terenie wielu sołectw brak jest chodników i przejść dla pieszych. Stopień skanalizowania Gminy jest niewielki. Wskaźnik wyposażenia Gminy w sieć kanalizacyjną i gazową jest znacznie mniej korzystny niż jego wartość dla powiatu ogółem oraz terenów wiejskich powiatu.

PODSUMOWANIE

Reasumując, na podstawie przeprowadzonej analizy obecnej sytuacji Gminy Bytoń zidentyfikowano następujące najważniejsze problemy: wysoki udział mieszkańców korzystających z pomocy społecznej, szczególnie ze względu na bezrobocie i ubóstwo, starzejące się społeczeństwo – brak kompleksowej oferty dla seniorów o charakterze aktywizacyjno – integracyjnym, wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym , malejące w ostatnich latach wskaźniki salda migracji i przyrostu naturalnego, bezrobocie, słaba przedsiębiorczość i integracja społeczności lokalnej, niewystarczająca liczba dzieci w wieku przedszkolnym objęta opieką. Warto zauważyć powiązanie problemów natury technicznej, społecznej i gospodarczej. Gmina posiada w swoim zasobie obiekty i infrastrukturę, która charakteryzuje się złym stanem technicznym. Brak środków na remonty i modernizację obiektów skutkuje dalszym pogłębianiem się złej kondycji zabudowań. Należy podkreślić, że sytuacja finansowa oraz warunki mieszkaniowe osób zamieszkujących niniejsze obiekty, bezpośrednio wpływa na ich sytuację społeczną. Zła kondycja ekonomiczna oraz

nieodpowiednie warunki mieszkaniowe powodują izolację, bierność mieszkańców w życiu społecznym oraz problemy w relacjach rodzinnych. Na terenie Gminy występują również zdegradowane przestrzenie.

5. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego

Definicje stanu kryzysowego i obszaru zdegradowanego

Występowanie stanu kryzysowego spowodowane jest koncentracją negatywnych zjawisk społecznych m.in. takich jak: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Negatywne zjawiska społeczne współwystępują z negatywnymi zjawiskami z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej (infrastrukturalnej). Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej Gminy.

W celu przeprowadzenia procesu rewitalizacji na terenie Gminy należy wyznaczyć obszar zdegradowany, na którym zidentyfikowano stany kryzysowe. Dotyczy to zarówno obszarów miejskich jak i wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych, określają obszar zdegradowany, jako obszar na którym występuje stan kryzysowy. Stan kryzysowy jest to stan, który spowodowany jest koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, które współwystępują z negatywnymi zjawiskami w co najmniej w jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Bytoń, posłużono się więc wskaźnikami ilościowymi, które najwierniej oddają istotę problemów.

Wyznaczanie obszaru zdegradowanego:

Analizie poddane zostały wszystkie sołectwa wchodzące w skład Gminy wg stanu na rok 2015/2016. Przy wyborze obszarów zdegradowanych wykorzystano dane liczbowe, którymi dysponowały odpowiednie Instytucje. Na ich podstawie, możliwe było wyznaczenie następujących wskaźników ilościowych:

- WS1 – stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze - sfera społeczna;

- WS2 – udział liczby bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze - sfera społeczna;
- WS3 – Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomoczy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze WI1 – Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru – sfera infrastrukturalna (techniczna).

Dla każdego z sołectw zostały obliczone i przeanalizowane wartości wszystkich ww. wskaźników. Degradacja wyróżnia obszary, dla których poszczególne wskaźniki przyjmują wartość mniej korzystną od średniej dla Gminy.

Tabela 3. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Sołectwa	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Borowo	22	45	48,89%
Budzisław	43	112	38,39%
Bytoń	74	337	21,96%
Czarnocice	19	72	26,39%
Dąbrówka	37	109	33,94%
Litychowo	31	89	34,83%
Ludwikowo	32	113	28,32%
Morzyce	124	307	40,39%
Nasiłowo	32	98	32,65%
Niegibalice	50	161	31,06%
Nowy Dwór	47	140	33,57%
Pścininek	15	35	42,86%
Pścinno	25	79	31,65%
Stróżewo	33	101	32,67%
Wandynowo	14	63	22,22%
Witowo	86	272	31,62%
Świesz	70	208	33,65%
Gmina Bytoń	754	2341	32,21%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bytoń

Powyższy wskaźnik świadczy o sytuacji niekorzystnej kiedy przyjmuje wartość wyższą od średniej dla Gminy. Pozwala on ocenić stosunek grupy osób, które nie są aktywne zawodowo i są w grupie osób będących w wieku emerytalnym, w stosunku do liczebności osób w wieku produkcyjnym (które są w wieku aktywnym zawodowo). Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w powyższej tabeli, obszarami gdzie wskaźnik przyjmuje negatywne wartości są sołectwa: Borowo, Budzisław, Dąbrówka, Litychowo, Morzyce, Nasiłowo, Nowy Dwór, Pścininek, Stróżewo, Świesz. Wartości przedmiotowego wskaźnika w wymienionych sołectwach odbiegają od średniej dla Gminy. Na obszarze tym, stosunek osób nieaktywnych zawodowo (osoby starsze - osoby powyżej 60/65 roku życia) względem osób aktywnych jest większy niż w pozostałych. W związku z tym, sołectwa te zamieszkuje dużo osób starszych, które częstą borykają się ze samotnością i brakiem perspektyw, możliwości na aktywne wykorzystanie posiadanego czasu wolnego.

Tabela 4. Udział liczby bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Sołectwa	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Ludność osób bezrobotnych	Udział liczby bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze(%)
	45	6	13,33%
Budzisław	112	11	9,82%
Bytoń	337	62	18,40%
Czarnocice	72	0	0,00%
Dąbrówka	109	12	11,01%
Litychowo	89	11	12,36%
Ludwikowo	113	14	12,39%
Morzyce	307	63	20,52%
Nasiłowo	98	11	11,22%
Niegibalice	161	19	11,80%
Nowy Dwór	140	25	17,86%
Pścininek	35	0	0,00%
Pścinno	79	4	5,06%
Stróżewo	101	13	12,87%
Wandynowo	63	9	14,29%
Witowo	272	35	12,87%
Świesz	208	23	11,06%
Gmina Bytoń	**2341**	**318**	**13,58%**

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy Bytoń

Powyższy wskaźnik charakteryzuje udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie poszczególnych sołectw. Jest on niekorzystny w sytuacji kiedy wartość wskaźnika jest wyższa od średniej dla Gminy. Zgodnie z wykresem sołectwami, gdzie najwięcej mieszkańców zmaga się z problemem bezrobocia na terenie Gminy Bytoń są sołectwa: Bytoń, Morzyce, Nowy Dwór i Wandynowo. Przedmiotowy wskaźnik w wymienionych sołectwach, jest wyższy niż średnia wyznaczona dla Gminy.

Tabela 5. Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomoczy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze

Sołectwa	Liczba gospodarstw domowych- stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej	Liczba gospodarstw domowych ogółem	Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomoczy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze
Borowo	10	25	40,00%
Budzisław	4	27	14,81%
Bytoń	23	145	15,86%
Czarnocice	2	18	11,11%
Dąbrówka	2	28	7,14%
Litychowo	9	39	23,08%
Ludwikowo	4	16	25,00%
Morzyce	7	110	6,36%
Nasiłowo	5	39	12,82%
Niegibalice	12	69	17,39%
Nowy Dwór	7	42	16,67%
Pścininek	2	14	14,29%
Pścinno	1	32	3,13%
Stróżewo	6	29	20,69%
Wandynowo	6	27	22,22%
Witowo	15	114	13,16%
Świesz	18	83	21,69%
Gmina Bytoń	133	857	15,52%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bytoń i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Największa liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej, a co za tym idzie dotkniętych problemami społecznymi są sołectwa Borowo, Bytoń, Litychowo, Ludwikowo,

Niegibalice, Stróżewo, Wandynowo, Świesz i Nowy Dwór. Wartości wskaźnika przewyższają wartość wyznaczoną dla całej Gminy Bytoń.

Tabela 6. Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem, ogółu tych obiektów danego obszaru

Sołectwa	Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie	Liczba wszystkich budynków, budowli na danym obszarze	Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem, ogółu tych obiektów danego obszaru
Borowo	3	25	12,00%
Budzisław	7	30	23,33%
Bytoń	12	173	6,94%
Czarnocice	3	19	15,79%
Dąbrówka	4	30	13,33%
Litychowo	3	41	7,32%
Ludwikowo	3	18	16,67%
Morzyce	3	113	2,65%
Nasiłowo	2	41	4,88%
Niegibalice	2	73	2,74%
Nowy Dwór	3	43	6,98%
Pścininek	2	14	14,29%
Pścinno	3	34	8,82%
Stróżewo	2	29	6,90%
Wandynowo	2	28	7,14%
Witowo	7	119	5,88%
Świesz	2	86	2,33%
Gmina Bytoń	**63**	**916**	**6,88%**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bytoń

Na terenie Gminy Bytoń, w każdym z sołectw występują budynki, budowle, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie. Największym negatywnym odchyleniem względem średniej dla Gminy względem ogółu tych obiektów na danym obszarze charakteryzują się sołectwa: Borowo, Budzisław, Bytoń, Czarnocice, Dąbrówka, Litychowo, Ludwikowo, Nowy Dwór, Pścininek, Pścinno, Stróżewo, Wandynowo.

W poniższej tabeli przedstawiono zbiorczą charakterystykę występowania analizowanych problemów społecznych, gospodarczych i przestrzenno - funkcjonalnych na terenie Gminy Bytoń w celu podsumowania wyżej przedstawionych wskaźników degradacji. Obszar

zdegradowany charakteryzuje się występowaniem co najmniej dwóch odchyleń od średniej dla Gminy dla wskaźników z zakresu problemów społecznych oraz odchyleniem od średniej wskaźnika z pozostałych analizowanych stref.

Tabela 7. Charakterystyka występowania negatywnych zjawisk na terenie Gminy Bytoń

Sołectwo	WS1 Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	WS2 Udział liczby bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	WS3 Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomoczy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze	WI1 Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem, ogółu tych obiektów danego obszaru	Obszar zdegradowany
Borowo					TAK
Budzisław					NIE
Bytoń					TAK
Czarnocice					NIE
Dąbrówka					NIE
Litychowo					TAK
Ludwikowo					NIE
Morzyce					NIE
Nasiłowo					NIE
Niegibalice					NIE
Nowy Dwór					TAK
Pścininek					NIE
Pścinno					NIE
Stróżewo					TAK
Wandynowo					TAK
Witowo					NIE

Sołectwo	WS1 Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	WS2 Udział liczby bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	WS3 Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomoczy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze	WI1 Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem, ogółu tych obiektów danego obszaru	Obszar zdegradowany
Świesz					NIE

Wskaźnik przyjmuje wartość mniej korzystną od średniej dla Gminy	Wskaźnik przyjmuje wartość korzystniejszą niż średnia dla Gminy	Obszary zdegradowane

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowując, najbardziej zdegradowanymi obszarami są sołectwa, gdzie wystąpiły odchylenia wartości wskaźników dla co najmniej dwóch wskaźników społecznych oraz dodatkowo dla wskaźnika gospodarczego. Obszary, na których zdiagnozowana została wzmożona koncentracja negatywnych zjawisk to sołectwa: **Borowo, Bytoń, Litychowo, Nowy Dwór, Stróżewo, Wandynowo.** W tabeli zostały one zaznaczone kolorem pomarańczowym. **Obszary tych sołectw wyznaczono jako obszar zdegradowany.** Położenie i granice obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Bytoń zostały przedstawione na poniższym rysunku. Przedmiotowy obszar stanowi podstawę do wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

Rysunek 1. Obszar zdegradowany Gminy Bytoń

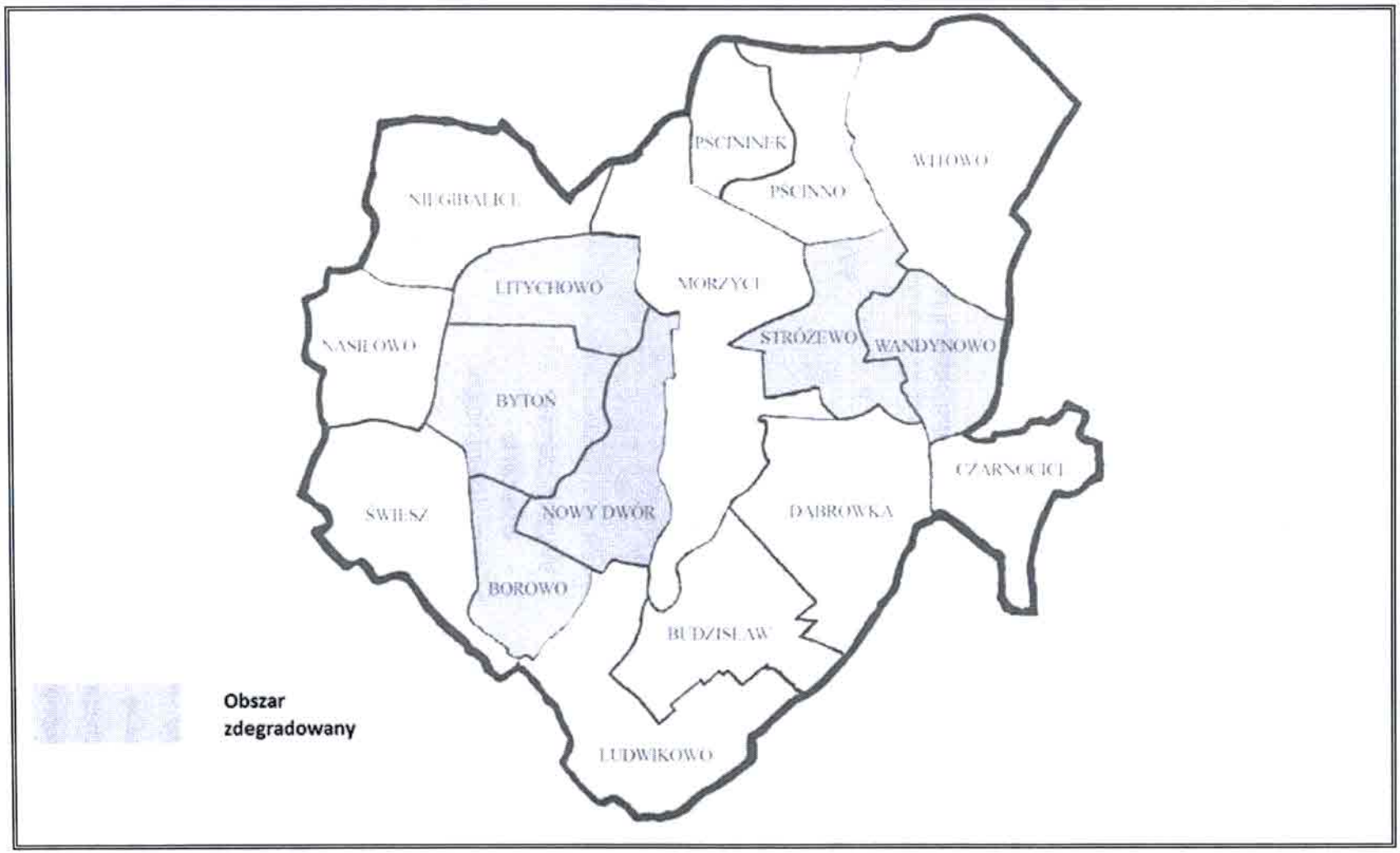

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów z Urzędu Gminy Bytoń

6. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizowanego

6.1. Metodyka wyboru obszaru rewitalizowanego

Obszar rewitalizowany został wybrany na podstawie analizy, która oparta została na:

- zapisie w ustawie o rewitalizacji dotyczącego wielkości i charakterze obszaru rewitalizacji,
- informacjach zebranych z przeprowadzonych konsultacji społecznych, w której udział wzięły wszystkie grupy interesariuszy;
- identyfikacji występujących na terenie Gminy Bytoń problemów i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Rysunek 2. Schemat wyboru obszaru rewitalizacji

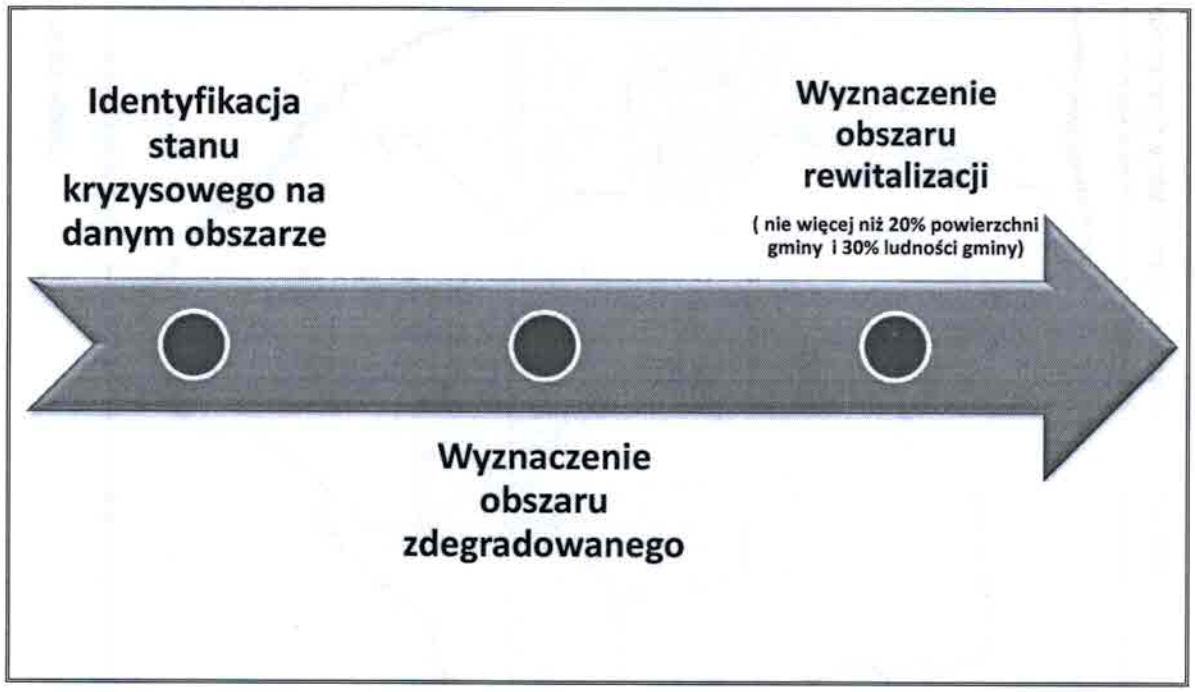

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie diagnozy stanu obecnego Gminy Bytoń, analizy czynników i zjawisk kryzysowych występujących na przedmiotowym obszarze oraz wyznaczonego obszaru zdegradowanego, dokonano wyboru obszarów, które zostaną poddane rewitalizacji. Na jego wybór duży wpływ miały przeprowadzone w Gminie konsultacje społeczne, które uzasadniają potrzebę podjęcia niezbędnych działań rewitalizacyjnych. Powierzchnia wyznaczona jako obszar przeznaczony do podjęcia działań rewitalizacyjnych charakteryzuje się szczególnym stopniem degradacji.

6.2. Obszar rewitalizacji gminy

Zgodnie z definicją, obszar rewitalizacji może obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić działania rewitalizacyjne. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów o powierzchni większej niż 20% powierzchni gminy oraz być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe, powojskowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Na podstawie przedstawionej we wcześniejszym rozdziale analizy wskaźnika degradacji, konsultacji z mieszkańcami Gminy, interesariuszami *Programu Rewitalizacji*, pracownikami Urzędu Gminy oraz władzami Gminy Bytoń, dokonano wyboru obszarów rewitalizowanych, na których podjęte zostaną działania rewitalizacyjne. Obszary te w największym stopniu wymagają interwencji w zakresie zmniejszenia stanu kryzysowego i ograniczenia wszelkich związanych z nim niekorzystnych zjawisk.

Obszary wyznaczone do rewitalizacji zostały określone na podstawie wskaźników przedstawionych w Rozdziale 5 (na obszarach tych mierniki osiągnęły wartości mniej korzystne niż średnia Gminy dla przynajmniej dwóch wskaźników społecznych i jednego wskaźnika z pozostałej sfery) oraz spełniają warunki przynajmniej jednego z czterech określonych zestawów kryteriów określonych w Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020, odnoszących się do zamierzonego celu rewitalizacji. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę obszarów zdegradowanych i intensywności występujących na ich terenie zjawisk kryzysowych.

Tabela 8. Liczba wskaźników świadczących o sytuacji kryzysowej na obszarze zdegradowanym

Sołectwo	Liczba wskaźników świadczących o sytuacji kryzysowej	
	Wskaźniki ze sfery społecznej	Wskaźniki z pozostałych sfer
Borowo	2	1
Bytoń	2	1
Litychowo	2	1
Nowy Dwór	3	1
Stróżewo	2	1
Wandynowo	2	1

Źródło: Opracowanie własne

Jednostką strukturalną o największym natężeniu sytuacji problemowej jest sołectwo Nowy Dwór. Zdiagnozowano tutaj odchylenia negatywne wśród 3 wskaźników społecznych i jednego wskaźnika ze sfery pozaspołecznej. W związku z tym, sołectwo to włączono w pierwszej kolejności do obszaru rewitalizacji.

Zestaw kryteriów jaki został uwzględniony przy wyznaczeniu obszaru rewitalizacji to:
D. Cel rewitalizacji: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej.

Następnie, dokonano dalszej analizy na podstawie rozdziału 6.4.2. „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020", gdyż pozostałe sołectwa z obszaru zdegradowanego posiadają taką samą liczbę odchyleń od średniej, względem analizowanych wskaźników. Na analizowanym nie występuje przestrzeń zdegradowana możliwa do przeznaczenia na rzecz jej adaptacji na cele rozwoju gospodarczego. W związku z tym, w drugiej kolejności przeanalizowano liczbę ludności mieszkańców w poszczególnych sołectwach obszaru zdegradowanego na rzecz zapewnienia działaniom jak największych efektów rewitalizacyjnych.

Tabela 9. Liczba mieszkańców na obszarze zdegradowanym

Sołectwo	Liczba mieszkańców
Borowo	88
Bytoń	509
Litychowo	149
Nowy Dwór	210
Stróżewo	168
Wandynowo	95

W związku z powyższym, obszarami w drugiej kolejności objętymi rewitalizacją zostały sołectwa Bytoń i Stróżewo.

Kolejnym krokiem analizy to odniesienie wskazanych powyżej podobszarów (sołectw), w których zdiagnozowano największą intensywność problemu, względem spełnienia wymogów wskazanych w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., oraz Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Analizie poddano, liczbę ludności i powierzchnię obszarów,

w celu sprawdzenia, czy wskazany do rewitalizacji obszar nie przekracza 30% liczby ludności Gminy i 20% powierzchni Gminy.

Dalszy etap wyznaczenia obszaru zależy od zamierzonego celu rewitalizacji. Gmina musi wybrać i spełnić przynajmniej jeden z 4 zestawów kryteriów w odniesieniu do obszaru zdegradowanego lub jego części i tym samym zdecydować się na określony kierunek/ kierunki działań rewitalizacyjnych. Szczegółowy opis kryteriów został przedstawiony w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego nalata 2014-2020. Reasumując, w wyniku przeprowadzonych powyższych analiz, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi wyboru obszaru rewitalizacji oraz odbytych konsultacji społecznych, wyznaczono obszar, gdzie w największym stopniu występuje sytuacja kryzysowa i które zdecydowano się objąć **obszarem rewitalizacji. Są to sołectwa: Bytoń, Nowy Dwór i Stróżewo.** Na terenie tym, zaobserwowano najwięcej odchyleń wskaźników degradacji od wartości średniej dla Gminy wraz z największą intensywnością problemów społecznych pod względem liczbowym. Obszary te nie przekraczają 20% powierzchni Gminy oraz 30% ludności Gminy.

Tabela 10. Liczba ludności i powierzchnie obszarów rewitalizowanych

Podobszar	Liczba ludności	*Udział % liczby ludności podobszaru w liczbie ludności na terenie Gminy*	Powierzchnia ha	*Udział % powierzchni podobszaru w powierzchni ogółem Gminy*
GMINA	3 742	*100%*	5 956,61	*100%*
Bytoń	509	*13,60%*	396,09	*6,65%*
Nowy Dwór	210	*5,61%*	325,56	*5,47%*
Stróżewo	168	*4,49%*	393,40	*6,60%*
RAZEM	**887**	**23,70%**	**1 115,05**	**18,72%**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Bytoń oraz strony internetowej Gminy Bytoń

Rysunek 3. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Bytoń

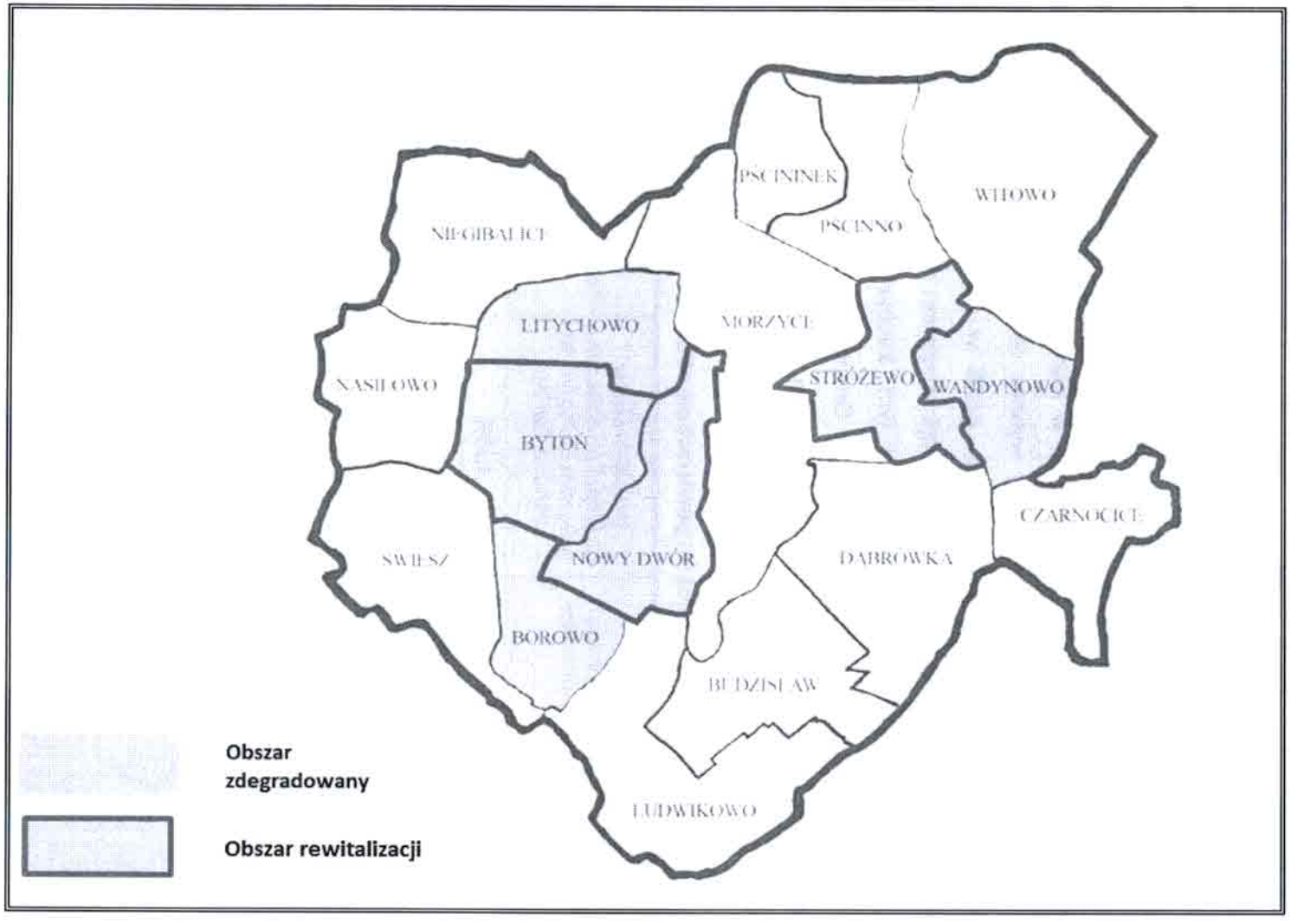

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów z Urzędu Gminy Bytoń

Powierzchnia rewitalizowanego obszaru wynosi: 1 115,05ha, co stanowi 18,72% ogólnej powierzchni Gminy, natomiast zamieszkiwany jest przez 887 mieszkańców, co stanowi 23,70% całej ludności Gminy Bytoń. W związku z powyższym, spełnione zostały wymagania dotyczące obszaru rewitalizacji określone w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. oraz *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*. Przedmiotowe obszary mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Wyznaczone do rewitalizacji podobszar sołectwa Stróżewo nie posiada wspólnych granic z podobszarami sołectwa Bytoń i Nowy Dwór, jednakże natężenie zjawisk negatywnych na tych terenach spowodowało konieczność ich wsparcia w ramach procesu rewitalizacji i ograniczenia występujących tam problemów i barier rozwojowych. Ich wybór został określony także w oparciu o przeprowadzone konsultacje społeczne z interesariuszami *Programu*, które potwierdziły słabą sytuację społeczno-gospodarczą tych terenów.

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się spójnością urbanistyczną. Na wskazanym terenie rewitalizowanym, znajdują się również miejsca, gdzie bezpośrednio nie występują zjawiska negatywne. Jednakże, sąsiadujące z nimi tereny zdegradowane wpływają pośrednio i w przyszłości mogą mieć na nie negatywny wpływ. W związku z tym, zostały one również objęte obszarem rewitalizacji.

6.3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Na podstawie analizy przedstawionej w poprzednich rozdziałach dokonano wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizowanego ze szczególną koncentracją zjawisk kryzysowych. Poniżej dokonano szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizowanego w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Zasięg i skala występujących problemów w każdej ze stref dotyczy głównie mieszkańców rewitalizowanego obszaru, jednakże skutki ich występowania mogą również przenosić się i oddziaływać na sytuację całej Gminy Bytoń.

Podobszar rewitalizacji - Sołectwo Bytoń

SFERA SPOŁECZNA

Podobszar rewitalizacji sołectwa Bytoń zajmuje powierzchnię 396,09 ha, co stanowi 6,65% powierzchni Gminy Bytoń. Obszar sołectwa zamieszkuje 509 osób, co stanowi 13,60% wszystkich mieszkańców Gminy. Podobszar ten jest ośrodkiem administracyjnym Gminy i pod względem zaludnienia jest to największy z podobszarów.

Na terenie sołectwa Bytoń w 2016 roku 49 osób z 23 gospodarstw korzystało z pomocy społecznej, co stanowiło ok. 13,88% mieszkańców korzystających z pomocy społecznej na

terenie Gminy. Osoby te pobierały świadczenia z powodu ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych.

Wykres 2. Udział % beneficjentów pomocy społecznej na terenie sołectwa Bytoń względem ogółu beneficjentów na terenie Gminy w 2016 roku

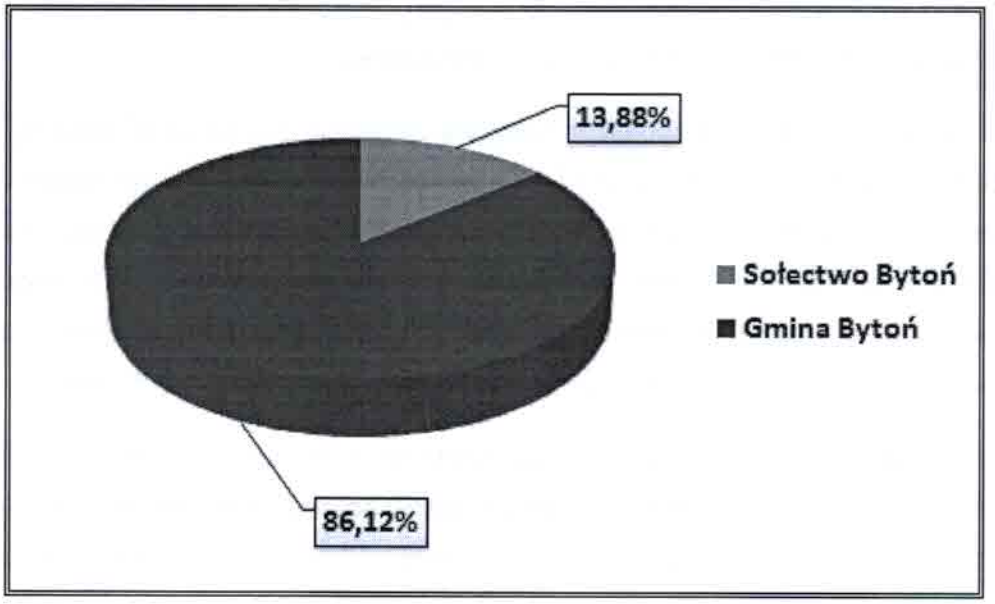

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Bytoniu

Problemy społeczne są skorelowane względnie wysokimi wartościami wskaźnika udziału osób bezrobotnych, gdyż zjawisko to wpływa na wzrost poziomu ubóstwa, nieudolności wychowawczej, powielania negatywnych wzorców społecznych.

Na obszarze sołectwa Bytoń występuje bezrobocie. Oferowana na rynku pracy liczba miejsc jest niewystarczająca w stosunku do liczby osób potrzebujących pracy. Duże znaczenie ma również niechęć części osób bezrobotnych do podjęcia pracy. Brak pracy na tych terenach to jeden z najtrudniejszych problemów społecznych, mający również ujemny wpływ na gospodarkę. Występujące bezrobocie jest przyczyną pogorszenia standardu życia, problemów z zagospodarowaniem wolnego czasu, izolacji społecznej oraz dyskomfortu psychicznego.

Wykres 3. Osoby bezrobotne na terenie sołectwa Bytoń w 2016 roku

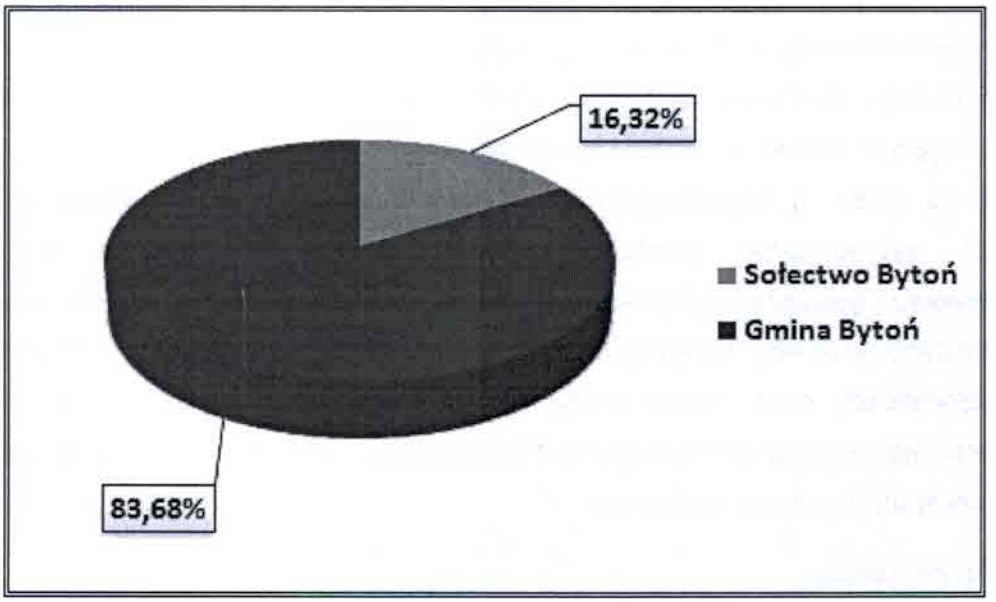

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bytoń i PUP w Radziejowie

Na powyższym wykresie przedstawiono stan osób bezrobotnych na terenie sołectwa Bytoń. W 2016 roku 62 osoby były zarejestrowana jako bezrobotne na tym terenie, co stanowiło 16,32% wszystkich bezrobotnych w Gminie. Wśród tych osób 7 mieszkańców miało prawo do zasiłku, a 3 mieszkańców to bezrobotni absolwenci.

Wykres 4. Udział % osób bezrobotnych na terenie sołectwa Bytoń w 2016 roku

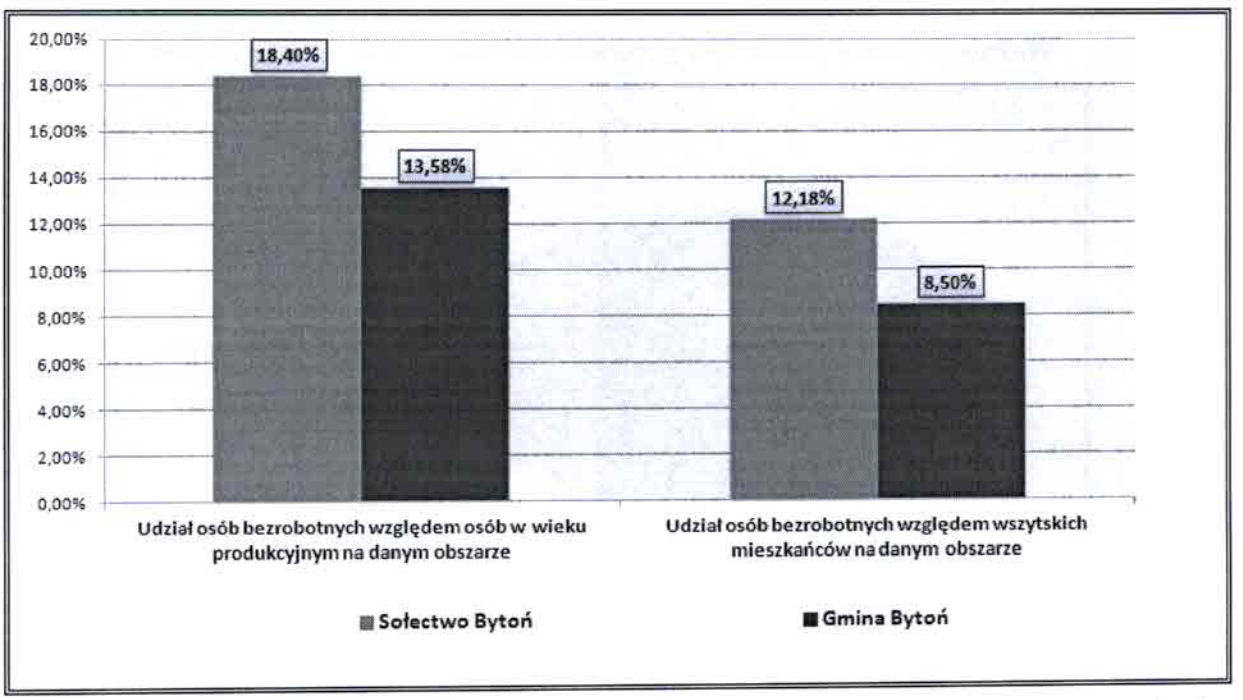

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bytoń i PUP w Radziejowie

Wykres 4 przedstawia udział osób bezrobotnych względem osób w wieku produkcyjnym oraz względem wszystkich mieszkańców na danym obszarze. Można zauważyć, iż wartości w sołectwie Bytoń, przybierały wartości powyżej wartości wyższej niż w Gminie. Świadczy to o istotności tego problemu na tym obszarze oraz konieczności podjęcia odpowiednich działań, mających na celu niwelacje tego problemu.

Zjawisko to jeden z najtrudniejszych problemów społecznych i gospodarczych, który powoduje występowanie poważnych zaburzeń mających miejsce w środowisku i występowanie dyskomfortu psychicznego. Należą do nich przede wszystkim: pogorszenie standardu życia, problemy z zagospodarowaniem wolnego czasu, izolacja społeczna.

Brak odpowiedniej ilości miejsc pracy, niewielka aktywność mieszkańców oraz niskie kwalifikacje, wpływają na niebezpieczne dla środowiska zjawisko wieloletniego uzależnienia od gwarantowanej pomocy społecznej.

SFERA GOSPODARCZA

W związku z tym, iż sołectwo Bytoń obejmuje swym zasięgiem miejscowość Bytoń, która jest ośrodkiem administracyjnym Gminy na terenie tym występuje najwięcej podmiotów gospodarczych. Jednakże, pomimo tego faktu nadal występuje większy niż w innych sołectwach odsetek osób bezrobotnych. Funkcjonujące na tym terenie przedsiębiorstwa to na ogół małe, średnie firmy działające w oparciu o wpis do ewidencji, które zatrudniają niewiele osób spoza rodziny. W związku z tym, nadal istotne jest aby kreować i wspierać wśród mieszkańców tego terenu postaw przedsiębiorczych.

Wykres 5. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie sołectwa Bytoń

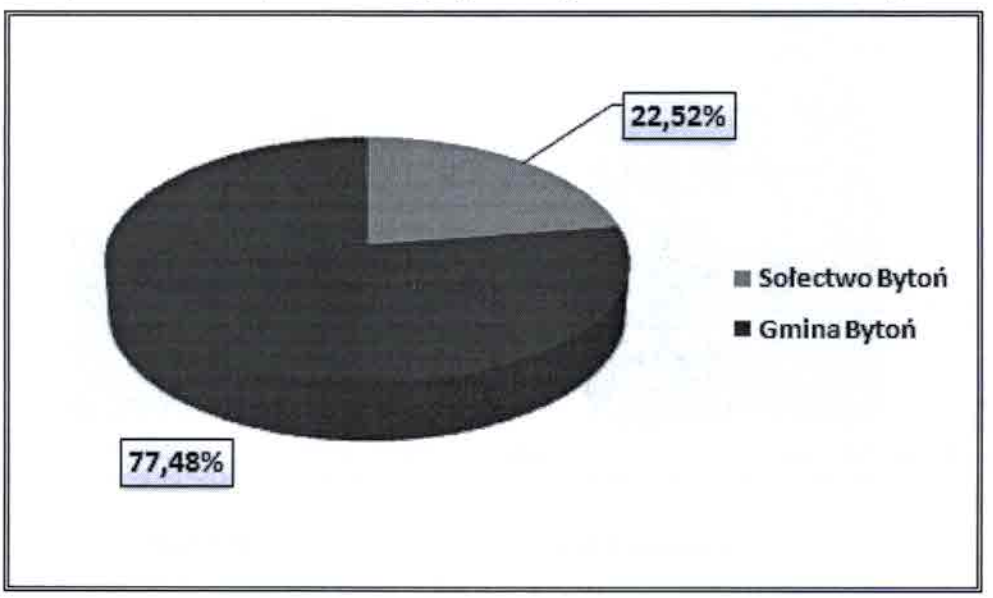

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bytoń

SFERA ŚRODOWISKOWA

Na terenie sołectwa występuje problem niskiej emisji. Jest to powodowane wykorzystywaniem przez mieszkańców na cele grzewcze głównie takich paliw jak: węgiel kamienny, drewno czy odpady drzewne, które charakteryzują się wysokim stopniem emisji CO_2.

SFERA INFRASTRUKTURALNA (TECHNICZNA) I STREFA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA

Na terenie sołectwa brak odpowiedniego wyposażenia i stanu technicznego publicznej infrastruktury umożliwiającej prowadzenie zajęć aktywizujących i społecznych. Część z budynków wymaga też podjęcia odpowiednich działań termomodernizacyjnych oraz remontowych, co pozwoli na nadanie obiektom nowych funkcji – miejsc spotkań i integracji społeczności. Na terenie sołectwa znajduje się 12 budynków, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie. Zaplanowane do realizacji projekty infrastrukturalne mają na celu doprowadzić do stanu użyteczności jednej nieruchomości – świetlicy wiejskiej (OSP) i możliwości zrealizowania tam projektów społeczno-gospodarczych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Budynek świetlicy OSP, który został objęty działaniami w zakresie rewitalizacji mieści się w miejscowości Bytoń na działce ewidencyjnej nr 199/2. Powstał on ok. 1949 roku z inicjatywy członków Zarządu Ochotniczej Straży Pożarnej. Przedmiotowy budynek wymaga gruntownych remontów dla poprawienia jego stanu użytkowego oraz funkcjonalnego. Obecnie nie ocieplone ściany powodują zbyt duże ubytki cieple co wpływa na niską efektywność energetyczną. Budynek ogrzewany jest na paliwo stałe (węgiel, drewno) za pomocą kilku pieców co niekorzystnie wpływa na gospodarkę niskoemisyjną. Na uwagę zasługuje również fakt iż pokrywa dachowa nie jest w pełni szczelna i wykonana z płyt eternitu zawierających azbest. Obecny stan budynku ogranicza jego użytkowanie przez mieszkańców, nie stanowi właściwego zaplecza dla organizowania inicjatyw i projektów społecznych. Sieć drogową na terenie sołectwa Bytoń, która należy do Gminy Bytoń, tworzą drogi gminne nr: 180505C Bytoń (1+120), 180506C Bytoń (1+025), 180510C Bytoń (0+423), 180511C Bytoń (0+685, 0+155 0+106), 180512C Bytoń (0+393 0+150). 180547C Borowo-Bytoń (2+176), 180553C Bytoń (0+110), 180603C Bytoń – Borowo (0+715), 180607C Bytoń (0+770).

Podobszar rewitalizacji – Sołectwo Nowy Dwór

SFERA SPOŁECZNA

Podobszar rewitalizacji sołectwa Nowy Dwór zajmuje powierzchnię 325,56 ha, co stanowi 5,47% powierzchni Gminy Bytoń. Obszar ten zamieszkuje 210 osób, co stanowi 5,61% wszystkich mieszkańców Gminy. Sołectwo Nowy Dwór graniczy z sołectwem Bytoń.

Ze względu na strukturę populacji, najliczniejszą grupę na analizowanym terenie w 2016 roku stanowili mieszkańcy w wieku produkcyjnym, następnie w wieku przedprodukcyjnym

i produkcyjnym. Na poniższych wykresach przedstawiony został udział % ludności wg ekonomicznych grup wieku do ogółu ludności na danym obszarze.

Wykres 6. Udział % ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem sołectwa Nowy Dwór

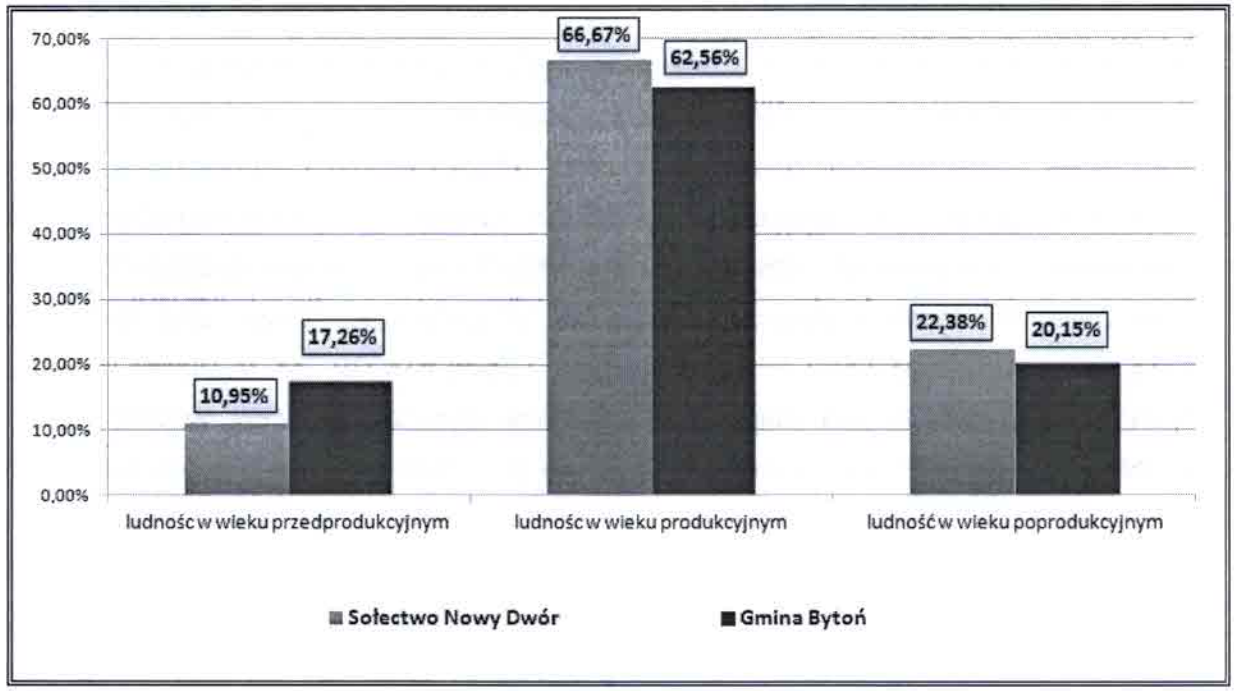

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bytoń

Zgodnie z informacjami zawartymi na powyższym wykresie można zauważyć, że liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym i produkcyjnym na analizowanym terenie była większa niż średnia wartości dla Gminy Bytoń. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym była, aż o 6,31% niższa względem średniej dla Gminy. Większa liczba osób w wieku poprodukcyjnym oraz mniejsza, w przedprodukcyjnym wpływa niekorzystnie na sytuację demograficzną tego terenu. Analiza ludności w kontekście ekonomicznych grup wieku pozwala zauważyć, że społeczeństwo na terenie Gminy się starzeje. Powyższa sytuacja wpływa na nasilenie problemów społecznych dotykających osoby starsze oraz wzrost wydatków Gminy w zakresie opieki społecznej.

Zmiany społeczne, które zaszły w ostatnich latach: osłabienie więzi rodzinnych i brak zainteresowania rodziny losami osób starszych oraz osłabienie więzi sąsiedzkich, prowadzą do wykluczenia i wzrostu zjawiska osamotnienia osób starszych. Osoby starsze mają narażone są na alienacje, gdyż zazwyczaj mają ograniczony dostęp do zajęć integracyjnych i aktywizacyjnych.

Brak zainteresowania rodziny losami osób starszych oraz osłabienie więzi sąsiedzkich, prowadzą do wykluczenia i wzrostu zjawiska osamotnienia osób starszych. Osoby starsze mają ograniczony dostęp do zajęć integracyjnych i aktywizacyjnych na wyznaczonym

obszarze. W związku z tym, niezbędne jest podjęcie określonych działań, które będą miały na celu pomoc osobom starszym w codziennym życiu, ich integracja ze społeczeństwem oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Na obszarze tym występują również problemy społeczne zdiagnozowane w sołectwie Bytoń. Liczba osób bezrobotnych na terenie sołectwa Nowy Dwór w 2016 roku wynosiła 25 mieszkańców. Wśród tych osób 1 mieszkaniec miał prawo do zasiłku, a 2 mieszkańców stanowili bezrobotni absolwenci.

Udział osób bezrobotnych względem osób w wieku produkcyjnym na tym obszarze był wyższy niż wartość dla Gminy o 4,28%, w związku z tym większy był też udział osób bezrobotnych względem wszystkich mieszkańców o 3,4%.

Wykres 7. Udział % osób bezrobotnych na terenie sołectwa Nowy Dwór w 2016 roku

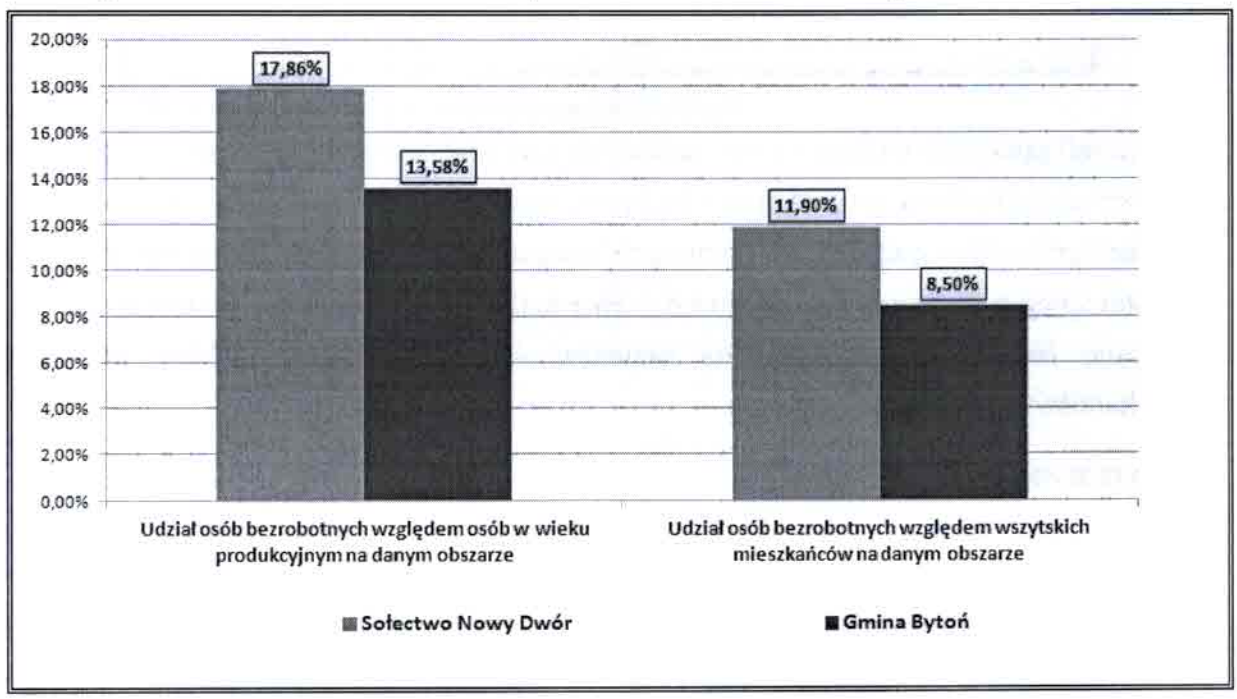

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bytoń i PUP w Radziejowie

Na terenie sołectwa Nowy Dwór w 2016 roku 12 osób z 7 gospodarstw korzystało z pomocy społecznej. Najwięcej osób pobierało świadczenie z powodu ubóstwa i bezrobocia. Udział % gospodarstw domowych stałych beneficjentów pomocy społecznej w stosunku do wszystkich gospodarstw domowych na danym obszarze był wyższy w sołectwie Nowy Dwór, niż w Gminie Bytoń, co świadczy o istnieniu tego problemu na tym podobszarze.

Wykres 8. Udział % gospodarstw domowych stałych beneficjentów pomocy społecznej w 2016 roku

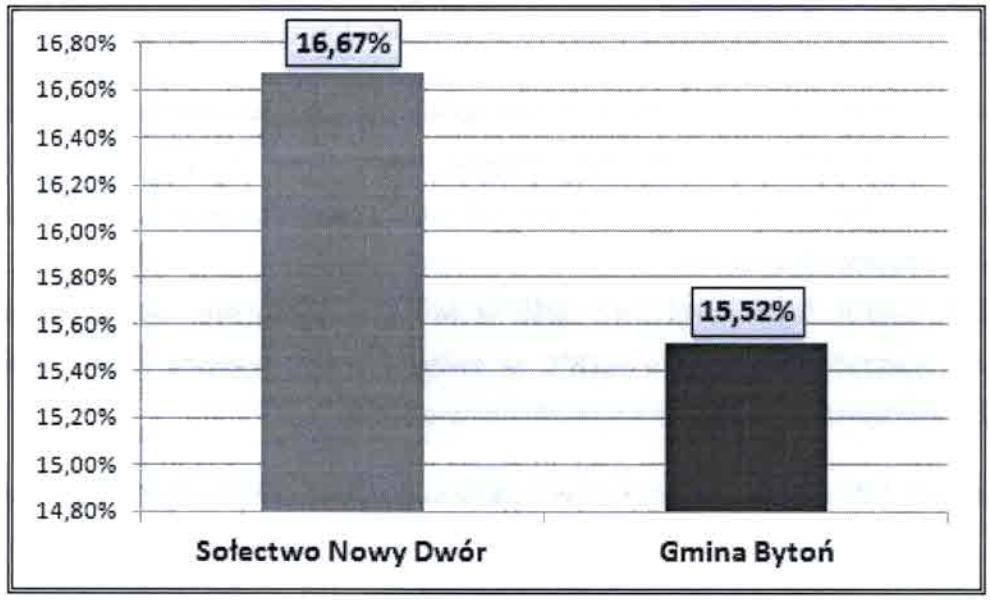

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Bytoniu

Wielu z mieszkańców traktuje pomoc społeczną jako stały element ich życia, co związane jest z ich uzależnieniem, prowadzącym do występowania zjawiska bezradności społecznej. Wysoka liczba osób i gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej świadczy o występujących problemach związanych z bezrobociem, ubóstwem itp., jednakże również pobierane świadczenia wpływają na kształtowanie postaw biernych, które nie uczą mieszkańców aktywności.

SFERA GOSPODARCZA

Na obszarach wiejskich liczba podmiotów gospodarczych skoncentrowana jest wokół miejscowości gminnych. Sołectwo Nowy Dwór położone jest obok sołectwa Bytoń.

Występujące tutaj bezrobocie względem osób w wieku produkcyjnym oraz uzależnienie od pomocy społecznej mieszkańców tego podobszaru, wpływa na sytuację gospodarczą tego terenu. Występujące tutaj przedsiębiorstwa to również małe przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolne, które pomimo ich obecności nie wpływają na poprawę sytuacji gospodarczej i ograniczenie liczby osób bezrobotnych.

Wykres 9. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie sołectwa Nowy Dwór

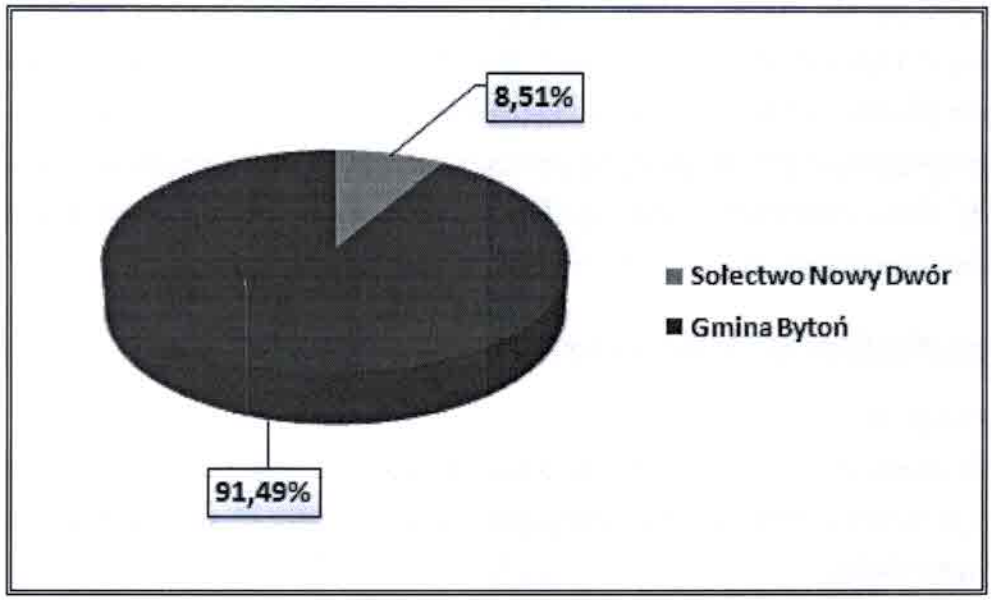

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bytoń

SFERA ŚRODOWISKOWA

Na terenie sołectwa występuje problem niskiej emisji. Jest to powodowane wykorzystywaniem przez mieszkańców na cele grzewcze głównie takich paliw jak: węgiel kamienny, drewno czy odpady drzewne, które charakteryzują się wysokim stopniem emisji CO_2.

SFERA INFRASTRUKTURALNA (TECHNICZNA) I STREFA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA

Na terenie sołectwa Nowy Dwór również brakuje odpowiedniego stanu i wyposażenia infrastruktury umożliwiającej prowadzenie zajęć aktywizujących i społecznych. Budynki wymagaj mają w celu nadania im nowych funkcji, jako miejsca spotkań dla lokalnej społeczności. Na terenie sołectwa znajduje się 3 budynki, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie. Zaplanowany do realizacji projekt infrastrukturalny ma na celu doprowadzić do stanu użyteczności budynku należącego do Gminy Bytoń i możliwości poprawy sytuacji mieszkańców tego obszaru. Budynek Mieszkalny w Nowym Dworze jako Dworek Pałacowy w latach 1973-76 był siedzibą Gminy. Mieści się na działce ewidencyjnej nr 12/7 zajmuje powierzchnię ok. 349 m^2. Obecnie pełni funkcję mieszkań socjalnych, ale ze względu na wiek i stan techniczny, obiekt wymaga nakładów na poprawę możliwości jego dalszego użytkowania i poprawy jakości życia osób w nim zamieszkałych. Największe nakłady wymagają części wspólne użytkowane przez wszystkich lokatorów jak korytarz wejście, wymiana części instalacji czy malowanie. Na terenie sołectwa Nowy Dwór (miejscowości wchodzących w jej skład: Nowy Dwór i Holendry Bytońskie) sieć dróg gminnych tworzą drogi nr: 180513C Nowy Dwór (1+260), 180514C Nowy Dwór (0+389 0+094), 180545C Borowo – Nowy Dwór (2+237 0+810), 180549C Nowy Dwór (0+981),

180550C Nowy Dwór (0+452), 180551C Nowy Dwór (1 + 357, 0+080), 180554C Nowy Dwór – Ludwikowo (4+842, 0+373 0+229), 180561C Nowy Dwór – Budzisław (2+841), 180557C Ludwikowo – Holendry Bytońskie (1+461, 0+107, 0+587), 180558C Holendry Bytońskie – Oszczywilk (0+846), 180560C Holendry Bytońskie – Oszczywilk (0+995), 180604C Holendry Bytońskie (0+268 0+341). Ponadto, na obszarze sołectwa brak uporządkowanej przestrzeni publicznej, która stanowiłaby miejsce do spędzania czasu na świeżym powietrzu oraz wpłynęłaby na zdrowie i integrację mieszkańców.

Podobszar rewitalizacji - Sołectwo Stróżewo

SFERA SPOŁECZNA

Podobszar rewitalizacji sołectwa Stróżewo zajmuje powierzchnię 393,4 ha, co stanowi 6,60% powierzchni Gminy Bytoń i zamieszkiwany jest przez 168 osób, co stanowi 4,49% wszystkich mieszkańców Gminy.

Na terenie tym, głównymi występującymi problemami jest wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, które zazwyczaj nie są aktywne zawodowo oraz duża liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.

Ze względu na strukturę populacji, najliczniejszą grupę na tym terenie w 2016 roku stanowili mieszkańcy w wieku produkcyjnym, następnie w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 19,64% wszystkich mieszkańców tego terenu. Promocja pomiędzy grupą ludności pracującą (w większości osoby w wieku produkcyjnym), a ludnością w wieku starszym (osoby w wieku poprodukcyjnym) wpływa na funkcjonowanie społeczno-gospodarcze danego obszaru. Udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym, względem osób w wieku produkcyjnym na obszarze sołectwa był wyższy niż na obszarze Gminy, jak to zostało przedstawione przy analizie wskaźników. Sytuacja ta świadczy o niższym zasobie pracy na tym terenie i zwiększoną potrzebą opieki oraz aktywizacji i integracji społecznej osób starszych.

Mieszkańcy z terenów rewitalizowanych w wieku poprodukcyjnym narażeni są na ich dyskryminację ze względu na wiek. Jest to kluczowy problem w świetle równouprawnienia i różnorodności promowanej w Europie. Potrzeba zwalczania dyskryminacji ze względu na wiek powinna być w coraz większym stopniu realizowana na tych terenach poprzez promowanie pozytywnego wizerunku osób starszych oraz wzmacnianie ich roli w społeczeństwie. Ponadto duży odsetek osób starszych charakteryzuje się rosnącym zróżnicowaniem potrzeb dlatego rośnie znaczenie istniejącego na owych terenach transportu oraz budownictwa.

Na terenie sołectwa Stróżewo w 2016 roku 17 osób z 6 gospodarstw korzystało z pomocy społecznej. Udział osób z gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej na tego był wyższy niż udział na terenie całej Gminy.

Wykres 10. Udział %osób z gospodarstw domowych - beneficjentów pomocy społecznej na danym obszarze

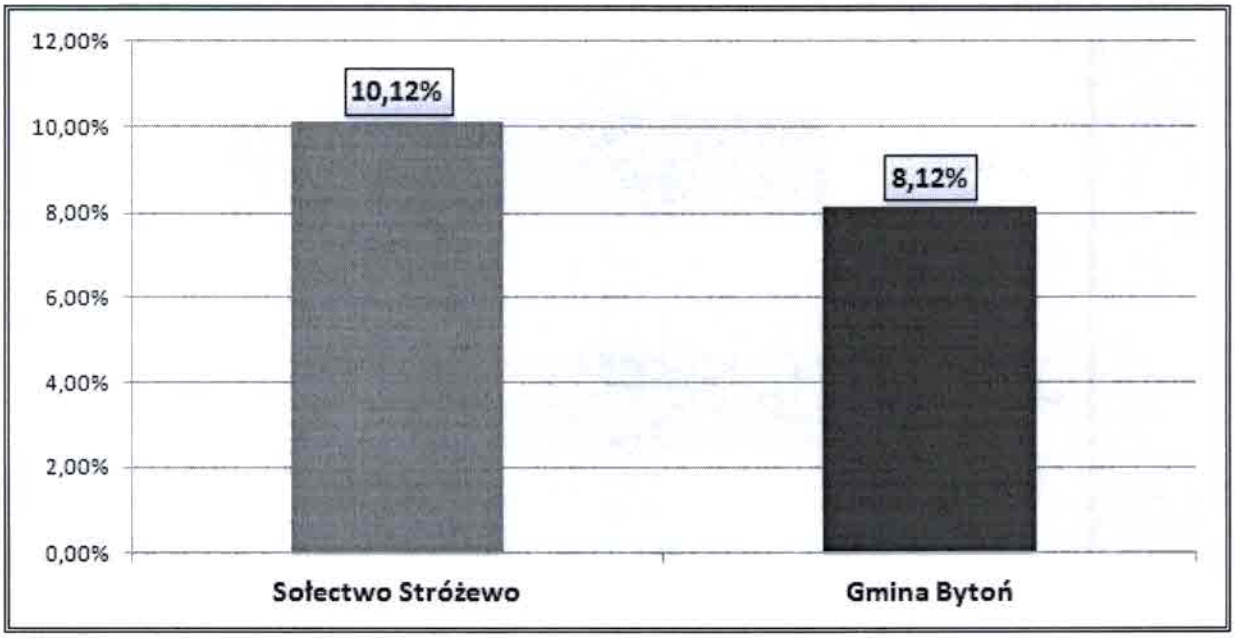

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Bytoniu

Problemy wynikające z dużej liczby osób uzależnionych od pomocy społecznej oraz będących w trudnej sytuacji materialnej na terenie sołectwa Stróżewo są analogiczne do wcześniej opisywanych na obszarze pozostałych podobszarów wyznaczonych do rewitalizacji, tj. sołectwa Bytoń i Nowy Dwór.

SFERA GOSPODARCZA

Aktywność gospodarcza mieszkańców sołectwa Stróżewo kształtuje się poniżej średniej wyznaczonej dla Gminy. W sołectwie tym zarejestrowano 4 podmioty gospodarcze osób fizycznych. Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Wykres 11. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na obszarze sołectwa Stróżewo

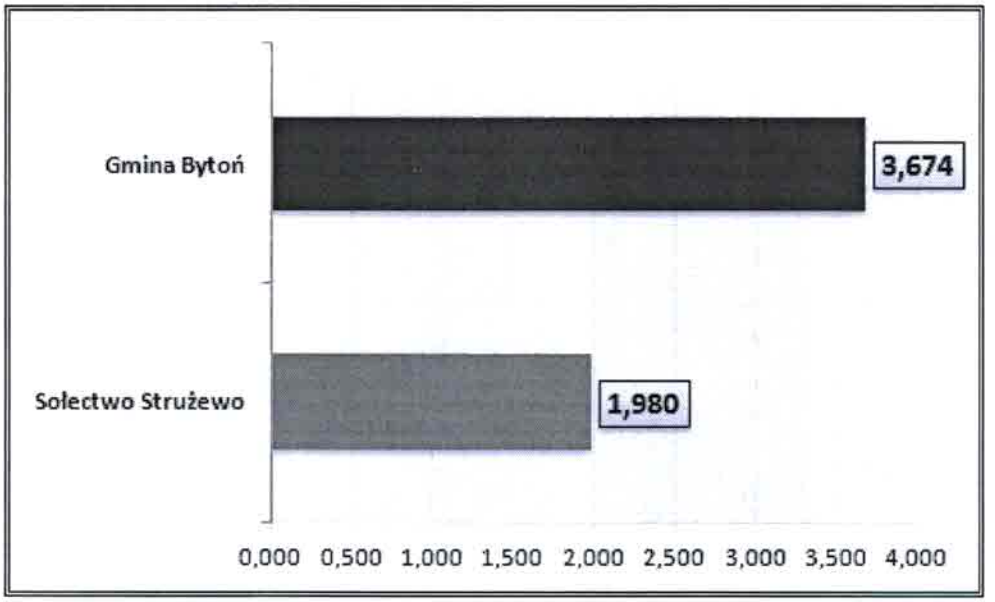

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Bytoniu

Słaby rozwój gospodarczy tego obszaru związany jest m.in. z małym odsetkiem prowadzonych działalności gospodarczych. Są one wynikiem m.in. niedostosowanego sytemu kształcenia do potrzeb na rynku pracy, a także trudności administracyjnych na jakie napotykają się przedsiębiorcy i osoby chcące założyć własną działalność gospodarczą. Wysokie podatki i niskie dochody wpływają na niechęć przedsiębiorców do tworzenia własnych biznesów. Ponadto, na obszarze wybranym do rewitalizacji brak większych zakładów pracy i terenów inwestycyjnych pod działalność produkcyjną, co również wpływa ograniczająco na strefę gospodarczą. Na obszarze tym rozwija się głównie działalność rolnicza. Istotnym problemem jest bark odpowiedniej ilość miejsc pracy. Wpływa to na pogłębianie się zjawiska bezrobocia na tym terenie.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Na terenie sołectwa występuje problem niskiej emisji. Jest to powodowane wykorzystywaniem przez mieszkańców na cele grzewcze głównie takich paliw jak: węgiel kamienny, drewno czy odpady drzewne, które charakteryzują się wysokim stopniem emisji CO_2.

SFERA INFRASTRUKTURALNA (TECHNICZNA) I STREFA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA

Tak jak w pozostałych sołectwach objętych rewitalizacja i na tym terenie brak jest miejsc, gdzie mogłyby być realizowane zajęcia społeczne. Stan i dostęp budynków użyteczności publicznej nie jest zadowalający. Budynki wymagaj remontów i doposażenia. Na terenie sołectwa znajdują się 2 budynki, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie. Zaplanowany do realizacji projekt infrastrukturalny ma na celu doprowadzić do

stanu użyteczności jednego z nich, który jest własnością Gminy Bytoń. Budynek ten stanowić będzie miejsce, gdzie realizowane będą projekty społeczno-gospodarczych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Świetlica Wiejska w Stróżewie mieści się na działce ewidencyjnej 39/2 obręb geodezyjny Stróżewo. Obecny wizerunek obiektu jest źle postrzegany przez mieszkańców miejscowości, brak w nim możliwości do rozwoju życia społecznego i kulturalnego z powodu jego stanu technicznego ograniczającego użytkowanie. Adaptacji wymagają pomieszczenia wewnątrz budynku, stworzenia węzłów sanitarnych oraz przystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych. Budynek nie posiada centralnego ogrzewania lecz pojedyncze piece ogólnego spalania co nie sprzyja gospodarce niskoemisyjnej. Konieczna jest wymiana części okien, które powodują zbyt duże ubytki cieplne w pomieszczeniach. Budynek przeszedł częściową modernizację finansowaną ze źródeł budżetu państwa w ramach Programu Senior + (instalacja jednostki grzewczej, remont pomieszczeń klubowych wraz za zapleczem sanitarnym i socjalnym na parterze budynku, zakup wyposażenia kuchni, częściowa wymiana stolarki okiennej, wymiana instalacji sanitarnej i elektrycznej na parterze obiektu).

Planowane są dalsze prace w kierunku głębokiej termomodernizacji budynku w oparciu o instrumenty dostępne w RPO WK-P.

Problem stanowi niezagospodarowane poddasze obiektu, które, choć ma w sobie znaczący potencjał miejsca organizacji szkoleń i wykładów tematycznych, w chwili obecnej jest całkowicie niewykorzystane i wyłączone z użytkowania wewnątrz obiektu. Ogranicza to w sposób istotny zasięg i skalę projektowanych przyszłych przedsięwzięć zintegrowanych z projektem głównym.

Na terenie działki, na której zlokalizowany jest obiekt, brak uporządkowanej przestrzeni publicznej, która stanowiłaby miejsce do spędzania czasu na świeżym powietrzu oraz wpłynęłaby na zdrowie i integrację mieszkańców. Stan infrastruktury drogowej i około drogowej stanowi barierę komunikacyjną dla mieszkańców tego terenu, wpływając na stan ich bezpieczeństwa. Zły stan infrastruktury drogowej wpływa negatywnie na postrzeganie Gminy w regionie – zarówno z punktu widzenia potencjalnego turysty, jak i z punktu widzenia mieszkańców oraz komfortu ich życia. Przez teren sołectwa Stróżewo (miejscowości wchodzących w jego skład; Stróżewo, Faliszewo) przebiegają następujące drogi gminne nr: 180562C Stróżewo – Morzyce (1+ 279 km), 180575C Stróżewo – Wandynowo (1+116), 180579C Stróżewo – Faliszewo (0 +829), 180517C Faliszewo – Płowce (3+589 0+339, 0+253), 180580C Faliszewo (0+297), 180581 Faliszewo (0+361). Dostęp do budynków użyteczności publicznej jest utrudniony przez złe nawierzchnie. Przede wszystkim dotyczy to drogi gminnej nr 180579C, na której można zaobserwować wyboje i ubytki, które negatywnie

wpływają na stan techniczny pojazdów poruszających się po niej, a także utrudniają przemieszczanie się pieszych i rowerzystów. Remont tej drogi (180579C Stróżewo – Faliszewo) został przeprowadzony w 2019 r. z wykorzystaniem wsparcia z Funduszu Dróg Samorządowych. Problemem jest również brak odpowiedniego odwodnienia, co podczas dni deszczowych powoduje zbieranie się wody, tworzącej kałuże. Jest to stan niekorzystny nie tylko dla użytkowników poruszających się pojazdami samochodowymi, ale przede wszystkim dla pieszych i rowerzystów. Mieszkańcy wobec tego mają utrudniony dostęp do obiektów użyteczności publicznej.

Potencjał w zakresie rewitalizacji

Potrzeby mieszkańców wywarły znaczny wpływ na zakres planowanych działań, które mają doprowadzić do ożywienia społeczno – gospodarczego nie tylko obszarów rewitalizowanych, ale całej Gminy Bytoń. Warto zaznaczyć, że działania rewitalizacyjne, zwłaszcza na terenie przeznaczonym do rewitalizacji, będą skupiały się nie tylko na ograniczaniu problemów społeczno-gospodarczych, ale również do wykorzystania istniejących potencjałów. W stanie obecnym potencjały te podlegają silnym ograniczeniom.

Potencjał	Bariery
• pojawiające się osoby chętne do działania, • potencjał instytucji pomocy społecznej na rzecz realizacji programów aktywizujących i integrujących społeczności lokalne, • dobre warunki do rozwój gałęzi gospodarki związanej z turystyką, • niskie koszty prowadzenia działalności gospodarczej w porównaniu do obszarów położonych wokół miast i obszarów miejskich, • dogodne położenie geograficzne, • obecność terenów do zagospodarowania.	• wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym (osób starszych), • występowanie bezrobocia, • uzależnienie od pomocy społecznej, • niska przedsiębiorczość mieszkańców, • stan techniczny infrastruktury użyteczności publicznej, • podstawowa oferta rekreacyjna, która jednak nie zaspakaja potrzeb osób z terenów zdegradowanych, • skala degradacji terenów i dewastacji obiektów obniżająca atrakcyjność inwestycyjną i mieszkaniową, • zły stan niektórych dróg prowadzących do budynku użyteczności publicznej.

Źródło: Opracowanie własne

7. Wizja obszaru rewitalizacji po rewitalizacji

Wizja wyznaczonego obszaru rewitalizacji po rewitalizacji jest stanem, do którego dążyć będzie Gmina poprzez określone kierunki działań. Wizja obrazuje przyszły wizerunek Gminy, który zostanie osiągnięty dzięki realizacji wyznaczonych celów strategicznych.

Z uwagi na występujące problemy, władze Gminy planują podjąć działania, zmierzające do rewitalizacji obszarów, na których zidentyfikowano najwięcej negatywnych zjawisk. Zdiagnozowane zjawiska kryzysowe, wymagają podjęcia natychmiastowych, odpowiednich

działań, które będą ograniczały ich skalę i niwelowały skutki. Charakter potrzeb rewitalizacyjnych wynika z przedstawionej diagnozy obszaru rewitalizacji. Głównymi problemami, które należy zniwelować są zdiagnozowane problemy społeczne tj. bezrobocie, ubóstwo, wykluczenie społeczne, uzależnienie od pomocy społecznej, niska przedsiębiorczość, wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym. Ponadto, infrastruktura społeczna na tych terenach nie zaspokaja w pełni potrzeb mieszkańców i nie jest dostosowana do prowadzenia działań.

Występujące problemy społeczne na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze są zjawiskami niekorzystnymi, ponieważ wpływają na zaburzenia funkcjonowania mieszkańców w środowisku lokalnym. Niski poziom świadomości społecznej wpływa na niechęć udziału w życiu społecznym i kulturowym, a pogłębiające się uzależnienie od pomocy społecznej na rozwój niewydolność wychowawczej, powielaniu złych wzorców i patologię. Niezbędne jest więc zorganizowanie pomocy i wsparcia mieszkańców, przez realizację projektów społecznych i stworzenie odpowiednich miejsc aktywizacji, organizację imprez, spotkań integrujących, wpływających na rozwój kulturalno - społeczny. Prowadzenie działań wspierających rodziny pozwoli na eliminację istniejących na obszarze rewitalizacji problemów społeczno-gospodarczych.

Zaplanowane działania społeczne dotyczące organizacji kursów, szkoleń dla osób bezrobotnych lub wspierających przedsiębiorczość są znacznie lepszym rozwiązaniem niż bezpośrednia pomoc w postaci świadczeń pieniężnych. Tworzą one bowiem szanse na zdobycie pracy oraz tworzenia własnych przedsiębiorstw. Skupienie się na poprawie sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz pobudzenie mieszkańców do działania ma na celu ich aktywizację. Wzrost gospodarczy jest ściśle związany z rozwojem przedsiębiorczości, co wpływa na tworzenie nowych miejsc pracy oraz przeciwdziałanie bezrobociu. Niespójny system wsparcia doradczego oddziałuje negatywnie na to zjawisko i stanowi poważną barierę rozwojową. W związku z tym, planowane do realizacji projekty wpłyną na podniesienie kwalifikacji lokalnych firm, ich pracowników oraz mieszkańców.

Kolejnym krokiem dla niwelacji zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji problemów jest ograniczenia liczby osób uzależnionych od pobierania biernej pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych, zaplanowano działania polegające na rozwijaniu i kształtowaniu umiejętności mieszkańców. Istotne jest wprowadzenie działań już na samym początku kształtowania ścieżki życiowej mieszkańców. W związku z tym, niezbędna jest poprawa poziomu kształcenia, która wpływa na większą zdolność kreowania nowych miejsc pracy i rozpoczęcia działalności na własny rachunek. Współpraca rodzin dysfunkcyjnych z psychologiem może również wpłynąć na poprawę sytuacji społecznej mieszkańców.

Zaplanowane działania społeczne dla osób starszych, wpłyną na ich samorealizację i zmianę stylu życia charakteryzujący się aktywnością społeczno-gospodarczą. Trudno wpłynąć na występującą na danym terenie liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, można jednak wpłynąć na ich ograniczenie ich problemów. Zapewnienie im możliwości realizowania swoich pasji oraz kontaktu z innymi mieszkańcami, uczenia się od młodych ludzi doprowadzi do realizacji strategii aktywnego starzenia się społeczeństwa. Integracja międzypokoleniowa wpłynie na pozytywne zmiany w ich życiu codziennym.

Realizacja zaplanowanych projektów społeczno – gospodarczych, będzie możliwa dzięki ich zintegrowaniu z działaniami infrastrukturalnym. Istotne jest więc dostosowanie techniczne budynków użyteczności publicznej oraz ich dostępności dla wszystkich mieszkańców, gdzie prowadzone będą zajęcia społeczne (brak miejsc spotkań, przystosowanych obiektów, niewystarczająca infrastruktura drogowa). Mieszkańcy w podeszłym wieku nie mający odpowiedniej sprawności fizycznej dlatego szczególnie również dla nich istotne jest dostosowanie obiektów i dobry dostęp komunikacyjny.

Zagospodarowanie przestrzeni publicznej i obiektów użyteczności publicznej dla celów społecznych ale i rekreacyjnych, przyczyni się do zwiększenia oferty efektywnego wykorzystania czasu wolnego mieszkańców. Działania w zakresie budowy siłowni zewnętrznych oraz w ich ramach miejsc spotkań, przyczynią się do niwelacji problemów społecznych. Sport sprzyja dobremu samopoczuciu fizycznemu i psychicznemu. Zainteresowanie aktywnością fizyczną osób wykluczonych społecznie wpłynie pozytywnie na ich powrót do społeczności. Miejsca takie sprzyjają budowaniu relacji społecznych i są ważnym czynnikiem wzmacniania kapitału społecznego obszaru rewitalizacji. Tworzenie miejsc integracji społecznej będzie też wpływać na zwiększanie przywiązania mieszkańców do obszaru rewitalizacji i budowaniu tożsamości lokalnej.

Przewidziane do realizacji projekty opierają się w pierwszej kolejności na działaniach ze sfery społecznej, tzw. działaniach miękkich, ukierunkowanych głównie na aktywizację i integrację społeczno-zawodową mieszkańców obszaru rewitalizacji. Ich dopełnieniem będzie realizacja projektów infrastrukturalnych, czyli tzw. działań twardych, które wspomogą wykonanie działań miękkich i wpłyną na skuteczność ich działań. Inwestycje w infrastrukturę zaplanowane w dokumencie będą stanowiły narzędzie do zmian społeczno-gospodarczych na obszarach rewitalizowanych, a nie ich główny cel. Przewiduje się, że niniejsze przedsięwzięcia doprowadzą do integracji mieszkańców, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, podniesienia kompetencji kluczowych u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym (co przełoży się na lepsze osiągnięcia w nauce, a w dalszej przyszłości wpłynie na organicznie bezrobocia i wzrost liczby podmiotów gospodarczych) oraz aktywizacji społecznej mieszkańców i poprawę przedsiębiorczości. Działania z zakresu aktywności

gospodarczej oraz tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy, spowoduje poprawę sytuacji finansowej mieszkańców, czym zapewni lepszą jakość ich życia.
Powyższe projekty oddziałują na wszystkie sfery i wzmacniają poprzez efekt synergii realizację celów rewitalizacji, a także osiągnięcie zamierzonych rezultatów.

Zaplanowane kierunki działań prowadzą przeistoczenia obszaru zdegradowanego objętego rewitalizacja na obszar z warunkami do aktywnego rozwoju i integracji społecznej mieszkańców starszych i młodszych. Wspólne projekty i służąca pogłębianiu ich efektów infrastruktura zacieśni więzi społeczne. Wykorzystanie istniejących potencjałów spowoduje zainteresowanie inwestorów tym obszarem, czego efektem będzie rozwój miejsc pracy, głównie w gałęziach gospodarczych z zakresu usług i turystyki. Wprowadzone zmiany wpłyną na zmianę wizerunku obszaru. Wdrożenie zaplanowanych projektów i rozwiązań synergicznych pozwoli na wzmocnienie sieć partnerów lokalnych oraz poprawi dialog społeczny, wzajemne uczenie się, wymianę wiedzy i doświadczeń, przy realizacji następnych założeń i planów na terenie całej Gminy Bytoń.

W wyniku realizacji powyższej wizji poprawie ulegnie jakość życia nie tylko obszarów zdegradowanych, objętych rewitalizacją, ale również w wyniku efektu synergicznego, nastąpi wzrost stopy życiowej wszystkich mieszkańców Gminy. Wpłynie to pozytywnie na działania podejmowanie przez społeczność i stanie się impulsem do rozwoju Gminy. Udział w organizowanych spotkaniach, imprezach kulturalnych i sportowych wpłynie na stworzenie i nawiązanie wspólnotowych relacji. Odnowa zdegradowanej przestrzeni przyczyni się do poprawy estetyki całego obszaru Gminy Bytoń.

8. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych

Przedstawione w tym rozdziale cele rewitalizacyjne i kierunki działań, są odpowiedzią na wcześniej zdiagnozowane problemy i potrzeby. Zostały one określone na podstawie przeprowadzonych konsultacji i analiz. Mają one za zadania ograniczyć negatywne zjawiska występujące na obszarze, który został objęty rewitalizacją.

Realizacja wizji obszaru rewitalizacji zostanie zrealizowana przez dwa główne cele. Ich zadaniem jest kompleksowa naprawa sytuacji szczególnie na obszarach, które zostały objęte działaniami, ale także sytuacji całej Gminy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Objęte do rewitalizacji obszary sołectw charakteryzują się wieloma wspólnymi cechami oraz występowaniem na ich terenie podobnych problemów. W związku z tym, cele szczegółowe *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Bytoń na lata 2015-2022,* zostały wyznaczone dla całego ich obszaru łącznie.

Głównym, zestawem kryteriów jaki został uwzględniony przy wyznaczeniu obszaru rewitalizacji była realizacja strategicznego celu rewitalizacji:

D. Cel rewitalizacji: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej.

Cele główne zostały uszczegółowione poprzez odpowiadające im kierunki działań i wpisujące się w nie konkretne przedsięwzięcia.

Tabela 11. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych

Cele rewitalizacji I	**WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJA WIELOPOKOLENIOWA MIESZKAŃCÓW Z POPRAWĄ DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH**	**Kierunki działań**	ZINTEGROWANIE I ZAPOBIEGANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB STARSZYCH
			ZWIĘKSZANIE AKTYWNOŚCI EDUKACYJNEJ I SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW
			POMOC OSOBOM RODZINOM DYSFUNKCYJNYM, DOTKNIĘTYM PROBLEMAMI SPOŁECZNYMI
			POPRAWA DOSTĘPU I STANU INFRASTRUKTURY I PRZESTRZENI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ STANOWIĄCYCH MIEJSCE INTEGRACJI I AKTYWIZACJI MIESZKAŃCÓW
Cel rewitalizacji II	**WZROST PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ MIESZKAŃCÓW**	**Kierunki działań**	WSPARCIE ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ
			AKTYWIZACJA EKONOMICZNO - ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW

Źródło: Opracowanie własne

Rewitalizacja w sposób kompleksowy przyczyni się do naprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej szczególnie na obszarach objętych działaniami rewitalizacyjnymi.
Podstawowym elementem systemu monitoringu i oceny jest ustalenie wskaźników, które będą wykorzystywane do monitorowania postępów w zakresie osiągania celów i realizacji zadań określonych w programie. Poniżej przedstawiono główne wskaźniki monitorowania *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bytoń na lata 2015-2022.*

Wskaźniki te przedstawiono w oparciu o określone wskaźniki docelowe. Wartość poszczególnych wskaźników bazowych przyjmuje wartości zerowe, gdyż są one trudne do zweryfikowania, co powoduje, że każda zmiana wartości bazowej wskaźnika stanowić będzie realizację celów *Programu Rewitalizacji.*

Tabela 12 a. Wskaźniki monitorowania celów Programu Rewitalizacji – obszar Nowy Dwór

L.p.	Nazwa wskaźnika	Źródło pozyskiwania informacji	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.	Liczba osób wieku poprodukcyjnym, która skorzystała z programów aktywizacji społecznej	Urząd Gminy Bytoń/GOPS	0 osób	15 osób
2.	Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomoczy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze	Urząd Gminy Bytoń/GOPS	16,67%	14,29%
3.	Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem, ogółu tych obiektów danego obszaru	Urząd Gminy Bytoń	6,98%	4,62%
4.	Udział liczby bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Urząd Gminy Bytoń	17,86%	15%

Tabela 13 b. Wskaźniki monitorowania celów Programu Rewitalizacji - obszar Bytoń

L.p.	Nazwa wskaźnika	Źródło pozyskiwania informacji	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.	Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomoczy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze	Urząd Gminy Bytoń/GOPS	15,86%	14,48%
2.	Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem, ogółu tych obiektów danego obszaru	Urząd Gminy Bytoń	6,94%	6,36%
3.	Udział liczby bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Urząd Gminy Bytoń	18,40%	17,21%

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 14 c. Wskaźniki monitorowania celów Programu Rewitalizacji – obszar Stróżewo

L.p.	Nazwa wskaźnika	Źródło pozyskiwania informacji	Wartość bazowa	Wartość docelowa

1.	Liczba osób wieku poprodukcyjnym, która skorzystała z programów aktywizacji społecznej	Urząd Gminy Bytoń/GOPS	0 osób	14 osób
2.	Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomoczy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze	Urząd Gminy Bytoń/GOPS	20,69%	13,79%
3.	Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem, ogółu tych obiektów danego obszaru	Urząd Gminy Bytoń	6,90%	3,45%

Źródło: Opracowanie własne

9. Projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Realizacja *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bytoń* oraz osiągnięcie założeń dokumentu będzie możliwa dzięki przeprowadzeniu szeregu projektów rewitalizacyjnych. Pozwolą one na wyprowadzenie obszaru rewitalizowanego ze stanu kryzysowego. Przewidziane do realizacji projekty opierają się w pierwszej kolejności na działaniach ze sfery społecznej, tzw. działaniach miękkich ukierunkowanych głównie na pomoc społeczną osobom z rodzin dysfunkcyjnych, aktywizację zawodową i edukacyjną oraz integrację społeczno - wielopokoleniową mieszkańców. Ich dopełnieniem będzie realizacja projektów infrastrukturalnych, czyli tzw. działań twardych, które wspomogą wykonanie działań miękkich i wpłyną na skuteczność ich działań. Inwestycje w infrastrukturę zaplanowane w dokumencie będą stanowiły narzędzie do zmian społeczno-gospodarczych na obszarach rewitalizowanych, a nie ich główny cel. Przyjęte podejście wpłynie w sposób kompleksowy na zapewnienie trwałych efektów prowadzonego procesu rewitalizacji oraz wpłynie na zrównoważony rozwój całej Gminy Bytoń.

Poniżej przedstawiony został wykaz głównych projektów społecznych i infrastrukturalnych zaplanowanych do realizacji w ramach przedmiotowego *Programu Rewitalizacji*. Projekty te stanowią odpowiedź na zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji problemy w poszczególnych strefach.

Tabela 15. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Obszar rewitalizacji 1 – Sołectwo Nowy Dwór	CEL REWITALIZACJI I WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJA WIELOPOKOLENIOWA MIESZKAŃCÓW Z POPRAWĄ DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH								
	KIERUNEK DZIAŁAŃ ZINTEGROWANIE I ZAPOBIEGANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB STARSZYCH								
	1.Stworzenie miejsc pracy w Dziennym Klubie Seniora oraz aktywizacja społeczna osób starszych i wykluczonych	1. Utworzenie Dziennego Klubu Seniora i usług opiekuńczych świadczonych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w gminie Bytoń	społeczny	Gmina Bytoń	Przedmiotowy projekt skierowany jest głównie dla osób starszych, wykluczonych społeczne oraz niepełnosprawnych. Jego realizacja związana jest również z dofinansowaniem etatów osób zatrudnionych w Dziennym Klubie Seniora (bezrobotni, którzy podejmą pracę w wyniku realizacji projektu to osoby zamieszkujące obszar rewitalizacji). W związku z tym, pośrednio projekt oddziałuje również na rozwiązywanie problemu bezrobocia. Głównym zakresem projektu jest - wsparcie pomocą Dziennego Klubu Seniora osób, które do tej pory wymagały opieki ze strony bliskich, a tym samym umożliwienie podjęcia pracy zarobkowej osobom do tej pory sprawującym taką opiekę, organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych poprawiających kondycję fizyczno-psychiczną	Dla ludności z sołectwa Nowy Dwór projekt realizowany będzie na podobszarze rewitalizacji Stróżewo w miejscu przebudowanego budynku Domu Dziennego Pobytu	125 tys.	Wskaźniki RPO: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna- 8 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 8 Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach wiejskich na obszarze wdrażania LSR do 2023 roku – 1szt.	Wskaźnik produktu: Protokół odbioru prac, dokumentacja powykonawcza, dokumentacja Wskaźnik rezultatu: Ewidencja uczestników i wywiady środowiskowe dotyczące badania dalszych losów uczestników projektu, dokumentacja zdjęciowa, notatki służbowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					seniorów, i osób wykluczonych, zajęć edukacyjnych, nauki korzystania z Internetu, - - zakup niezbędnego wyposażenia do Dziennego Klubu Seniora oraz przeprowadzenie adaptacji jego pomieszczeń (w ramach limitu wydatków określonych w formule cross-financing) - Integracja międzypokoleniowa Projekt realizowany będzie zarówno w Nowym Dworze i w Służewie (podobszary rewitalizacji) W związku z brakiem odpowiedniej infrastruktury tego typu w Nowym Dworze, uczestnicy projektu z tego sołectwa będą korzystać z przebudowanego Dziennego Domu Samopomocy w Stróżewie.				
	CEL REWITALIZACJI I WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJA WIELOPOKOLENIOWA MIESZKAŃCÓW Z POPRAWĄ DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH								
	KIERUNEK DZIAŁAŃ ZWIĘKSZANIE AKTYWNOŚCI EDUKACYJNEJ I SPOŁECZNEJ								
	2. „Podajmy sobie dłoń" - Budowanie sieci wzajemnej pomocy między pokoleniami	2. Kursy zawodowe dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizacji	społeczny	Gmina Bytoń	- pierwszą formę wsparcia stanowić będą instrumenty o charakterze społecznym w postaci spotkań z psychologiem, poprzedzonych opracowaniem indywidualnej ścieżki reintegracji - organizacja spotkań z doradcą zawodowym (aktywizacja zawodowa) - rozwijanie kwalifikacji zawodowych poprzez organizację	Dla ludności z sołectwa Nowy Dwór projekt realizowany będzie na podobszarze rewitalizacji Bytoń w budynku świetlicy	100 000,00	Wskaźniki RPO Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 8 os. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie - 1 os. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - 3 os. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - umowa dot. udziału uczestnika w reintegracji społeczno-zawodowej, formularz

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					specjalistycznych kursów na księgową/specjalistę ds. kadr i płac, opiekuna osób starszych i niepełnosprawnych oraz operatora maszyn/koparek (aktywizacja zawodowa) - projekt będzie zgodny z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* - wsparcie zostanie skierowane do osób bezrobotnych, wobec których zastosowanie wyłącznie instrumentów i usług rynku pracy jest niewystarczające i istnieje konieczność zastosowania w pierwszej kolejności usług aktywnej integracji o charakterze społecznym, w tym do osób, dla których ustalono III profil pomocy zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.	wiejskiej (OSP)		społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu - 2 os. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - 3 os. Wskaźniki z LGD: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru wdrażania LSR objętych wsparciem do 2023 r. - 8 osób r Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu do 2023 – 2 osób r.	zgłoszeniowy z deklaracją uczestnictwa w projekcie Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - certyfikat lub inny dokument potwierdzający efekty szkolenia Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu - dokument potwierdzający zmianę statusu po opuszczeniu programu na „poszukujący pracy" w formie zaświadczenia z PUP Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – dokument

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
									potwierdzający zatrudnienie
	3.Kursy edukacje	3.Kursy edukacje	społeczny	Gmina Bytoń	Elementami projektu będą prowadzone działania na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. będą obejmować działania z obszaru aktywnej integracji, w ramach projektu planuje się aktywizacje społeczno zawodową dającą ludności możliwość podniesienie kompetencji, tj. przeprowadzenie: kursów językowych oraz kursów komputerowych. Umiejętności te są niezwykle przydatne na rynku pracy. Kursy te będą miały formę kursów zawodowych Ponadto w ramach kursów zaplanowano działania wspierające rozwiązanie w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej. W jego ramach animator aktywności lokalnej, będzie organizował kursy dla społeczności, tj. muzyczne połączonych w wyjazdami do filharmonii, kulinarne potraw tradycyjnych połączonych z uczestnictwem w wystawach, kursów rękodzieła ludowego połączonych z wyjazdami studyjnymi. Powyższe umiejętności również będą miały wpływ na podnoszenie umiejętności zawodowych i społecznych.	Dla ludności z sołectwa Nowy Dwór projekt realizowany będzie na podobszarze rewitalizacji Bytoń w budynku świetlicy wiejskiej (OSP)	16 tys.	Wskaźniki z RPO Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna- 5 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 5 Wskaźniki z LGD: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru wdrażania LSR objętych wsparciem do 2023 r. - 5 osób	Ewidencja uczestników i wywiady środowiskowe dotyczące badania dalszych losów uczestników projektu
	CEL REWITALIZACJI I WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJA WIELOPOKOLENIOWA MIESZKAŃCÓW Z POPRAWĄ DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH								

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
	KIERUNEK DZIAŁAŃ POMOC OSOBOM DYSFUNKCYJNYM, DOTKNIĘTYM PROBLEMAMI SPOŁECZNYMI								
	4. Pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji	4. Uwierz w siebie – specjalistyczne poradnictwo psychologiczne i prawne dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji	społeczny	Gmina Bytoń/ GOPS/ organizacje pozarządowe	Zorganizowanie w świetlicach wiejskich spotkań i punktów poradnictwa specjalistycznego dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Projekt ma na celu zwiększenie dostępności usług społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez: **Działania wychowawczo-edukacyjne dla rodziców** - obejmujące dostarczenie wiedzy niezbędnej do podniesienia kompetencji, kształtowania umiejętności w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, stosowanych metod wychowawczych. Wzmocnienie lub nabycie przez rodziców prawidłowych umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego i gospodarowania budżetem domowym. **Wzmocnienie lub nabycie prawidłowych umiejętności funkcjonowania społecznego.** - działanie ukierunkowane na wzmocnienie lub nabycie prawidłowych umiejętności komunikacji interpersonalnej, korzystania z własnych możliwości i uprawnień, korzystania z zasobów środowiska lokalnego, załatwiania spraw urzędowych. **Wsparcie i pomoc asystenta rodziny** - asystent rodziny	Dla ludności z sołectwa Nowy Dwór projekt realizowany będzie na podobszarze rewitalizacji Bytoń w budynku świetlicy wiejskiej (OSP)	67 500 tys.	Wskaźniki RPO: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 9 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 9 Wskaźniki z LGD: - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru wdrażania LSR objętych wsparciem do 2023 r. - 9 osób	Ewidencja uczestników i wywiady środowiskowe dotyczące badania dalszych losów uczestników projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					wspomaga działania pracownika socjalnego w zakresie poprawy funkcjonowania rodziny. Praca prowadzona jest w kontakcie indywidualnym i obejmuje działania wychowawcze, wzmocnienie lub nabycie prawidłowych umiejętności funkcjonowania społecznego, pomoc w uzyskaniu innego poradnictwa specjalistycznego. **Diagnoza** sytuacji rodzinnej z uwzględnieniem czynników ryzyka krzywdzenia dzieci, poradnictwo rodzinne i specjalistyczne, poradnictwo psychologiczne, wykłady i warsztaty edukacyjne, edukację w zakresie aktywnego spędzania czasu wolnego z małym dzieckiem, interwencję kryzysową, spotkania okolicznościowe. Uczestnicy Programu- rodzice małych - dzieci otrzymują pakiety edukacyjne Dobrego Rodzica, zawierające cenne informacje na temat pielęgnacji dziecka, ochrony przed urazami, a także na temat wyznaczania granic oraz wspólnego spędzania czasu z dzieckiem. **Poradnictwo prawne** - poradnictwo prawne oznacza przekazanie klientowi informacji o powszechnie obowiązującym w Polsce prawie oraz o praktyce jego stosowania, w szczególności poprzez: podanie i omówienie odpowiednich przepisów, przekazanie wzorów pism prawnych, sporządzenie projektu pisma procesowego. Poradnictwo prawne polega na wyszukiwaniu w zasobach informacyjnych różnych możliwości				

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					rozwiązania problemu, przedstawieniu ich klientowi wraz z ich konsekwencjami, wsparciu klienta w dokonaniu wyboru sposobu postępowania z poszanowaniem jego samodzielności w podejmowaniu decyzji oraz – w razie potrzeby – sporządzeniu wspólnie z klientem planu działania. Obejmuje ono m.in. pomoc w sporządzaniu projektów pism procesowych w zakresie: prawa rodzinnego (rozwody, separacje, ograniczenie władzy rodzicielskiej, ustalanie opiekunów prawnych, rodzin zastępczych, in.), prawa karnego (wszczęcie postępowania karnego i jego przebiegu), prawa administracyjnego w odniesieniu do prawa lokalowego dla rodzin. Prowadzone jest przez dyplomowanego prawnika lub studenta prawa pod odpowiednim nadzorem.				
	CEL REWITALIZACJI I WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJA WIELOPOKOLENIOWA MIESZKAŃCÓW Z POPRAWĄ DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH								
	KIERUNEK DZIAŁAŃ POPRAWA DOSTĘPU I STANU INFRASTRUKTURY I PRZESTRZENI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ STANOWIĄCYCH MIEJSCE INTEGRACJI I AKTYWIZACJI MIESZKAŃCÓW								
	5. Rozwój bazy sportowej i rekreacyjnej	5. Budowa Otwartych Stref Aktywności	Przestrzenno-funkcjonalny	Gmina Bytoń	Projekt ma na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznego i wpływa na integrację mieszkańców. Ponadto strefy takie przyczyniają się do poprawy kondycji psychofizycznej również seniorów z tego obszaru. Miejsce to stanie się przestrzenią, gdzie lokalna społeczność, będzie mogła nawiązywać relację	Sołectwo Nowy Dwór,	50 tys.	Liczba osób korzystających ze rewitalizowanych obszarów: 204 osób Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacja: 0,03 ha	Protokół odbioru końcowego

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					międzyludzkie. Miejsca takie, gdzie można aktywnie spędzić czas wolny oprócz oddziaływania na zdrowie psychofizyczne mają pozytywny wpływ na zmniejszenie występowania problemów społecznych, powodując organizację i efektywne wykorzystanie czasu. Elementami projektu będzie budowa 3 Otwartych Stref Aktywności dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Dzięki inwestycji będzie można poćwiczyć o każdej porze dnia. Do dyspozycji będzie m.in. orbitrek, twister, biegacz oraz place zabaw. Budowa OSA obejmuje: wyrównanie terenu, obsianie trawą, ułożenie chodników, zakup i montaż urządzeń siłowych i ławek, ogrodzenie.				
	6.Modernizacja budynków mieszkalnych w Nowym Dworze	6. Modernizacja budynków mieszkalnych	infrastrukturalny	Gmina Bytoń	Projekt ma na celu niwelację problemu infrastrukturalnego i przyczynić się do pomocy mieszkańcom korzystającym z pomocy społecznej. Zakres prac modernizacyjnych w Budynku mieszkalnym pod adresem Nowy Dwór 8A, prowadzony w ramach rewitalizacji obejmuje: a) Remont elewacji. b) Remont klatki schodowej (schodów, balustrad oraz podestów, posadzki na parterze, drzwi do piwnicy, tynków wraz z malowaniem). c) Wykonanie izolacji ścian fundamentowych zewnętrznych. d) Termomodernizacja dachu. e)	Sołectwo Nowy Dwór Budynku mieszkalnym pod adresem Nowy Dwór 8A,	350 000,00	Liczba zmodernizowanych obiektów – 1 Liczba mieszkańców, którym poprawiono warunki mieszkaniowe - 12	Powierzchnia wyremontowanej infrastruktury Protokół odbioru końcowego

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					Wykonanie oświetlenia klatki schodowej i wejścia. f) Wymiana okien piwnicznych i strychowych.				
	CEL REWITALIZACJI II WZROST PRZEDSIĘBIORCZOŚCI AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ MIESZKAŃCÓW								
	KIERUNEK DZIAŁAŃ WSPARCIE ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ								
	7. Aktywizacja zawodowa i gospodarcza osób bezrobotnych	7. Wsparcie w formie bezzwrotnej dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej	gospodarczy	Gmina Bytoń	- wsparcie osób bezrobotnych bezzwrotną dotacją na rozpoczęcie działalności gospodarczej, porady prawne dla osób chcących założyć własną działalność gospodarczą	Dla ludności z sołectwa Nowy Dwór projekt realizowany będzie na podobszarze rewitalizacji Bytoń w budynku świetlicy wiejskiej (OSP)	12,5 tys.	Wskaźnik produktu z RPO - liczba osób, pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie - 2 os. - liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej - 1 szt. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 2 Wskaźniki z LGD: - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru wdrażania LSR objętych wsparciem do 2023 r. - 2 osób	Wskaźnik produktu - zaświadczenie z Urzędu Skarbowego o prowadzonej działalności gospodarczej i zaświadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zgłoszeniu do obowiązkowych ubezpieczeń Wskaźnik rezultatu - zaświadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zgłoszeniu do obowiązkowych ubezpieczeń
	CEL REWITALIZACJI II WZROST PRZEDSIĘBIORCZOŚCI AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ MIESZKAŃCÓW								
	KIERUNEK DZIAŁAŃ AKTYWIZACJA EKONOMICZNO - ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW								
	8. Kursy na opiekuna osób	8. Kursy na opiekuna osób	społeczny	Gmina Bytoń/ GOPS w	Zakres realizowanego zadania obejmuje organizację kursów na opiekuna dla osób starszych oraz	Dla ludności z sołectwa Nowy Dwór	20 000,00	Wskaźniki z RPO:	Ewidencja uczestników i wywiady środowiskowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
	starszych i niepełnosprawnych	starszych i niepełnosprawnych		Bytoniu	niepełnosprawnych. Projekt ma za zadanie umożliwienia mieszkańcom nabycia dodatkowych kwalifikacji, co przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia. Projekt służyć będzie nabywaniu i podnoszeniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych, ale ma na celu pomoc i wsparcie dla osób starszych i niepełnosprawnych.	projekt realizowany będzie na podobszarze rewitalizacji Bytoń w budynku świetlicy wiejskiej (OSP)		Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 2 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 2 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu - 1 Wskaźniki z LGD: - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru wdrażania LSR objętych wsparciem do 2023 r. - 2 osób r - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu do 2023 – 2 osób r.	dotyczące badania dalszych losów uczestników projektu
Obszar rewitalizacji 2 – Sołectwo Bytoń	CEL REWITALIZACJI I WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJA WIELOPOKOLENIOWA MIESZKAŃCÓW Z POPRAWĄ DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH								
	KIERUNEK DZIAŁAŃ ZWIĘKSZANIE AKTYWNOŚCI EDUKACYJNEJ I SPOŁECZNEJ								
	9.Kursy edukacje	9.Kursy edukacje	społeczny	Gmina Bytoń	Elementami projektu będą prowadzone działania na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Kursy będą obejmować działania z obszaru aktywnej integracji, w ramach projektu planuje się aktywizacje społeczno zawodową dającą ludności możliwość podniesienie kompetencji, tj. przeprowadzenie: kursów językowych oraz kursów	Sołectwo Bytoń, Budynek Świetlicy wiejska (OSP) w Bytoniu	16 tys.	Wskaźniki RPO Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna- 5 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 5 Wskaźniki z LGD: - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru wdrażania LSR objętych wsparciem do 2023 r. - 5 osób	Ewidencja uczestników i wywiady środowiskowe dotyczące badania dalszych losów uczestników projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					komputerowych. Umiejętności te są niezwykle przydatne na rynku pracy. Kursy te będą miały formę kursów zawodowych i Ponadto w ramach kursów zaplanowano działania wspierające rozwiązanie w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej. W jego ramach animator aktywności lokalnej, będzie organizował kursy dla społeczności, tj. muzyczne połączonych w wyjazdami do filharmonii, kulinarne potraw tradycyjnych połączonych z uczestnictwem w wystawach, kursów rękodzieła ludowego połączonych z wyjazdami studyjnymi. Powyższe umiejętności również będą miały wpływ na podnoszenie umiejętności zawodowych i społecznych.				
	CEL REWITALIZACJI I **WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJA WIELOPOKOLENIOWA MIESZKAŃCÓW Z POPRAWĄ DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH**								
	KIERUNEK DZIAŁAŃ **POMOC OSOBOM DYSFUNKCYJNYM, DOTKNIĘTYM PROBLEMAMI SPOŁECZNYMI**								
	10. Pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji	10. Uwierz w siebie – specjalistyczne poradnictwo psychologiczne i prawne dla rodzin znajdujących się	społeczny	Gmina Bytoń/ GOPS/ organizacje pozarządowe	Zorganizowanie w świetlicach wiejskich spotkań i punktów poradnictwa specjalistycznego dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Projekt ma na celu zwiększenie dostępności usług społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem	Sołectwo Bytoń Świetlicy wiejska (OSP) w Bytoniu	67 500,00.	Wskaźniki RPO Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 9 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 9 Wskaźniki z LGD: - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru wdrażania LSR objętych	Ewidencja uczestników i wywiady środowiskowe dotyczące badania dalszych losów uczestników projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
		w trudnej sytuacji			społecznym poprzez: **Działania wychowawczo-edukacyjne dla rodziców -** obejmujące dostarczenie wiedzy niezbędnej do podniesienia kompetencji, kształtowania umiejętności w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, stosowanych metod wychowawczych. Wzmocnienie lub nabycie przez rodziców prawidłowych umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego i gospodarowania budżetem domowym. **Wzmocnienie lub nabycie prawidłowych umiejętności funkcjonowania społecznego. -** działanie ukierunkowane na wzmocnienie lub nabycie prawidłowych umiejętności komunikacji interpersonalnej, korzystania z własnych możliwości i uprawnień, korzystania z zasobów środowiska lokalnego, załatwiania spraw urzędowych. **Wsparcie i pomoc asystenta rodziny - asystent** rodziny wspomaga działania pracownika socjalnego w zakresie poprawy funkcjonowania rodziny. Praca prowadzona jest w kontakcie indywidualnym i obejmuje działania wychowawcze, wzmocnienie lub nabycie prawidłowych umiejętności funkcjonowania społecznego, pomoc w uzyskaniu innego poradnictwa specjalistycznego. **Diagnoza** sytuacji rodzinnej z uwzględnieniem czynników ryzyka			wsparciem do 2023 r. - 9 osób	

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					krzywdzenia dzieci, poradnictwo rodzinne i specjalistyczne, poradnictwo psychologiczne, wykłady i warsztaty edukacyjne, edukację w zakresie aktywnego spędzania czasu wolnego z małym dzieckiem, interwencję kryzysową, spotkania okolicznościowe. Uczestnicy Programu- rodzice małych - dzieci otrzymują pakiety edukacyjne Dobrego Rodzica, zawierające cenne informacje na temat pielęgnacji dziecka, ochrony przed urazami, a także na temat wyznaczania granic oraz wspólnego spędzania czasu z dzieckiem. **Poradnictwo prawne** - poradnictwo prawne oznacza przekazanie klientowi informacji o powszechnie obowiązującym w Polsce prawie oraz o praktyce jego stosowania, w szczególności poprzez: podanie i omówienie odpowiednich przepisów, przekazanie wzorów pism prawnych, sporządzenie projektu pisma procesowego. Poradnictwo prawne polega na wyszukiwaniu w zasobach informacyjnych różnych możliwości rozwiązania problemu, przedstawieniu ich klientowi wraz z ich konsekwencjami, wsparciu klienta w dokonaniu wyboru sposobu postępowania z poszanowaniem jego samodzielności w podejmowaniu decyzji oraz – w razie potrzeby – sporządzeniu wspólnie z klientem planu działania. Obejmuje ono m.in. pomoc w sporządzaniu projektów pism procesowych w zakresie: prawa rodzinnego				

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					(rozwody, separacje, ograniczenie władzy rodzicielskiej, ustalanie opiekunów prawnych, rodzin zastępczych, in.), prawa karnego (wszczęcie postępowania karnego i jego przebiegu), prawa administracyjnego w odniesieniu do prawa lokalowego dla rodzin. Prowadzone jest przez dyplomowanego prawnika lub studenta prawa pod odpowiednim nadzorem.				
	CEL REWITALIZACJI I WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJA WIELOPOKOLENIOWA MIESZKAŃCÓW Z POPRAWĄ DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH								
	KIERUNEK DZIAŁAŃ POPRAWA DOSTĘPU I STANU INFRASTRUKTURY I PRZESTRZENI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ STANOWIĄCYCH MIEJSCE INTEGRACJI I AKTYWIZACJI MIESZKAŃCÓW								
	11. Zagospodarowanie zdegradowanej infrastruktury	11. Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej (Remiza OSP) w Bytoniu wraz zagospodarowaniem terenu	infrastrukturalny	Ochotnicza Straż Pożarna w Bytoniu	Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej (Remiza OSP) w Bytoniu wraz zagospodarowaniem terenu . Projekt skierowany jest przede wszystkim do mieszkańców obszaru sołectwa Bytoń i oraz sołectwa Nowy Dwór - osoby, wykluczone społecznie, ubogie, bezrobotne (beneficjenci pomocy społecznej), którzy uczestniczyć będą w realizowanych w budynku zajęcia społecznych. Dokładne informacje jakie zajęcia będą realizowane w obiekcie wskazano w lokalizacjach oraz w rozdziale 12 w miejscu zintegrowania projektów. Projekt jest niezbędny dla stworzenia miejsca zaplanowanej do realizacji interwencji społecznej. Przedmiotowe przedsięwzięcie	Sołectwo Bytoń	369 000,00	Wskaźniki RPO Liczba osób korzystających ze rewitalizowanych obszarów: 407osób Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacja: 0,37 ha Wskaźniki LGD: Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów w ciągu roku po zakończeniu operacji – 407os. Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach wiejskich na obszarze wdrażania LSR do 2023 r. – 1 szt.	Protokół odbioru końcowego

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					polegać będzie na termomodernizacji budynku świetlicy wiejskiej w Bytoniu oraz instalacji pieca CO. Podstawowe parametry budynku, na którym wystąpią prace budowlane wynoszą szerokość 31,10 m długość 14,30 m wysokość od podłoża do początku dachu 4,30 m. Inwestycja będzie miała na celu zwiększenie efektywności energetycznej budynku poprzez prace termomodernizacyjne - pokrycie zewnętrznych ścian budynku styropianem 10cm oraz wymianę pokrycia dachowego na blachodachówkę, dodatkowo zostanie ocieplony sufit wełną mineralną oraz paraizolacją. Prace budowlane obejmują również wymianę drzwi zewnętrznych oraz części okien. Zakres inwestycji obejmuje prace elektryczne polegające na wymianie linii zasilającej zmianie lokalizacji licznika oraz wymianie części instalacji odbiorczej w obiekcie. Ponadto remont świetlicy zakłada montaż kotła CO o mocy 25kW na ekogroszek wraz z instalacją oraz grzejnikami. Projekt zakłada dobudowę komina do budynku świetlicy wiejskiej w ramach istniejącej zabudowy. W ramach projektu planuje się również zagospodarowanie terenu kostką brukowa na podbudowie cementowej. W przedmiotowym budynku odbywać się będą zaplanowane				

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					projekty społeczne dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. W chwili obecnej nie jest on przystosowany do prowadzenia wskazanych przedsięwzięć, stąd niezbędna jest jego modernizacja, w celu stworzenia odpowiednich warunków do uczestnictwa mieszkańców w procesie rewitalizacji.				
CEL REWITALIZACJI II WZROST PRZEDSIĘBIORCZOŚCI AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ MIESZKAŃCÓW									
KIERUNEK DZIAŁAŃ WSPARCIE ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ									
Obszar rewitalizacji 2 - sołectwo Bytoń	12. Aktywizacja zawodowa i gospodarcza osób bezrobotnych	12. Wsparcie w formie bezzwrotnej dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej	gospodarczy	Gmina Bytoń	- wsparcie osób bezrobotnych bezzwrotną dotacją na rozpoczęcie działalności gospodarczej, porady prawne dla osób chcących założyć własną działalność gospodarczą	Sołectwo Bytoń, Budynek Świetlicy wiejska (OSP) w Bytoniu	12, 5 tys.	Wskaźnik RPO - liczba osób, pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie - 3 os. - liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej - 2 szt. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 3 Wskaźniki z LGD: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru wdrażania LSR objętych wsparciem do 2023 r. - -3 osób r	Wskaźnik produktu - zaświadczenie z Urzędu Skarbowego o prowadzonej działalności gospodarczej i zaświadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zgłoszeniu do obowiązkowych ubezpieczeń Wskaźnik rezultatu - zaświadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zgłoszeniu do obowiązkowych ubezpieczeń
	CEL REWITALIZACJI II WZROST PRZEDSIĘBIORCZOŚCI AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ MIESZKAŃCÓW								

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
	KIERUNEK DZIAŁAŃ AKTYWIZACJA EKONOMICZNO - ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW								
	13. Kursy na opiekuna osób starszych i niepełnosprawnych , którzy są beneficjentami pomocy społecznej	13. Kursy na opiekuna osób starszych i niepełnosprawnych, którzy są beneficjentami pomocy społecznej	społeczny	Gmina Bytoń/ GOPS w Bytoniu	Zakres realizowanego zadania obejmuje organizację kursów na opiekuna dla osób starszych oraz niepełnosprawnych, którzy są beneficjentami pomocy społecznej Projekt ma za zadanie umożliwienia mieszkańcom nabycia dodatkowych kwalifikacji, co przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia. Projekt służyć będzie nabywaniu i podnoszeniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych, ale ma na celu pomoc i wsparcie dla osób starszych i niepełnosprawnych, podlegających wykluczeniu społecznemu.	Sołectwo Bytoń, Budynek Świetlicy wiejska (OSP) w Bytoniu	20 000,00	Wskaźniki RPO Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 2 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 2 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu - 1 Wskaźniki z LGD: - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru wdrażania LSR objętych wsparciem do 2023 r. - 2 osób r - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu do 2023 – 2 osób r.	Ewidencja uczestników i wywiady środowiskowe dotyczące badania dalszych losów uczestników projektu
Obszar rewitalizacji 3 – Sołectwo Stróżewo	CEL REWITALIZACJI I WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJA WIELOPOKOLENIOWA MIESZKAŃCÓW Z POPRAWĄ DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH								
	KIERUNEK DZIAŁAŃ ZINTEGROWANIE I ZAPOBIEGANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB STARSZYCH								
	14. Stworzenie miejsc pracy w Dziennym Klubie Seniora oraz aktywizacja społeczna osób starszych podlegających	14. Utworzenie Dziennego Klubu Seniora i usług opiekuńczych świadczonych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w sołectwie	społeczny	Gmina Bytoń	Przedmiotowy projekt skierowany jest głównie dla osób starszych, oraz niepełnosprawnych. wykluczonych społeczne Jego realizacja związana jest również z dofinansowaniem etatów osób zatrudnionych w Dziennym Klubie Seniora (bezrobotni, którzy podejmą pracę w wyniku realizacji projektu to osoby zamieszkujące obszar rewitalizacji).	Sołectwo Stróżewo – Dom Dziennego Pobytu - poddasze	125 000,00	Wskaźniki RPO Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna- 14 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 14 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem	Wskaźnik produktu: Protokół odbioru prac, dokumentacja powykonawcza, dokumentacja Wskaźnik rezultatu: Ewidencja uczestników i wywiady środowiskowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
	wykluczeniu społecznemu	Stróżewo, którzy są beneficjentami pomocy społecznej			W związku z tym, pośrednio projekt oddziałuje również na rozwiązywanie problemu bezrobocia. Głównym zakresem projektu jest - wsparcie pomocą Dziennego Klubu Seniora osób, które do tej pory wymagały opieki ze strony bliskich, a tym samym umożliwienie podjęcia pracy zarobkowej osobom do tej pory sprawującym taką opiekę, organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych poprawiających kondycję fizyczno-psychiczną seniorów, i osób wykluczonych, zajęć edukacyjnych, nauki korzystania z Internetu, - dofinansowanie pozostałych wydatków na bieżące funkcjonowanie Dziennego Klubu Seniora - zakup niezbędnego wyposażenia do Dziennego Klubu Seniora oraz przeprowadzenie adaptacji jego pomieszczeń. - Integracja międzypokoleniowa W ramach zadań zaplanowano działania integracyjne uczestników w formie wieczorów muz.-tanecznych oraz festynów „Dzień Seniora", spotkań okazjonalnych, których celem jest integracja osób ze środowiska zagrożonego ubóstwem i wykluczeniem społ. Działania powyższe będą realizowane także w warunkach plenerowych z wykorzystaniem tzw. małej infrastruktury na zewnątrz obiektu.			społecznym pracujących po opuszczeniu programu - 1 Wskaźniki LGD Wskaźniki z LGD: - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru wdrażania LSR objętych wsparciem do 2023 r. - 14 osób - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu do 2023 – 14 osób r.	dotyczące badania dalszych losów uczestników projektu, dokumentacja zdjęciowa, notatki służbowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
	CEL REWITALIZACJI I WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJA WIELOPOKOLENIOWA MIESZKAŃCÓW Z POPRAWĄ DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH								
	KIERUNEK DZIAŁAŃ ZWIĘKSZANIE AKTYWNOŚCI EDUKACYJNEJ I SPOŁECZNEJ								
	15. „Podajmy sobie dłoń" - Budowanie sieci wzajemnej pomocy między pokoleniami	15. Kursy zawodowe dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizacji	społeczny	Gmina Bytoń	- pierwszą formę wsparcia stanowić będą instrumenty o charakterze społecznym w postaci spotkań z psychologiem, poprzedzonych opracowaniem indywidualnej ścieżki reintegracji - organizacja spotkań z doradcą zawodowym (aktywizacja zawodowa) - rozwijanie kwalifikacji zawodowych poprzez organizację specjalistycznych kursów na księgową/specjalistę ds. kadr i płac, opiekuna osób starszych i niepełnosprawnych oraz operatora maszyn/koparek (aktywizacja zawodowa) - projekt będzie zgodny z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* - wsparcie zostanie skierowane do osób bezrobotnych, wobec których zastosowanie wyłącznie instrumentów i usług rynku pracy jest niewystarczające i istnieje	Sołectwo Stróżewo Budynek Domu Dziennego Pobytu (jedno z pomieszczeń na poddaszu świetlicy, gdzie prowadzone będą zajęcia)	100 000,00	Wskaźniki RPO - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 10 os. - liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie - 1 os. : - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - 4 os. - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu - 3 os. - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - 2 os. Wskaźniki z LGD: - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru wdrażania LSR objętych wsparciem do 2023 r. - 10 osób r - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu do 2023 – 3 osoby .	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - umowa dot. udziału uczestnika w reintegracji społeczno-zawodowej, formularz zgłoszeniowy z deklaracją uczestnictwa w projekcie Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - certyfikat lub inny dokument potwierdzający efekty szkolenia Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					konieczność zastosowania w pierwszej kolejności usług aktywnej integracji o charakterze społecznym, w tym do osób, dla których ustalono III profil pomocy zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.				poszukujących pracy po opuszczeniu programu - dokument potwierdzający zmianę statusu po opuszczeniu programu na „poszukujący pracy" w formie zaświadczenia z PUP Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – dokument potwierdzający zatrudnienie
	16.Kursy edukacje	16.Kursy edukacje	społeczny	Gmina Bytoń	Elementami projektu będą prowadzone działania na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Kursy będą obejmować działania z obszaru aktywnej integracji, w ramach projektu planuje się aktywizacje społeczno zawodową dającą ludności możliwość podniesienie kompetencji, tj. przeprowadzenie: kursów językowych oraz kursów komputerowych. Umiejętności te są niezwykle przydatne na rynku pracy. Kursy te będą miały formę kursów zawodowych i Ponadto w ramach kursów zaplanowano działania wspierające	Sołectwo Stróżewo Budynek Domu Dziennego Pobytu (jedno z pomieszczeń na poddaszu świetlicy, gdzie prowadzone będą zajęcia)	50 000,00	Wskaźniki RPO Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna- 7 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 7 Wskaźniki z LGD: - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru wdrażania LSR objętych wsparciem do 2023 r. - 7 osób	Ewidencja uczestników i wywiady środowiskowe dotyczące badania dalszych losów uczestników projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					rozwiązanie w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej. W jego ramach animator aktywności lokalnej, będzie organizował kursy dla społeczności, tj. muzyczne połączonych w wyjazdami do filharmonii, kulinarne potraw tradycyjnych połączonych z uczestnictwem w wystawach, kursów rękodzieła ludowego połączonych z wyjazdami studyjnymi. W ramach realizowanego projektu planuje się także wsparcie o charakterze społecznym, którego celem jest przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej– również poprzez realizację form integracyjnych. Działania powyższe będą realizowane także w warunkach plenerowych z wykorzystaniem tzw. małej infrastruktury na zewnątrz obiektu.				
	CEL REWITALIZACJI I WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJA WIELOPOKOLENIOWA MIESZKAŃCÓW Z POPRAWĄ DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH								
	KIERUNEK DZIAŁAŃ POMOC OSOBOM DYSFUNKCYJNYM, DOTKNIĘTYM PROBLEMAMI SPOŁECZNYMI								
	17. Pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji	17. Uwierz w siebie – specjalistyczne poradnictwo psychologiczne i	społeczny	Gmina Bytoń/ GOPS/ organizacje pozarządowe	Zorganizowanie w świetlicach wiejskich spotkań i punktów poradnictwa specjalistycznego dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.	Sołectwo Stróżewo Budynek Domu Dziennego	65 000,00	Wskaźniki RPO Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 10 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem	Ewidencja uczestników i wywiady środowiskowe dotyczące badania dalszych losów

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
		prawne dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji			Projekt ma na celu zwiększenie dostępności usług społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez: **Działania wychowawczo-edukacyjne dla rodziców -** obejmujące dostarczenie wiedzy niezbędnej do podniesienia kompetencji, kształtowania umiejętności w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, stosowanych metod wychowawczych. Wzmocnienie lub nabycie przez rodziców prawidłowych umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego i gospodarowania budżetem domowym. **Wzmocnienie lub nabycie prawidłowych umiejętności funkcjonowania społecznego. - działanie** ukierunkowane na wzmocnienie lub nabycie prawidłowych umiejętności komunikacji interpersonalnej, korzystania z własnych możliwości i uprawnień, korzystania z zasobów środowiska lokalnego, załatwiania spraw urzędowych. **Wsparcie i pomoc asystenta rodziny -** asystent rodziny wspomaga działania pracownika socjalnego w zakresie poprawy funkcjonowania rodziny. Praca prowadzona jest w kontakcie indywidualnym i obejmuje działania wychowawcze, wzmocnienie lub nabycie prawidłowych umiejętności funkcjonowania społecznego, pomoc w uzyskaniu innego poradnictwa	Pobytu (jedno z pomieszczeń na poddaszu świetlicy, gdzie prowadzone będą zajęcia)		społecznym objętych wsparciem w programie: - 10 Wskaźniki LGD - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru wdrażania LSR objętych wsparciem do 2023 r. - 10 osób	uczestników projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					specjalistycznego. **Diagnoza** sytuacji rodzinnej z uwzględnieniem czynników ryzyka krzywdzenia dzieci, poradnictwo rodzinne i specjalistyczne, poradnictwo psychologiczne, wykłady i warsztaty edukacyjne, edukację w zakresie aktywnego spędzania czasu wolnego z małym dzieckiem, interwencję kryzysową, spotkania okolicznościowe. Uczestnicy Programu- rodzice małych - dzieci otrzymują pakiety edukacyjne Dobrego Rodzica, zawierające cenne informacje na temat pielęgnacji dziecka, ochrony przed urazami, a także na temat wyznaczania granic oraz wspólnego spędzania czasu z dzieckiem. **Poradnictwo prawne** - poradnictwo prawne oznacza przekazanie klientowi informacji o powszechnie obowiązującym w Polsce prawie oraz o praktyce jego stosowania, w szczególności poprzez: podanie i omówienie odpowiednich przepisów, przekazanie wzorów pism prawnych, sporządzenie projektu pisma procesowego. Poradnictwo prawne polega na wyszukiwaniu w zasobach informacyjnych różnych możliwości rozwiązania problemu, przedstawieniu ich klientowi wraz z ich konsekwencjami, wsparciu klienta w dokonaniu wyboru sposobu postępowania z poszanowaniem jego samodzielności w podejmowaniu decyzji oraz – w razie potrzeby – sporządzeniu wspólnie z klientem planu działania. Obejmuje				

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					ono m.in. pomoc w sporządzaniu projektów pism procesowych w zakresie: prawa rodzinnego (rozwody, separacje, ograniczenie władzy rodzicielskiej, ustalanie opiekunów prawnych, rodzin zastępczych, in.), prawa karnego (wszczęcie postępowania karnego i jego przebiegu), prawa administracyjnego w odniesieniu do prawa lokalowego dla rodzin. Prowadzone jest przez dyplomowanego prawnika lub studenta prawa pod odpowiednim nadzorem.				
	CEL REWITALIZACJI I WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJA WIELOPOKOLENIOWA MIESZKAŃCÓW Z POPRAWĄ DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH								
	KIERUNEK DZIAŁAŃ POPRAWA DOSTĘPU I STANU INFRASTRUKTURY I PRZESTRZENI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ STANOWIĄCYCH MIEJSCE INTEGRACJI I AKTYWIZACJI MIESZKAŃCÓW								
	18. Rozwój bazy sportowej i rekreacyjnej	18. Budowa Otwartych Stref Aktywności	Przestrzenno-funkcjonalny	Gmina Bytoń	Projekt ma na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznego i wpływa na integrację mieszkańców. Ponadto strefy takie przyczyniają się do poprawy kondycji psychofizycznej również seniorów z tego obszaru. Miejsce to stanie się przestrzenią, gdzie lokalna społeczność, będzie mogła nawiązywać relację międzyludzkie. Miejsca takie, gdzie można aktywnie spędzić czas wolny oprócz oddziaływania na zdrowie psychofizyczne mają pozytywny wpływ na zmniejszenie występowania problemów społecznych, powodując organizację i efektywne wykorzystanie czasu	Sołectwo Stróżewo	50 tys.	Liczba osób korzystających ze rewitalizowanych obszarów: 162 osób Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacja: 0,03 ha	Protokół odbioru końcowego

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					Elementami projektu są: 1. Wyposażenie Klubu Seniora. Elementami projektu będzie budowa 3 Otwartych Stref Aktywności dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Dzięki inwestycji będzie można poćwiczyć o każdej porze dnia. Do dyspozycji będzie m.in. orbitrek, twister, biegacz oraz place zabaw. Budowa OSA obejmuje: wyrównanie terenu, obsianie trawą, ułożenie chodników, zakup i montaż urządzeń siłowych i ławek, ogrodzenie.				
	19. Kompleksowy remont i wyposażenie świetlic wiejskich	19 Adaptacja świetlicy Wiejskiej w Stróżewie na Dzienny Klub Seniora	infrastrukturalny	Gmina Bytoń	Przedmiotowy projekt skierowany jest przede wszystkim do mieszkańców obszaru sołectwa Stróżewo oraz sołectwa Nowy Dwór, - osoby starsze, wykluczone społecznie, ubogie (beneficjenci pomocy społecznej), którzy uczestniczyć będą w realizowanych w budynku zajęcia społecznych. W obiekcie, w którym funkcjonuje Klub Seniora zostały przeprowadzone następujące prace modernizacyjne: instalacja jednostki grzewczej, remont pomieszczeń klubowych wraz za zapleczem sanitarnym i socjalnym na parterze budynku, zakup wyposażenia kuchni, częściowa wymiana stolarki okiennej, wymiana instalacji sanitarnej i elektrycznej na parterze obiektu	Sołectwo Stróżewo	240 000,00		

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
	20. Kompleksowy remont i wyposażenie świetlic wiejskich	20. Adaptacja poddasza świetlicy wiejskiej w Stróżewie dla potrzeb funkcjonowania Klubu Seniora wraz z zagospodarowaniem otoczenia obiektu	Infr.	Gmina Bytoń	Adaptacja poddasza jest konieczna dla uzyskania technicznej możliwości prowadzenia wskazanych w trybie zintegrowania działań szkoleniowych. W zaadaptowanym pomieszczeniu powstanie sala szkoleniowa wraz z zapleczem sanitarnym i wyposażeniem. Otoczenie obiektu zostanie zagospodarowane w celu umożliwienia wykonania funkcji integracyjnych zaplanowanych w projektach. Zakres prac: 1 Roboty wyburzeniowe oraz murarskie – przebudowa, wzmocnienie i częściowe wykonanie nowego stropu min. dla potrzeb zapewnienia komunikacji o geometrii zgodnej z WT; 2 Wykonanie ścianek działowych na poddaszu w zabudowie lekkiej o klasie odporności ogniowej min. [R]EI60 z wydzieleniem pomieszczeń: klatka schodowa, sanitariaty, aneks kawowy, sala spotkań, 2 pomieszczenia gospodarcze; 3 Wykonanie nowej podłogi na poddaszu; 4 Malowanie sufitów i ścian wszystkich pomieszczeń poddasza; 5 Wykonanie okładzin ścian z płytek ceramicznych w części pomieszczeń; 6 Wykonanie schodów żelbetowych prowadzących na poddasze;	Sołectwo Stróżewo	938 000	Wskaźniki RPO Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 5 szt. Liczba osób korzystających ze rewitalizowanych obszarów: 162 osób Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacja: 0,48 ha Wskaźniki LGD: Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów w ciągu roku po zakończeniu operacji – 407 os. Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach wiejskich na obszarze wdrażania LSR do 2023 r. – 5 szt.	Protokół odbioru końcowego

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					7 Obłożenie słupów na poddaszu płytą g-k (NIDA Ogień+) 8 Montaż okien zewnętrznych na poddaszu w celu doświetlenia pomieszczeń poddasza; 9 Montaż stolarki drzwiowej wewnętrznej oraz drzwi ewakuacyjnych; 10 Wykonanie kominów wentylacyjnych oraz przeniesienie lokalizacji istniejących kominów; 11 Wykonanie atrapy kominowej na dachu, nawiązującej geometrią do drugiego istniejącego komina; 12 Montaż transportera schodowego, umożliwiającego transport pomiędzy kondygnacjami budynku osób niepełnosprawnych ruchowo. 13 Remont tarasu na parterze budynku. Prace związane z zagospodarowaniem terenu przy budynku obejmują: 1 Uporządkowanie otoczenia budynku świetlicy; 2 Utwardzenie części nawierzchni: chodniki, podjazd, strefa parkingowa, miejsce pod altaną; 3 Zaprojektowanie i wykonanie nasadzeń zieleni; 4 Dostawę i montaż: altany o konstrukcji drewnianej, betonowego grilla oraz stołu do gier				

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Bytoń

W ramach Programu Rewitalizacji oprócz głównych projektów rewitalizacyjnych, zidentyfikowano także inne działania, które bezpośrednio nie przyczyniają się do eliminacji lub ograniczenia negatywnych zjawisk występujących na terenach rewitalizowanych, ale powodują wzmocnienie wzajemnych efektów skutkując ich maksymalizację tzw. efekt synergii. Gmina będzie kontynuowała działania zmierzające do wykorzystania istniejącego potencjału i podejmowania nowych inicjatyw w tym zakresie, aby skorzystała na tym lokalna społeczność. Projekty uzupełniające są to projekty potrzebne do spotęgowania i osiągnięcia określonych efektów. Będą one realizowane w drugiej kolejności, po realizacji projektów głównych. Możliwość ich podejmowania wynikać będzie z dostępnych środków finansowych Gminy, inwestorów prywatnych, organizacji pozarządowych, dotacji z Funduszy Europejskich.. Ich realizacja odbędzie się w latach obowiązywania Programu Rewitalizacji. Możliwość i warunki podejmowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych uzupełniających wynikają z przeprowadzonej diagnozy potrzeb i występujących problemów na terenie rewitalizacji. Wpłyną one na dopełnienie projektów podstawowych wzmacniając pozytywne rezultaty społeczne w zakresie występujących zagrożeń. Warunkiem ich realizacji jest powiązanie z projektami miękkimi oraz wyprowadzeniem z sytuacji kryzysowej obszarów rewitalizowanych.

Tabela 16. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Obszar rewitalizacji 1 Sołectwo Bytoń, sołectwo Nowy Dwór, Sołectwo Stróżewo	**Cel rewitalizacji: WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJA WIELOPOKOLENIOWA MIESZKAŃCÓW Z POPRAWĄ DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH**		
	Kierunek działań: POPRAWA DOSTĘPU I STANU INFRASTRUKTURY I PRZESTRZENI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ STANOWIĄCYCH MIEJSCE INTEGRACJI I AKTYWIZACJI MIESZKAŃCÓW		
	1.	Infrastrukturalny	Zagospodarowania terenu parafialnego w Bytoniu na potrzeby parkingu
	2.	Przestrzenno – funkcjonalny	Utworzenie plaży publicznej nad Jeziorem Głuszyńskim
	3.	Infrastrukturalny	Utworzenie Punktu Historyczno - Turystycznego w Bytoniu W ramach zadania powstanie Izba Historyczna oraz Informacja Turystyczna w Bytoniu
	Cel rewitalizacji: WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJA WIELOPOKOLENIOWA MIESZKAŃCÓW Z POPRAWĄ DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH		
	Kierunek działań: ZINTEGROWANIE I ZAPOBIEGANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB STARSZYCH		
	4.	Społeczny	Rozwój oferty kulturalnej o znaczeniu lokalnym i regionalnym Organizowanie pokazów, występów zespołów ludowych,

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
			przeglądu kolęd i pastorałek, turniej dla dzieci itp.
	5.	Społeczny	Festiwal smaków mojej Babci

Źródło: Opracowanie własne

Powyższe projekty oddziałują na wszystkie sfery i wzmacniają poprzez efekt synergii realizację celów rewitalizacji, a także osiągnięcie zamierzonych rezultatów. Wdrożenie zaplanowanych projektów i rozwiązań synergicznych pozwoli na wzmocnienie sieć partnerów lokalnych oraz poprawi dialog społeczny, wzajemne uczenie się, wymianę wiedzy i doświadczeń, przy realizacji następnych założeń i planów na terenie całej Gminy Bytoń.

W chwili obecnej trudno zidentyfikować wszystkie potrzeby mieszkańców, gdyż mogą one zostać ujawione i zmieniać się na przestrzeni funkcjonowania Programu Rewitalizacji, w związku z czym niezbędne jest ciągłe monitorowanie i jego aktualizacja. Zakres tematyczny projektów obejmuje przede wszystkim:

Reasumując, realizacja wskazanych projektów przyczyni się do realizacji celu i dążeniu do osiągnięcia wyznaczonej wizji rozwoju obszaru rewitalizacji po rewitalizacji. Zaplanowane działania niewątpliwie wpłyną na uzdrowienie społeczne objętych Programem sołectw oraz wzrost ich atrakcyjność pod względem osiedleńczym, rekreacyjnym oraz inwestycyjnym, co stanowi motor rozwoju społeczno-gospodarczego terenów rewitalizowanych, ale również całego obszaru Gminy.

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym Programem Rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bytoń łączy ze sobą działania społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne. W związku z tym, w sposób kompleksowy przyczynia się do rozwiązania istniejących problemów na wyznaczonym terenie zdegradowanym. Powyższe sfery są wzajemnie ze sobą powiązane i uzupełniają się. Program jest nastawiony na realizację głównie projektów „miękkich", jednakże dla dopełnia części z tych działań planuje się przeprowadzenie również projektów „twardych". Powyższe działania spełniają ideę projektów zintegrowanych.

Komplementarność przestrzenna, problemowa, proceduralno-instytucjonalna, międzyokresowa oraz źródeł finansowania, pozwoli na efektywne oddziaływanie na wyznaczone obszary kryzysowe oraz poprzez efekt synergiczny wpłynie także na rozwój i poprawę warunków życiowych całej Gminy.

Dla rewitalizowanego obszaru wyznaczono projekty główne i projekty uzupełniające. Priorytetem dla Gminy jest realizacja projektów głównych, które w największym stopniu i w najlepszy sposób, przyczyniają się do poprawy sytuacji występującej na danym obszarze.

Powyższe projekty uzupełniane będą również dodatkowymi projektami, które realizowane będą poza granicami obszaru rewitalizowanego, jednakże są wzajemnie powiązane i w pewnym stopniu oddziałują na ten obszar, a także realizują cele wyznaczone dla Programu.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

W Programie uwzględnione zostały projekty, które realizowane będą realizowane na obszarze rewitalizacji, jednak zasięg ich oddziaływania wykracza poza jego granice. Projekty przeprowadzone na obszarze rewitalizacji, wywierają wpływ na mieszkańców pozostałych części Gminy, m.in. wynika to ze specyfiki obiektów użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznych poddanych odnowie i modernizacji. Wynikają one z występującego tzw. efektu synergii pomiędzy poszczególnymi działaniami. Zaplanowane projekty wzajemnie dopełniają się pod względem przestrzennym, nie powodując przenoszenia problemów na inne tereny. Ponadto, w wyniku ciągłej analizie następstw podejmowanych decyzji dla polityki przestrzennej Gminy i monitoringu okresowego, realizacja założeń Programu nie wprowadzi do niepożądanych efektów. Zaplanowane uzupełniające, przedsięwzięcia spowodują wzmocnienie efektów osiągniętych w wyniku realizacji głównych projektów rewitalizacyjnych i tym samym spowodują tzw. efekt synergii. Należy ponadto zaznaczyć, iż realizacja zaplanowanych zadań zapewni efektywne oddziaływanie na cały obszar dotknięty kryzysem, nie tylko w pojedynczych miejscach.
Komplementarność przestrzenna opierać się będzie na:

- wzajemnym dopełnianiu się działań w przestrzeni Gminy (wpływ rewitalizacji na studia i plany miejscowe);
- zapobieganiu przenoszeniu problemów na inne tereny;
- ciągłej analizie następstw podejmowanych decyzji dla polityki przestrzennej Gminy.

Planowane do realizacji projekty na terenie Gminy, które będą realizowane poza granicami obszaru rewitalizowanego, ale będą miały na niego pośredni lub bezpośredni wpływ to m.in.:

- Organizacja kursów zawodowych dla mieszkańców Gminy Bytoń w latach 2015-2022, beneficjent: Gmina Bytoń, szacowane koszty: 650 000,000, źródło finansowania: środki własne, środki unijne RP EFS;

- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Nowy Dwór – Bytoń i Świesz – Bytoń w latach 2016-2018, beneficjent: Gmina Bytoń, szacowane koszty: 800 000.00, źródło finansowania: środki własne, RPO;
- Kompleksowy remont i wyposażenie świetlic Wiejskich w Niegibalicach, Stróżewie, Czarnocicach, Ludwikowie, Morzycach, Świeszu, Nasiłowie zaplanowane na lata 2017-2018, beneficjent: Gmina Bytoń, szacowane koszty: 1 000 000,00, źródło finansowania: RPO, PROW i WFOŚ;
- Adaptacja budynku dawnej Szkoły w Budzisławiu na potrzeby Dziennego Domu Opieki oraz Centrum Rehabilitacyjnego w latach 2016-2019, beneficjent: Gmina Bytoń, GOPS, Stowarzyszenia i Parafianie, szacowane koszty: 1 500 000, źródło finansowani: środki własne, RPO;

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Bytoń na lata 2015-2020

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

W *Programie* zaplanowano realizację projektów dopełniających się wzajemnie tematycznie, co spowoduje, że w sposób kompleksowy zostaną rozwiązane przyczyny kryzysu występujące na danym obszarze. Działania w zakresie rewitalizacji, powiązane są również ze strategicznymi decyzjami Gminy.

Komplementarność problemowa opierać się będzie na:

- wzajemnym dopełnianiu się działań sektorowych (dopełnienie programów, inwestycji służącym celom społecznym);
- parametryzacji pożądanego stanu, do którego osiągnięcia prowadzi realizacja programu (wskaźniki rezultatu);
- ocenie spójności działań z efektami analiz na obszarze województwa (monitorowanie i ocena wpływu rewitalizacji na wskaźniki regionalne).

Działania infrastrukturalne powiązane zostały z zadaniami o charakterze społeczno-gospodarczym. Przewidziane do realizacji projekty wpływają w sposób kompleksowy na aspekty w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Realizacja przedsięwzięć służy dodatkowo poprawie jakości środowiska i życia mieszkańców. Przedmiotowy Program jest również komplementarny względem dokumentów strategicznych na poziomie lokalnym oraz jest powiązany ze strategicznymi decyzjami Gminy w innych dziedzinach.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Struktura i system zarządzania LPR dla Gminy Bytoń, pozwala na efektywne współdziałanie ze sobą różnych instytucji, co wpływa na skuteczniejsze rozwiązanie występujących na tym terenie negatywnych zjawisk i zagrożeń. Do instytucji tych należą przede wszystkim GOPS w Bytoniu, PUP w Radziejowie.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna opierać się będzie na:

- efektywnym systemie zarządzania rewitalizacją (w oparciu o system terytorialny – szczegółowe informacje w rozdziale 13 i 14);
- spójności działań proceduralnych (monitorowanie, czy proceduralność działań nie wpływa na ich skuteczność);
- wypracowaniu trwałych standardów.

Efektywny system zarządzania rewitalizacji opierać się będzie na przyjętym w Gminie systemie zarządzania. Za wdrażanie, monitoring i ewaluację Programu odpowiadać będzie, Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, przy współpracy z pracownikami z Urzędu Gminy, którzy będą w ramach swoich obowiązków odpowiedzialne będą wspomagać monitorowanie oraz koordynowanie wszystkich działań na danym podobszarze, a także prowadzić sprawozdawczość i ocenę realizacji założeń. Zaangażowani pracownicy Urzędu Gminy Bytoń oraz jednostek organizacyjnych Gminy, posiadają wiedzę i doświadczenie w zakresie zagadnień istotnych z punktu widzenia rewitalizacji. Poszczególne zadania będą wykonywane przez pracowników zgodnie z ich kompetencjami i zakresem obowiązków określonym w Regulaminie Organizacyjnym. System zarządzania Programem Rewitalizacji przez Gminę odbywać się będzie zgodnie ze schematem organizacyjnym, który został przedstawiony w Rozdziale 13. System realizacji (wdrażania) Programu Rewitalizacji.

Gmina współpracować będzie również z kierownikami jednostek organizacyjnych oraz przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych.

Wypracowanie trwałych standardów, polega na wyznaczeniu ścieżki postępowania, prowadzącej do rewitalizacji obszarów, gdzie występuję nadmierna koncentracja negatywnych zjawisk. Wdrażanie zaplanowanych działań i współpraca z interesariuszami rewitalizacji odbywać się będą na podstawie ścieżki, przedstawionej w rozdziale 13, pozwalając na zbudowanie trwałych relacji. Będą one czytelne i publiczne do zaznajomienia dla wszystkich interesariuszy. Współpraca ta pozwoli na zapewnienie ww. komplementarności przyczyniając się do efektywnego wdrożenia założeń Programu.

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Komplementarność międzyokresowa w zakresie projektów rewitalizacyjnych nie zachodzi ze względu na typ Gminy. W poprzedniej perspektywie finansowej 2007-2013, działania rewitalizacyjne dotyczyły gmin miejskich/miast powyżej 5 tys. mieszkańców.

Program Rewitalizacji dla Gminy Bytoń, w części swoich działań jest uzupełnieniem przedsięwzięć realizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013. W związku z tym, nawiązuje do zachowania ciągłości programowej. Doświadczenie z poprzedniego okresu finansowania wpłynęło na wsparcie planowanych projektów w ramach obecnej perspektywie finansowej.

Komplementarność międzyokresowa opierać się będzie na:

- analizie dotychczasowych działań Gminy, ocenie skuteczności osiągnięć, efektywności;
- wykorzystaniu wniosków z dotychczasowych działań ewaluacyjnych.

Zadania wyznaczone w niniejszym Programie Rewitalizacji są komplementarne względem przedsięwzięć realizowanych w poprzednich latach na terenie Gminy Bytoń. Tworzą odpowiedź na potrzeby wynikające ze zmian jakie zostały zidentyfikowane w ramach systematycznego monitoringu.

Poniżej przedstawiono inwestycje współfinansowane z funduszy europejskich w poprzednich latach (w tym w perspektywie 2007-2013) przez Gminę Bytoń:

- „Wykorzystaj szanse – zainwestuj w siebie" – projekt zrealizowany w latach 2007-2013 przez Gminę Bytoń i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytoniu z Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działania 7.1. Rozwój upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałania 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.
- „Kolorowe oddziały przedszkolne w Gminie Bytoń"" projekt zrealizowany w latach 2007-2013 przez Gminę Bytoń z Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działania 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty, Poddziałania 9.1.1. Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej.
- Budowa siłowni zewnętrznej w Bytoniu w ramach PROW na lata 2007-2013, data udzielenia pomocy 21.05.2015 r.
- Budowa placu zabaw w Stróżewie w ramach PROW na lata 2007-2013, data udzielenia pomocy 30.06.2014 r.

- Budowa chodnika w Witowie w ramach PROW na lata 2007-2013, data udzielenia pomocy 24.01.2014 r,,
- Budowa chodnika w Morzycach w ramach PROW na lata 2007-2013, data udzielenia pomocy 24.01.2014 r.,

Budowa boiska gminnego w Morzycach w ramach PROW na lata 2007-2013, data udzielenia pomocy 31.08.2011 W latach 2007-2013 Gmina zrealizowała szereg projektów. Zrealizowane projekty w połączeniu z zaplanowanymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi w przyszłości mogą przyczynić się do kompleksowej poprawy społeczno – gospodarczej obszaru rewitalizacji, ale również całej Gminy. W poprzednich latach poprawiono stan infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i technicznej. W obecnej perspektywie obowiązywania *Programu Rewitalizacji* będą podejmowane dalsze działania zmierzające do stworzenie odpowiednich miejsc do realizacji zaplanowanych projektów społecznych, które wpłyną także na aktywizację, integrację społecznej mieszkańców i włączenie w życie społeczne.

Wymienione projekty są ze sobą komplementarne z projektami zaplanowanymi w ramach *Programu Rewitalizacji* pod względem:

- przedmiotowym - przyczyniają się do skuteczniejszej i efektywniejszej realizacji zadań własnych Gminy i jej jednostek organizacyjnych;
- geograficznym - realizowane były, są i będą na terenie Gminy;
- funkcjonalnym - przyczyniają się do poprawy życia społecznego mieszkańców oraz jakości technicznej i energetycznej infrastruktury technicznej na terenie Gminy, zwiększenia komfortu życia oraz poprawy skuteczności zarządzania Gminy Bytoń w zakresie wykorzystania środków pozabudżetowych.

KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych będą środki pochodzące z funduszy unijnych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne opierać się będą na uzupełnianiu i łączeniu wsparcia środków pochodzących z EFRR, EFS. Ponadto projekty uzupełniane będą wkładem własnym – publicznym i prywatnym oraz innymi środkami zewnętrznymi. Dzięki zapewnieniu komplementarność z zakresu źródeł finansowania prowadzi do uzyskania korzystniejszych efektów dla obszarów podlegających rewitalizacji.

Komplementarność źródeł finansowania opierać się będzie na:

- uzupełnianiu i łączeniu form wsparcia (EFRR, EFS, publicznych środków krajowych);
- tworzeniu warunków do włączenie środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji.

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Jednym z istotnych aspektów prowadzeniem prac nad *Lokalnym Programem Rewitalizacji* i późniejszych działań rewitalizacyjnych jest partycypacja społeczna. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji (art. 5) partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych. Polega ona na realizacji wśród interesariuszy następujących działań, tj.:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążenia do spójności planowanych z nimi działań,
- prowadzeniu działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, skierowanych do interesariuszy (o zasadach, celach, istocie prowadzenia rewitalizacji oraz jej przebiegu),
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowywaniu i realizacji programów rewitalizacji,
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Rewitalizacja jest procesem, który bezpośrednio skierowany jest do społeczeństwa lokalnego, gdyż w wyniku nasilenia na danym obszarze negatywnych zjawisk nastąpiło wykluczenie części mieszkańców z życia społecznego Gminy.

W związku z tym, zaplanowane działania rewitalizacyjne mają również na celu pobudzenie lokalnej społeczności oraz aktywne zaangażowanie mieszkańców Gminy i pozostałych interesariuszy w tworzeniu i realizacji Programu Rewitalizacji, który uwzględnia w swoich założeniach istotne dla tych grup elementy. Współdziałanie jednostki samorządu terytorialnego z interesariuszami przy podejmowaniu istotnych decyzji jest niezwykle ważne dla efektywności wdrażanych założeń.

Udział interesariuszy podczas tworzenia Programu Rewitalizacji

Podczas opracowywania *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bytoń* przeprowadzono spotkania konsultacyjne z mieszkańcami oraz ankietyzację, aby zapewnić

im aktywny udział w przygotowaniu dokumentu oraz poznać ich oczekiwania wobec procesu rewitalizacji. Propozycje i argumenty mieszkańców wysunięte podczas dyskusji oraz analiza uzupełnionych ankiet, były również uwzględniane podczas podejmowania decyzji o wyborze obszaru rewitalizacji oraz projektów rewitalizacyjnych na terenie Gminy Bytoń.

Ponadto, pracownicy Gminy Bytoń publikowali ogłoszenia i komunikaty na stronie internetowej Gminy i tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy, dotyczące postępów prac nad przygotowaniem dokumentu.

Powyższa metoda partycypacji społecznej jest narzędziem popularnym, nieskomplikowanym i dążącym do bezpośredniego włączenia i zaangażowania całej społeczności lokalnej oraz pozostałych interesariuszy w proces rewitalizacji. Narzędzie to stanowi podstawę do przygotowania skutecznego *Programu Rewitalizacji.* Spotkania konsultacyjne pozwoliły na wyjaśnienie problematyki rewitalizacji, a przeprowadzona w następnym etapie dyskusja, dostarczała konkretnych sugestii do określenia obszaru zdegradowanego. Wspólna analiza potencjalnych możliwości rozwojowych i zgłoszone propozycje projektowe przyczyniły się do efektywnej realizacji programu. Przeprowadzone konsultacje zapewniły:

- dostarczenie mieszkańcom pełnej wiedzy o charakterze planowanych działań;
- wzrost społecznej aktywności i zaangażowania mieszkańców w przygotowanie i realizację lokalnego programu rewitalizacji;
- rozpoznanie problemów i potrzeb mieszkańców;
- pozyskanie opinii i uwag mieszkańców na temat *Programu Rewitalizacji.*

Konsultacje społeczne stanowią proces dialogu między interesariuszami, który pozwala na podjęcie przez Gminę optymalnych decyzji w sprawach publicznych. Aktywne zaangażowanie interesariuszy oferuje możliwość ich identyfikacji z Gminą i znalezienie rozwiązań projektowych zadowalających wszystkich uczestników. Partycypacja społeczna jest fundamentem działań rewitalizacyjnych na wszystkich jej etapach tj. diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja.

Dla zapewnienia prawidłowego przeprowadzenia rewitalizacji i uzyskaniu zamierzonych efektów, konieczne jest podjęcie wspólnych wysiłków przez różne podmioty. Stąd istotne jest, aby wszyscy interesariusze brali czynny udział na etapie diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania procesu rewitalizacji. Sposób włączenia interesariuszy w proces opracowania Programu Rewitalizacji na terenie Gminy Bytoń opierał się na przeprowadzaniu różnych form konsultacji społecznych do których należy zaliczyć:

PROCES KONSULTACJI SPOŁECZNYCH W RAMACH *LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY BYTOŃ*

W ramach procesu partycypacji społecznej na terenie Gminy Bytoń odbyły się dwa spotkania konsultacji społecznych. Pierwsze z nich pozwoliło na przedstawienie i wyjaśnienie istoty rewitalizacji. Spotkanie przeprowadzone zostało w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści. Aby zachęcić mieszkańców do aktywnego udziału, została również przygotowana wizualizacja sporządzona w języku niespecjalistycznym z wykorzystaniem różnorodnych form graficznych. Po wyjaśnieniu istoty rewitalizacji i przedstawieniu podstawowych pojęć w tym zakresie, została przeprowadzona debata. Miała ona na celu ustalenie problemów jakie występują na terenie Gminy i które według mieszkańców obszary powinny zostać uznane jako zdegradowane, a następnie wytypowane do rewitalizacji. W spotkaniach udział wzięli pracownicy Urzędu Gminy, mieszkańcy, lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele wspólnot itp. Informacje o konsultacjach zamieszczane były na stronie internetowej Gminy oraz w Urzędzie Gminy na tablicy ogłoszeń. Przeprowadzone konsultacje dały podstawę do wyznaczenia obszaru rewitalizacji i określenia najbardziej oczekiwanych efektów oraz priorytetowych działań.

Ponadto projekt *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bytoń* został poddany konsultacjom w celu zebrania uwag i opinii od mieszkańców Gminy, o których informacja umieszczona została również na stronie internetowej Gminy. Zgłoszone spostrzeżenia zostały uwzględnione w Programie, a następnie został on wysłany do podmiotów zajmujących się strategiczną oceną oddziaływania Programu na środowisko (tj. Państwowego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy).

Każde kolejne uwagi i aktualizacja dokumentu, polegająca na jego ponownym uchwalaniu przez Radę Gminy, poprzedzona była i będzie konsultacjami społecznymi i wystawieniem do wglądu dokumentu oraz zebraniu opinii przynajmniej w terminie 7 dni.

Włączenie interesariuszy w proces wdrażania i monitorowania Programu Rewitalizacji

Ze względu na planowane przedsięwzięcia, katalog interesariuszy jest szeroki i otwarty. Głównym sposobem włączenia interesariuszy w proces wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie ich aktywny udział w przewidzianych do realizacji działaniach. Interesariusze Programu Rewitalizacji będą wdrażali i monitorowali działania dotyczące aktywizacji społecznej, likwidacji negatywnych zjawisk społecznych, działań o charakterze infrastrukturalnym, środowiskowym i przestrzenno - funkcjonalnym, co pozwoli na pełną realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji. Poniżej przedstawiono głównych interesariuszy

rewitalizacji i ich zadania wynikające z procesu wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bytoń.

Tabela 17. Interesariusze Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bytoń

Interesariusze	Opis
Gmina Bytoń	Odgrywa kluczową rolę w procesie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji. To główny podmiot inicjujący proces rewitalizacji na wyznaczonych obszarach oraz stwarzający uwarunkowania formalne do jego realizacji. Gmina odgrywa podstawową rolę w planowaniu przewidzianych do realizacji działań w wymiarze społecznym, przestrzenno – funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym. Ponadto tworzy podstawy prawne i formalne, które umożliwiają uczestnictwo w procesie rewitalizacji pozostałych interesariuszy. W sposób bezpośredni wywiera wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji. Do głównych zadań Gminy należy zaliczyć: – inicjowanie projektów rewitalizacji, zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami, – pozyskiwanie i rozliczanie środków finansowych, w szczególności na projekty, w których Gmina będzie beneficjentem, – angażowanie publicznych środków budżetowych w proces rewitalizacji, – komunikowanie oraz konsultowanie planów i zamierzeń ze społecznością lokalną, – monitorowanie zapotrzebowania na działania z zakresu rewitalizacji, – zarządzanie procesem rewitalizacji, – tworzenie sieci współpracy między interesariuszami, – prowadzenie działań promocyjnych, – monitorowanie zmian zachodzących w obszarach wsparcia oraz całego procesu rewitalizacji, – wykonywanie innych zadań własnych samorządu gminnego, sprzyjających osiągnięciu poszczególnych celów długofalowego procesu rewitalizacji.
Mieszkańcy Gminy Bytoń	W kontekście interesariuszy rewitalizacji należy wziąć pod uwagę: – mieszkańców obszarów wyznaczonych do rewitalizacji. Są oni bowiem głównymi beneficjentami przedsięwzięć zaplanowanych w ramach rewitalizacji. Dzięki projektom „miękkim" poprawie ulegnie ich sytuacja społeczna i finansowa, natomiast działania infrastrukturalne przyczynią się do

Interesariusze	Opis
	podniesienia komfortu życia i integracji społecznej. Ich głównym zadaniem w procesie rewitalizacji będzie zatem aktywny udział i zaangażowanie w realizowane projekty, tak aby jak najlepiej zrealizować zaplanowane cele rewitalizacji. – pozostali mieszkańcy Gminy, zamieszkujących tereny poza obszarem rewitalizacji. Dzięki przedsięwzięciom rewitalizacyjnym ograniczone zostaną negatywne zjawiska społeczne występujące na terenie całej Gminy, co wpłynie na komfort życia wszystkich mieszkańców Gminy.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytoniu	Podmiot, który odgrywa zasadniczą rolę w społecznym aspekcie rewitalizacji. GOPS będzie jednym z głównych realizatorów i koordynatorów przeprowadzonych projektów „miękkich". Ponadto odegra on główną rolę podczas oceny efektów rewitalizacji, gdyż posiada bowiem niezbędne dane na temat rodzaju udzielonych świadczeń społecznych, liczby osób pobierających świadczenia, a także skali problemów występujących na danym obszarze. Na podstawie tych danych możliwe będzie ustalenie zasięgu i ilości koniecznych projektów mających na celu ograniczenie wykluczenia społecznego, ubóstwa, czy też innych dysfunkcji społecznych.
Powiatowy Urząd Pracy	PUP jest głównym inicjatorem i koordynatorem działań „miękkich", mających na celu ograniczenie skali bezrobocia i aktywizację zawodową. Odegra on także ważną rolę w procesie oceny działań rewitalizacyjnych. PUP jest bowiem w posiadaniu szczegółowych danych na temat osób bezrobotnych, co pozwoli w przyszłości określić, czy zadania zaplanowane w ramach rewitalizacji przynoszą wymierne efekty.
Przedsiębiorcy	Będą oni uczestniczyć w działaniach mających na celu ograniczenie skali bezrobocia i działaniach wpływających na aktywizację zawodową mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Mogą oni zasadniczo wpłynąć na osiągnięcie celów rewitalizacji poprzez organizację miejsc pracy z przeznaczeniem na staże lub praktyki. Ponadto przy wsparciu innych interesariuszy rewitalizacji mogą oni tworzyć nowe miejsca pracy, które niewątpliwie przyczynią się do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych, występujących na terenie rewitalizowanym.
Stowarzyszenia	Stowarzyszenia uczestniczą przede wszystkim przy tworzeniu bazy produktów regionalnych, zachowań tradycji, obyczajów lokalnych. Prowadzą one swoją działalność na rzecz ogółu

Interesariusze	Opis
	społeczeństwa Gminy oraz wspierają rozwój obszarów i społeczną aktywność obywateli.

Źródło: Opracowanie własne

Lokalny Program Rewitalizacji będzie oceniany pod względem aktualności i stopnia realizacji przez Wójta co najmniej raz na 2 lata. Ocena sporządzona przez Wójta zostanie ogłoszona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej, dzięki czemu wszyscy interesariusze rewitalizacji będą mogli się z nią zapoznać i zgłosić ewentualne uwagi. W przypadku stwierdzenia że Lokalny Program Rewitalizacji wymaga zmian, Wójt wystąpi do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę, uwzględniającą wnioski i uwagi zgłoszone przez interesariuszy rewitalizacji.

12. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Sytuacja finansowa Gminy Bytoń, wskazuje na określone możliwości finansowe Gminy w celu finansowania lub współfinansowania określonych działań inwestycyjnych na obszarach objętych rewitalizacją. Pozostałymi źródłami finansowania, oprócz środków pochodzących z Gminy mogą być:

- środki wspólnot budynków objętych Programem Rewitalizacji,
- środki z budżetu państwa,
- fundusze strukturalne Unii Europejskiej (pozyskanie dotacji),
- zobowiązań finansowych (kredyty, pożyczki),
- partnerstwo publiczno-prywatne.

Podstawowym źródłem finansowania projektów zaplanowanych do zrealizowania w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji* będzie Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2014-2020. Realizacja projektów będzie możliwa, poprzez zapewnienie komplementarności i skoordynowania projektów z przedsięwzięciami realizowanymi w ramach EFS i EFRR.

W poniższych tabelach przedstawiono harmonogramy i szacunkowe ramy finansowe głównych i uzupełniających przedsięwzięć/projektów rewitalizacyjnych, planowanych w ramach przedmiotowego *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bytoń na lata 2015-2022.*

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Szacowana wartość projektu	Podmiot/y realizujący/e projekt	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	*Zintegrowanie
									Środki Publiczne			Środki prywatne			
							%	Zł	EFS	EFRR	Inne				
Obszar rewitalizacji – sołectwo Nowy Dwór,	2019-2020	1. Utworzenie Dziennego Klubu Seniora i usług opiekuńczych świadczonych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w gminie Bytoń	Społ.	1. Stworzenie miejsc pracy w Dziennym Klubie Seniora oraz aktywizacja społeczna osób starszych i wykluczonych	125 tys.	Gmina Bytoń	85	106 250	X 106 250		MRPPS 18 750		Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		Projekt 19
	201920 20	2. „Kursy zawodowe dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizacji	Społ.	2. „Podajmy sobie dłoń" - Budowanie sieci wzajemnej pomocy między pokoleniami	100 tys.	Gmina Bytoń	85	85 tys.	X 85 tys.		Gmina Bytoń 15 tys.		Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		Projekt 11
	201920 20	3.Kursy edukacje	Społ.	3.Kursy edukacje	16 tys.	Gmina Bytoń	85	13,6 tys.	X 13,6 tys.		Gmina Bytoń 2,4 tys.		Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		Projekt 11
	2019-2020	4. Uwierz w siebie – specjalistyczne poradnictwo psychologiczne i prawne dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji	Społ.	4. Pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji	67 500 tys.	Gmina Bytoń/GOPS/organizator pozarządowe	85	57 375	x 57 375		Gmina Bytoń 8 425	Organizacje pozarządowe ok. 1 700	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		Projekt 11

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Szacowana wartość projektu	Podmiot/y realizujący/e projekt	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	*Zintegrowanie
									Środki Publiczne			Środki prywatne			
							%	Zł	EFS	EFRR	Inne				
	2012019	5. Budowa Otwartych Stref Aktywności	PF	5. Rozwój bazy sportowej i rekreacyjnej	50 tys.	Gmina Bytoń	63,63	31 815,00			PROW MSiT 31 815 Gmina Bytoń 18 185				
	2018-2020	6. Modernizacja budynków mieszkalnych	Infr.	6. Modernizacja budynków mieszkalnych w Nowym Dworze	350 tys.	Gmina Bytoń	85	297 500			Gmina Bytoń 52 500	X 297 500 WFOŚiGW			
	2019-2020	7. Wsparcie w formie bezzwrotnej dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej	gospodarczy	7. Aktywizacja zawodowa i gospodarcza osób bezrobotnych	12,5 tys.	Gmina Bytoń	85	10 625	x 10 625		Gmina Bytoń 10 625	PUP 1 875			
	2019-2020	8. Kursy na opiekuna osób starszych i niepełnosprawnych	Społ.	8. Kursy na opiekuna osób starszych i niepełnosprawnych	20 tys.	Gmina Bytoń	85	17 tys.	17 tys.			PUP 3 tys.	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		Projekt 11
Obszar rewitalizacji – sołectwo – sołectwo Bytoń	2019-2020	9.Kursy edukacje	Społ.	9.Kursy edukacje	16 tys.	Gmina Bytoń	85	13,6 tys.	X 13,6 tys.		Gmina Bytoń 2,4 tys.		Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		Projekt 11

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Szacowana wartość projektu	Podmiot/y realizujący/e projekt	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	*Zintegrowanie
									Środki Publiczne			Środki prywatne			
							%	Zł	EFS	EFRR	Inne				
	2019-2020	10. Uwierz w siebie – specjalistyczne poradnictwo psychologiczne i prawne dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji	Społ.	10. Pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji	67 500	Gmina Bytoń/GOPS/ Organizacje pozarządowe	85	57 375	X 57 375		Gmina Bytoń 8 425	Organizacje pozarządowe 1 700	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		Projekt 11
	2019-2020	11. Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej (Remiza OSP) w Bytoniu wraz zagospodarowaniem terenu	Infra.	11. Zagospodarowanie zdegradowanej infrastruktury	369 000	Ochotnicza Straż Pożarna w Bytoniu	95	350 550		x 350 550	Gmina Bytoń 18 450		7.1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność		Projekt 2,3,4,8,9, 10,13
	2019-2020	12. Wsparcie w formie bezzwrotnej dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej	Gosp.	12. Aktywizacja zawodowa i gospodarcza osób bezrobotnych	12,5 tys.	Gmina Bytoń	85	10 625	x 10 625		Gmina Bytoń 10 625	PUP 1 875			
	2019-2020	13. Kursy na opiekuna osób starszych i niepełnosprawnych	Społ.	13. Kursy na opiekuna osób starszych i niepełnosprawnych	20 tys.	Gmina Bytoń	85	17 tys.	17 tys.			PUP 3 tys.	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		Projekt 11

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Szacowana wartość projektu	Podmiot/y realizujący/e projekt	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	*Zintegrowanie
									Środki Publiczne			Środki prywatne			
							%	Zł	EFS	EFRR	Inne				
Obszar rewitalizacji – sołectwo – sołectwo Stróżewo	2019-2022	14. Utworzenie Dziennego Klubu Seniora i usług opiekuńczych świadczonych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w gminie Bytoń	Społ.	14. Stworzenie miejsc pracy w Dziennym Klubie Seniora oraz aktywizacja społeczna osób starszych i wykluczonych	125 tys.	Gmina Bytoń	85	106 250	X 106 250		MRPPS 18 750		Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		Projekt 19
	2021-2022	15. Kursy zawodowe dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizacji	Społ.	15. „Podajmy sobie dłoń" - Budowanie sieci wzajemnej pomocy między pokoleniami	100 tys.	Gmina Bytoń	85	85 tys.	X 85 tys.		Gmina Bytoń 15 tys.		Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		Projekt 19
	2021-2022	16.Kursy edukacje	Społ.	16.Kursy edukacje	16 tys.	Gmina Bytoń	85	13,6 tys.	X 13,6 tys.		Gmina Bytoń 2,4 tys.		Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		Projekt 19
	2021-2022	17. Uwierz w siebie – specjalistyczne poradnictwo psychologiczne i prawne dla rodzin	Społ.	17. Pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji	65 000	Gmina Bytoń/ GOPS/ Organizacje pozarządowe	85	55 250	X 55 250		Gmina Bytoń 8 150	Organizacje pozarządowe 1 600	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na		Projekt 19

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Szacowana wartość projektu	Podmiot/y realizujący/e projekt	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	*Zintegrowanie
									Środki Publiczne			Środki prywatne			
							%	ZI	EFS	EFRR	Inne				
		znajdujących się w trudnej sytuacji											obszarach objętych LSR		
	2018-2019	18. Budowa Otwartych Stref Aktywności	PF	18. Rozwój bazy sportowej i rekreacyjnej	50 tys.	Gmina Bytoń	63,63	31 815			PROW MSiT 30 815 Gmina 18 185				
	2019-2020	19. Adaptacja świetlicy Wiejskiej w Stróżewie na Dzienny Klub Seniora	Infr.	19. Kompleksowy remont i wyposażenie świetlic wiejskich	240 tys.	Gmina Bytoń					MRPiPS – 150 000 Gmina Bytoń 87 676				
	2020-2021	20. Adaptacja poddasza świetlicy wiejskiej w Stróżewie dla potrzeb funkcjonowania Klubu Seniora wraz z zagospodarowaniem otoczenia obiektu	Infr.	20. Kompleksowy remont i wyposażenie świetlic wiejskich	938 000	Gmina Bytoń	85,78	804 667		804 667	Gmina Bytoń – 133 333		7.1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność		Projekt 14,15, 16, 17

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 18. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne - harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcie rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia	Źródło finansowania			
					Środki publiczne			Środki prywatne
					EFS	EFRR	Inne	
Obszar rewitalizacji 1 **Sołectwo Bytoń, Sołectwo Nowy Dwór, Sołectwo Stróżewo**	1.	Infrastrukturalny	Zagospodarowania terenu parafialnego w Bytoniu na potrzeby parkingu	100 000,00			PROW 63 630	
	2.	Przestrzenno – funkcjonalny	Utworzenie plaży publicznej nad Jeziorem Głuszyńskim	100 000,000			PROW 63 630	
	3.	Infrastrukturalny	Utworzenie Punktu Historyczno - Turystycznego w Bytoniu W ramach zadania powstanie Izba Historyczna oraz Informacja Turystyczna w Bytoniu	114 000,00			PROW 72 538	
	4.	Społeczny	Rozwój oferty kulturalnej o znaczeniu lokalnym i regionalnym	250 000,00			PROW 392 896	
	5.	Społeczny	Festiwal smaków mojej Babci	8 500,00			PROW 5 408	

Źródło Opracowanie własne

13. System realizacji (wdrażania) Programu Rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem złożonym, który wyznacza cele i określa kierunki działań w różnych sferach i na kilka lat. W związku z tym, wykonanie jego założeń odbywa się poprzez zintegrowany system wdrażania, zmierzający do ich skutecznej realizacji. System wdrażania Programu opiera się na wzajemnym współdziałaniu różnych podmiotów oraz zapewnianiu spójności i uzupełniania się procedur, co za tym idzie spełnia wymóg komplementarności proceduralno- instytucjonalnej.

Podstawowym warunkiem obowiązywania Programu jako funkcjonującego aktu prawa jest jego przyjęcie do realizacji na mocy Uchwały Rady Gminy w Bytoniu. Podmiotem wdrażającym założenia Programu będzie Gmina. Proces ten odbywać się będzie przy pomocy doświadczonych pracowników Urzędu Gminy w Bytoniu, a zwłaszcza Referatu Gospodarki Komunalnej i Rozwoju Gminy, których zadaniem będzie przede wszystkim sprawowanie nadzoru nad skutecznością i prawidłowością realizacji założonych w dokumencie założeń, a także:

- tworzenie sieci współpracy między interesariuszami,
- koordynacja wdrażania wyznaczonych działań,
- monitoring wdrażanych poszczególnych działań,
- ocena skuteczności przeprowadzonych działań,
- aktualizacja *Lokalnego Programu Rewitalizacji,*
- współpraca pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi oraz dialogu społecznego.

Nad realizacją projektów wynikających i zapisanych w *Programie Rewitalizacji* czuwać będą pracownicy poszczególnych referatów. W związku z faktem, że realizacja tego etapu należeć będzie do komórki Urzędu Gminy, trwałość projektu w wymiarze instytucjonalnym nie jest zagrożona. Poszczególne obowiązki będą wykonywane przez pracowników Urzędu Gminy zgodnie z ich kompetencjami i zakresem obowiązków określonym w Regulaminie Organizacyjnym.

Na poniższym rysunku przedstawiono schemat organizacyjny Urzędu Gminy Bytoń.

Rysunek 4. Schemat organizacyjny Urzędu Gminy Bytoń

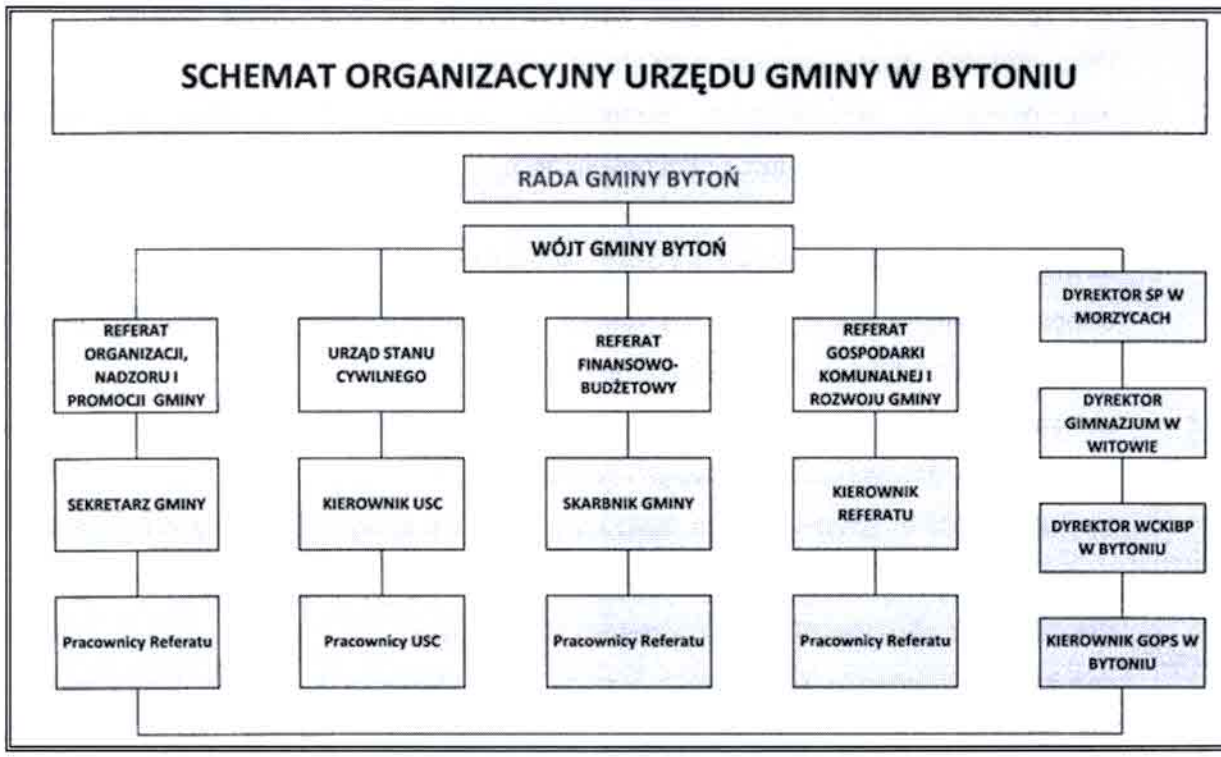

Źródło: Zarządzenie nr 116/I2015 Wójta Gminy Bytoń z dnia 31 grudnia 2015 w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Gminy Bytoń

Z analizy aktualnej sytuacji Urzędu Gminy Bytoń wynika, iż obecnie funkcjonująca struktura organizacyjna jest adekwatna do zadań, jakie Gmina realizuje oraz warunków i charakteru prowadzonej przez jednostkę działalności. Biorąc pod uwagę zakres działalności związany z wdrażaniem zagadnień poruszanych w Programie Rewitalizacji należy stwierdzić, że w ramach struktury organizacyjnej Urzędu Gminy funkcjonuje odpowiednio przygotowany zespół.

Ponadto istotną rolę w niniejszych procesach odegrają również pracownicy zatrudnieni w strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pracownicy Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na zakres swoich obowiązków i kompetencje, odpowiedzialni za wykonywanie konkretnych projektów inwestycyjnych i nieinwestycyjnych w ramach Programu Rewitalizacji, będą stanowili grupy robocze wdrażania niniejszego dokumentu.

Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w realizacji Programu

Koordynacja Lokalnego Programu Rewitalizacji leży w obowiązkach Gminy. Za zarządzanie przedsięwzięciami, w tym wdrażanie oraz monitowanie odpowiedzialni będą wyznaczeni przez Wójta Gminy pracownicy. Zajmować się będą koordynacją procesu rewitalizacji, w tym poszczególnych przedsięwzięć i zadań. Ich zakres działań obejmuje

- współprace z podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu;
- koordynacja działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania kilku komórek organizacyjnych oraz strony społecznej;
- współpraca z zewnętrznymi podmiotami realizującymi zadania wynikające z Programu Rewitalizacji lub z nimi powiązane;
- przygotowanie i składanie wniosków o dofinansowanie, czy pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zaplanowanych projektów,
- odpowiedzialność merytoryczna za sprawy związane z inwestycjami, przygotowaniem dokumentacji dotyczących zamówień publicznych,
- zbieranie informacji do monitorowania projektów oraz organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego,
- ocena projektów zgłoszonych do realizacji pod kątem osiągnięcia celów programu,
- opracowanie systemu sprawozdawczości z realizacji Programu;
- dokonywanie okresów przeglądów realizacji projektów,
- sporządzenia raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji Programu
- prowadzenie działań promocyjnych i publikacje informacji na temat realizacji programu
- przyjmowanie i weryfikacja wniosków od pomiotów zgłaszających udział w programie oraz planowanie kolejnych działań w ramach programu
- weryfikacja kompleksowości kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- weryfikacja założeń programu i jego aktualizacja na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i oceny przeprowadzonych działań.

Jednym z kluczowym elementów realizacji *Programu* jest prowadzenie systematycznego dialogu pomiędzy interesariuszami, a osobami zaangażowanymi w tworzenie i wdrażanie założeń. W związku z tym, niezbędne jest prowadzenie przez Gminę działań promocyjno-informacyjnych, tj.:

- umieszczanie na stronie internetowej Gminy informacji o postępach we wdrażaniu LPR,
- umieszczenie informacji na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy,
- organizacja spotkań bezpośrednich z potencjalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi,
- umieszczanie tablic reklamowych i tablicy pamiątkowej w miejscach realizacji inwestycji infrastrukturalnych, które będą informować o zakresie projektu,
- publikacje w lokalnej prasie, radiu.

W systemie organizacyjnym przygotowania, wdrażania i monitoringu PR należy uwzględnić

także udział organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli przedsiębiorców i samych mieszkańców terenów rewitalizowanych. Efektywne włączenie przedstawicieli mieszkańców w system zarządzania PR będzie miało szczególną rolę aktywizującą społeczność lokalną oraz budowanie tożsamości z miejscem zamieszkania. Mieszkańcy, przedsiębiorcy oraz organizacje pozarządowe na bieżąco będą mogli zgłaszać swoje problemy oraz propozycje do ujęcia w Programie Rewitalizacji w następujący sposób:

- za pośrednictwem samodzielnych stanowisk wydzielonych w strukturze Urzędu Gminy bezpośrednio zaangażowanych w proces rewitalizacji;
- za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (w szczególności osoby będące podopiecznymi GOPS) – GOPS zgłaszane potrzeby i propozycje przekaże Wójtowi oraz Radzie Gminy przede wszystkim w ramach sporządzanych raportów;
- bezpośrednio do Wójta Gminy Bytoń w ramach indywidualnych spotkań w Urzędzie Gminy oraz na spotkaniach z mieszkańcami organizowanymi w poszczególnych sołectwach;
- za pośrednictwem Radnych i Sołtysów, którzy są bezpośrednimi przedstawicielami mieszkańców Gminy Bytoń, w tym również mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Powyższe działania mają na celu włączenie wszystkich zainteresowanych i możliwość uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących rewitalizacji, a co za tym idzie, stworzenie przez władze korzystnego klimatu skłaniającego do aktywnego, społecznego udziału wszystkich interesariuszy w procesie rewitalizacji.

Ścieżka podejmowania decyzji w Programie Rewitalizacji będzie uruchamiać się podczas zgłaszania uwag i propozycji przez interesariuszy do pracowników Urzędu Gminy w Bytoniu, zajmujących się rewitalizacją. Będą one weryfikowane przez pracowników w zakresie możliwości i zasadności ich wprowadzenia, a następnie przekazywane Wójtowi Gminy Bytoń. W efekcie tego Wójt będzie mógł ocenić dotychczasowe postępy i podejmować decyzję dotyczące przyszłych działań. Jeśli dojdzie do Wniosku o potrzebie realizowania danego działania, przy aktualizacji Programu, Wójt Gminy przedstawi Radzie Gminy projekty do akceptacji.

Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

Harmonogram Realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bytoń obejmuje okres od 2015 roku do 2022 roku. **W 2015** roku zostały rozpoczęte prace nad przedmiotowym dokumentem, w kolejnych latach **2016-2017**, dokonano diagnozy i wyznaczenia obszaru rewitalizacji, opracowano dokumentem oraz przyjęto Uchwałą Rady Gminy Bytoń. Uruchomienie Programu nastąpi w **2018 roku** - przedsięwzięcia będą realizowane w latach **2018-2022**. Ocena okresowa będzie odbywać się co dwa lata, a raport końcowy złożony zostanie w **2022** roku.

Niniejszy dokument dla efektywnej realizacji zapisanych w nim celów i założeń został on oparty m.in. na systemie wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Gmina Bytoń planuje pozyskiwać wsparcie na inwestycje, wykorzystując możliwość otrzymania dofinansowania na określone projekty. W wyniku tego, zobowiązuje się przestrzegać wyznaczonych zasad i procedur wspólnotowych.

14. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu

Monitorowanie jest to proces polegający na systematycznym zbieraniu, analizowaniu, raportowaniu ilościowych i jakościowych danych, opisujących postępy i efekty realizowanych zadań, określonych w Programie. Sprawny system monitoringu jest niezbędny dla oceny skuteczności i prawidłowości przeprowadzanych działań.

W zależności od charakteru dostępnych danych przeprowadzony zostanie monitoring:

- monitoring rzeczowy – dostarczy informacji na temat efektów realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podstawie wskaźników produktu i rezultatu;
- monitoring finansowy – dostarczy informacji na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, które będą podstawą do oceny efektywności i racjonalności wydatkowania potencjalnych środków;
- monitoring celów rewitalizacji – dostarcza informacje na temat stopnia realizacji celów rewitalizacji (weryfikacja czy rozwiązane zostały problemy będące podstawą do wyznaczenia obszaru rewitalizacji).

Monitoring prowadzić będą pracownicy Urzędu Gminy w Bytoniu, a zwłaszcza Referatu Gospodarki Komunalnej i Rozwoju Gminy. Do ich zadań należeć będzie:

- pozyskiwanie i analiza danych potrzebnych do wyznaczenia wskaźników,
- sporządzanie raportów z realizacji dokumentu i przedstawianie ich do zatwierdzania Radzie Gminy,
- publikacja wyników sprawozdawczości na stronie BIP Gminy.

Raport dotyczący oceny skuteczności działań wynikających z przeprowadzonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz sprawozdanie w zakresie realizacji wskaźników sporządzany będzie i przekazywany do IŻ RPO raz na 2 lata. Wpłynie to na pełną kontrolę nad wykonalnością i efektywnością projektów realizowanych w ramach *Programu.* Zakres

przedmiotowych raportów i sprawozdań powinien obejmować następujące informacje, dotyczące:

- postępów finansowych, źródeł finansowanych zadań,
- postępów rzeczowych, zgodności z przyjętym harmonogramem,
- przebiegu wdrażania poszczególnych projektów,
- sposobu komunikacji ze wspólnotą lokalną w zakresie wdrażania programu
- osiągnięte wskaźniki realizacji celów Programu.

Ponadto mieszkańcy, przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe będą mogli brać czynny udział w przygotowaniu, wdrażaniu i monitoringu PR w ramach sporządzanej przez Wójta Gminy raz na 2 lata oceny aktualności i stopnia realizacji Programu Rewitalizacji. Sporządzona ocena będzie ogłoszona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej. Podanie oceny stopnia realizacji Programu do publicznej wiadomości umożliwi mieszkańcom zapoznanie się z nią i zgłoszenie ewentualnych uwag. W ramach niniejszej procedury mieszkańcy obszarów rewitalizacji będą mogli również proponować nowe zadania do ujęcia w PR, co będzie miało znaczący wpływ na przebieg rewitalizacji w kolejnych latach. Zgłoszone wnioski zostaną uwzględnione podczas aktualizacji PR.

Istotnym elementem jest aktualizacja dokumentu, w przypadku wystąpienia podczas jego realizacji zmian zachodzących w obszarze rewitalizacji lub na terenie pozostającym z nim zależności i wywierającym na niego wpływ. W przypadku takiej sytuacji istnieje konieczność dokonania odpowiednich zmian i uchwalenie aktualizacji dokumentu.

Reasumując, efektywne wdrażanie założeń *Programu Rewitalizacji* wymaga stałego monitorowania efektów rzeczowych i finansowych poszczególnych projektów. W celu uwidocznienia zmian zachodzących w obszarze prowadzonych działań rewitalizacyjnych, niezbędne jest porównywanie wskaźników wg stanu na początku okresu z tymi samymi wskaźnikami osiąganymi w późniejszych etapach realizacji *Programu Rewitalizacji*.

W przypadku konieczności zmiany bądź braku realizacji założonych celów nastąpi aktualizacja dokumentu - Wójt Gminy wystąpi z Wnioskiem do Rady Gminy. Następnie, zweryfikowane zostaną dotychczasowe zadania i stopień ich realizacji, po czym nastąpi proces planowania kolejnych przedsięwzięć, które będą miały większy zasięg i wpływ na osiągnięcie wyznaczonych celów. Następnie przygotowany zostanie projekt zmiany Programu Rewitalizacji, który zostanie poddany konsultacją społecznym. Ostatnim etapem jest przyjęcie zmiany Programu Rewitalizacji na podstawie Uchwały Rady Gminy Bytoń.

15. Spis tabel, rysunków, wykresów

Tabela 1. Liczba ludności na terenie Gminy Bytoń, powiatu radziejowskiego, województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2009-2015 13
Tabela 2. Kształtowanie się przyrostu naturalnego dla Gminy Bytoń, powiatu radziejowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2009-2015 14
Tabela 3. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze 18
Tabela 4. Udział liczby bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze 19
Tabela 5. Udział gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze 20
Tabela 6. Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem, ogółu tych obiektów danego obszaru 21
Tabela 7. Charakterystyka występowania negatywnych zjawisk na terenie Gminy Bytoń 23
Tabela 8. Liczba wskaźników świadczących o sytuacji kryzysowej na obszarze zdegradowanym 27
Tabela 9. Intensywność problemów społecznych na terenie zdegradowanym (liczba osób) 28
Tabela 10. Liczba ludności i powierzchnie obszarów rewitalizowanych 29
Tabela 11. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych 49
Tabela 12. Wskaźniki monitorowania 50
Tabela 13. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe 53
Tabela 14. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne 81
Tabela 15. Interesariusze Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bytoń 91

Rysunek 1. Obszar zdegradowany Gminy Bytoń 25
Rysunek 2. Schemat wyboru obszaru rewitalizacji 26
Rysunek 3. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Bytoń 30
Rysunek 4. Schemat organizacyjny Urzędu Gminy Bytoń 101

Wykres 1. Prognoza liczby ludności na terenie Gminy Bytoń 13
Wykres 2. Udział % beneficjentów pomocy społecznej na terenie sołectwa Bytoń względem ogółu beneficjentów na terenie Gminy w 2016 roku 32
Wykres 3. Osoby bezrobotne na terenie sołectwa Bytoń w 2016 roku 33
Wykres 4. Udział % osób bezrobotnych na terenie sołectwa Bytoń w 2016 roku 33
Wykres 5. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie sołectwa Bytoń 34
Wykres 6. Udział % ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem sołectwa Nowy Dwór 36
Wykres 7. Udział % osób bezrobotnych na terenie sołectwa Nowy Dwór w 2016 roku 37
Wykres 8. Udział % gospodarstw domowych stałych beneficjentów pomocy społecznej w 2016 roku 38
Wykres 9. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie sołectwa Nowy Dwór 39
Wykres 10. Udział %osób z gospodarstw domowych - beneficjentów pomocy społecznej na danym obszarze 41
Wykres 11. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na obszarze sołectwa Stróżewo 42

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Kazimierz Świątczak